

OPOLSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY

RAPORT
Z DZIAŁAŃ PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ
W ZAKRESIE ZDROWIA PUBLICZNEGO
W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM
ZA ROK
2025

© Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu, 2026

Wszelkie prawa zastrzeżone

Prawa autorskie do niniejszego opracowania przysługują Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu.

Kopiowanie, przetwarzanie w systemach elektronicznych, tłumaczenie oraz jakiegokolwiek inne wykorzystanie niniejszego opracowania lub jego fragmentu wymaga wskazania autorów opracowania i źródła.

Raport z działań PIS w zakresie zdrowia publicznego w województwie opolskim zawiera dane na 31 grudnia 2025 r.

Zdjęcia wykorzystane w opracowaniu: www.pixabay.com,
zasoby własne WSSE w Opolu

Opole, marzec 2026 r.

Wydawca:

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu
ul. Mickiewicza 1
45-367 Opole

tel.: 77 442 69 01

<https://www.gov.pl/web/wsse-opole>

e-mail: sekretariat.wsse.opole@sanepid.gov.pl

Wstęp	5
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	7
II. Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia, basenów i kąpielisk	27
III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	40
IV. Stan sanitarno-techniczny podmiotów leczniczych oraz indywidualnych i grupowych praktyk lekarskich i pielęgniarских	47
V. Stan sanitarny środowiska pracy	51
VI. Nadzór nad chemikaliami	63
VII. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych	76
VIII. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	85
IX. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	102
X. Działalność w zakresie promocji zdrowia	104
XI. Higiena radiacyjna	116
XII. Działalność laboratoryjna	121
XIII. Podsumowanie	126

Szanowni Państwo,

Przedstawiam „Raport z działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zdrowia publicznego w województwie opolskim za 2025 rok”. Dokument ten stanowi kompleksowe opracowanie, przygotowane na podstawie danych i sprawozdań przekazanych przez 11 powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych funkcjonujących na terenie województwa opolskiego oraz materiałów opracowanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Opolu. Zgromadzony materiał umożliwił rzetelną ocenę stanu bezpieczeństwa sanitarnego oraz identyfikację kluczowych zagrożeń dla zdrowia mieszkańców regionu.

Raport prezentuje szeroki zakres działań realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną w 2025 roku, obejmujących w szczególności wyniki kontroli, badań oraz działań przeciwepidemicznych. Uwzględniono w nim m.in. ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia, stan higieniczny obiektów użyteczności publicznej, a także działania podejmowane w celu zapobiegania i ograniczania chorób zakaźnych. Istotnym elementem opracowania są również zagadnienia związane z bezpieczeństwem środowiska oraz wpływem warunków życia na zdrowie populacji.

Celem niniejszego opracowania jest nie tylko podsumowanie działalności organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, lecz także dostarczenie mieszkańcom oraz instytucjom publicznym wiarygodnych i aktualnych informacji o stanie zdrowia publicznego w regionie. Raport skutecznie wspiera upowszechnianie wiedzy w zakresie ochrony zdrowia oraz przyczynia się do podnoszenia poziomu bezpieczeństwa sanitarnego.

Wyrażam przekonanie, że przedstawione w raporcie treści będą stanowiły wartościowe i praktyczne źródło wiedzy na temat stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa opolskiego. Jednocześnie mogą one przyczynić się do dalszego doskonalenia działań na rzecz ochrony zdrowia mieszkańców, jak również do systematycznego podnoszenia jakości życia w regionie.

dr n. med. Anna Matejuk
Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Wstęp

W 2025 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa opolskiego konsekwentnie realizowała swoje ustawowe zadania, działając na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, łącząc wieloletnie doświadczenie z nowoczesnym podejściem do ochrony zdrowia publicznego. Kluczowym priorytetem pozostaje ochrona zdrowia społeczeństwa poprzez skuteczne ograniczanie wpływu szkodliwych czynników środowiskowych oraz zapobieganie chorobom, w szczególności zakaźnym i zawodowym.

Zakres działalności Inspekcji obejmuje wszystkie kluczowe obszary mające bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo zdrowotne społeczeństwa. Należą do nich w szczególności nadzór nad: jakością wody przeznaczonej do spożycia, bezpieczeństwem żywności i żywienia, suplementami diety, chemikaliami, kosmetykami i produktami biobójczymi, a także kontrola warunków pracy, wypoczynku, nauczania i wychowania oraz udzielania świadczeń zdrowotnych.

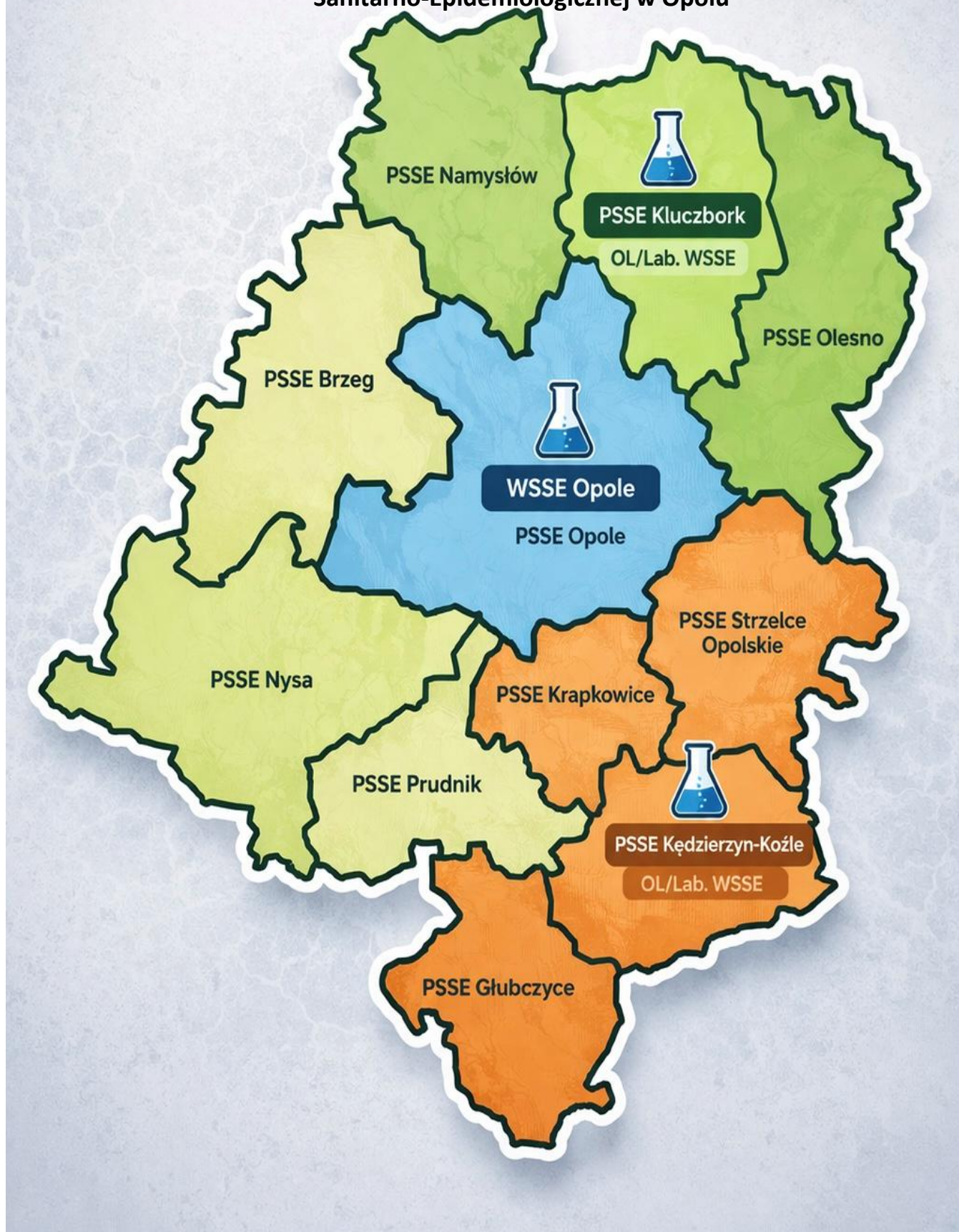
Zadania te realizowane były przez 11 Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Opolu. Jednostki te prowadziły zarówno zapobiegawczy, jak i bieżący nadzór sanitarny, działalność przeciwepidemiczną oraz szeroko zakrojoną działalność promującą zdrowie. Szczególny nacisk położono na wielopłaszczyznowe działania w zakresie zwalczania chorób zakaźnych.

W ramach realizacji ustawowych zadań w 2025 r. osiągnięto następujące rezultaty:

- ❖ przeprowadzono **27 920 kontroli i wywiadów epidemiologicznych**,
- ❖ wydano **4 781 decyzji administracyjnych**,
- ❖ nałożono **344 mandaty karne** na łączną kwotę **100 850 zł**,
- ❖ wykonano **138 344 badań laboratoryjnych**.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że nowoczesne wyposażenie Działu Laboratoryjnego, odpowiednia struktura organizacyjna oraz wysoko wykwalifikowana kadra umożliwiły prowadzenie rzetelnej i obiektywnej oceny stanu sanitarnego województwa. Ocena ta uwzględniała zarówno istniejące zagrożenia, jak i potencjalne ryzyka dla zdrowia mieszkańców regionu.

**Rozmieszczenie Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych
i Oddziałów Laboratoryjnych Wojewódzkiej Stacji
Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu**

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

W 2025 r., podobnie jak w latach ubiegłych, rejestracja zachorowań na choroby zakaźne oraz zgonów z ich powodu była prowadzona na podstawie zgłoszeń przekazywanych Państwowej Inspekcji Sanitarnej przez lekarzy i diagnostów laboratoryjnych, zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Zgłoszenia zachorowań podlegały weryfikacji oraz klasyfikacji według obowiązujących w Unii Europejskiej kryteriów definicji przypadków chorób zakaźnych, stosowanych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

W 2025 r. nie odnotowano zachorowań na następujące choroby zakaźne: cholerę, dur brzuszny, dur rzekomy, wąglik, tularamię, tężec, czerwonkę, błonicę oraz malarię.

Ponadto odnotowano spadek liczby zachorowań na wybrane jednostki chorobowe, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1. Zestawienie wybranych jednostek chorobowych, z odnotowanym spadkiem liczby zachorowań w województwie opolskim w 2025 r. w stosunku do 2024 r.

Lp.	Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w 2025 roku	Liczba zachorowań w 2024 roku
1	Salmoneloza - zatrucie pokarmowe	128	262
2	WZW typu B przewlekłe bliżej nieokreślone	87	93
3	Krztusiec	127	527
4	Odra	3	4
5	Inne bakteryjne zakażenia (ogółem)	561	735
6	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	648	700
7	Nowo wykryte zakażenia HIV	28	38
8	Wirusowe zapalenie opon mózgowo -rdzeniowych	36	39

Na poprawę sytuacji epidemiologicznej wpływ miały przede wszystkim szczepienia ochronne, a także nadzór nad stanem sanitarno-technicznym jednostek ochrony zdrowia, przestrzeganie procedur zapobiegających zakażeniom szpitalnym, prowadzenie działalności oświatowo-edukacyjnej oraz wzrost świadomości prozdrowotnej społeczeństwa.

Jednak pomimo podjęcia wyżej wymienionych działań w województwie opolskim w 2025 r. odnotowano wzrost liczby niektórych zachorowań w porównaniu z 2024 r.

Tabela 2. Zestawienie wybranych jednostek chorobowych, z odnotowanym wzrostem zachorowań w województwie opolskim w 2025 r. w stosunku do 2024 r.

Lp.	Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w 2025 roku	Liczba zachorowań w 2024 roku
1.	Borelioza	1 339	680
2.	Kleszczowe zapalenie mózgu	8	5
3.	WZW typu A	31	9
4.	WZW typu C przewlekłe i bliżej nieokreślone	81	70
5.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych	21	14
6.	Zakażenia wirusem RSV	2 200	947
7.	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	15 999	5 386

Wybrane jednostki chorobowe pogrupowane pod względem dróg ich szerzenia się i metod zapobiegania.

1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W 2025 r. liczba zatruc pokarmowych wywołanych przez odzwierzęce pałeczki *Salmonella* spadła do **128** przypadków, w porównaniu z 262 zachorowaniami zgłoszonymi w 2024 r. Dominującym serotypem pozostawał *Enteritidis*. Wojewódzki wskaźnik zapadalności na salmonelozę wyniósł 13,81/100 tys. mieszkańców i był niższy od wskaźnika krajowego (21,05/100 tys.).

Liczba zgłoszonych biegunek u dzieci do lat 2 w 2025 r. była wyższa niż w 2024 r. i wyniosła odpowiednio 530 oraz 499 przypadków.

W 2025 r. w województwie opolskim zgłoszono **31** zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW A), co stanowiło ponad trzykrotny wzrost w porównaniu z 2024 r., kiedy zarejestrowano 9 przypadków. W skali kraju również odnotowano wzrost liczby zachorowań – do 1 085 przypadków z 318 w roku poprzednim.

Najwięcej zachorowań w województwie opolskim zgłoszono w dwóch powiatach: opolskim (10 przypadków) oraz krapkowickim (8 przypadków). Wśród chorych odnotowano dwoje dzieci w wieku 9 i 12 lat, natomiast pozostałe przypadki dotyczyły osób dorosłych. Wojewódzki współczynnik zapadalności na WZW typu A wyniósł 3,34/100 tys. mieszkańców i był wyższy od wskaźnika krajowego (2,90/100 tys.).

W 2025 r. w województwie opolskim zgłoszono **23** ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową, podczas gdy w 2024 r. zarejestrowano 10 takich ognisk. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Charakterystyka liczbowa ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową w województwie opolskim na przestrzeni lat 2024 – 2025

Rok	Liczba ognisk	Liczba osób narażonych/ w tym dzieci do 14 lat	Liczba osób chorych i zakażonych/ w tym dzieci do 14 lat	Liczba osób hospitalizowanych/ w tym dzieci do 14 lat
2024	10	403/265	194/158	34/32
2025	23	171/30	70/19	38/11

W 2025 r., pomimo wzrostu liczby ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową (23 w porównaniu z 10 zgłoszonymi w 2024 r.), odnotowano mniejszą liczbę osób narażonych, chorych oraz zakażonych.

Sytuacja ta wynikała głównie z rejestracji niewielkich, domowych ognisk, obejmujących zazwyczaj od 2 do 4 osób. Dla porównania, w 2024 r. w jednym ognisku zlokalizowanym w przedszkolu zachorowało aż 125 osób.

Tabela 4. Analiza ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową w województwie opolskim wg wykrytego czynnika etiologicznego w latach 2024 – 2025

Czynnik etiologiczny ogniska	Lata	
	2024	2025
Pałeczki Salmonella	8	12
Norowirusy / Rotawirusy	1	-
Wirusy HAV	1	9
Pasożyty – Giardia	-	1
Niewykryty czynnik	-	1
Razem	10	23

2. Choroby zakaźne przenoszone przerwaniami ciągłości tkanek

❖ wzv typu B ostre

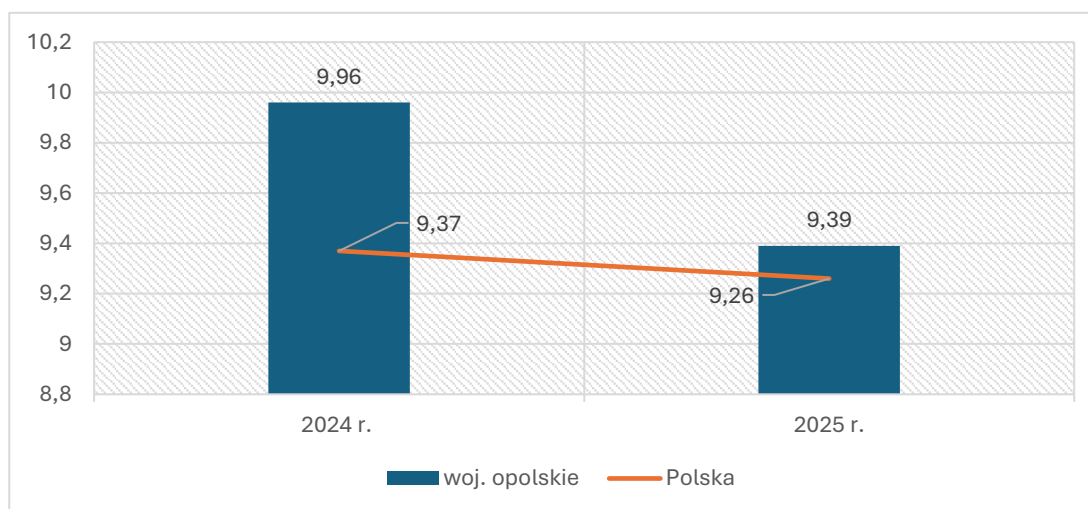
W województwie opolskim odnotowuje się pojedyncze przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu B (WZW B) o ostrym przebiegu. Ze względu na powszechność obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży przeciw tej chorobie, występowanie ostrych zachorowań ma charakter sporadyczny.

W 2025 r., podobnie jak i w 2024 r. zarejestrowano po 1 zachorowaniu (zapadalność 0,11/100 tys.).

❖ wzv typu B przewlekłe i bliżej nieokreślone

W 2025 r. zgłoszono 87 zachorowań, podczas gdy w 2024 r. odnotowano 93 przypadki. Wojewódzki wskaźnik zapadalności wyniósł 9,39/100 tys. mieszkańców i był porównywalny z wskaźnikiem krajowym (9,26/100 tys.).

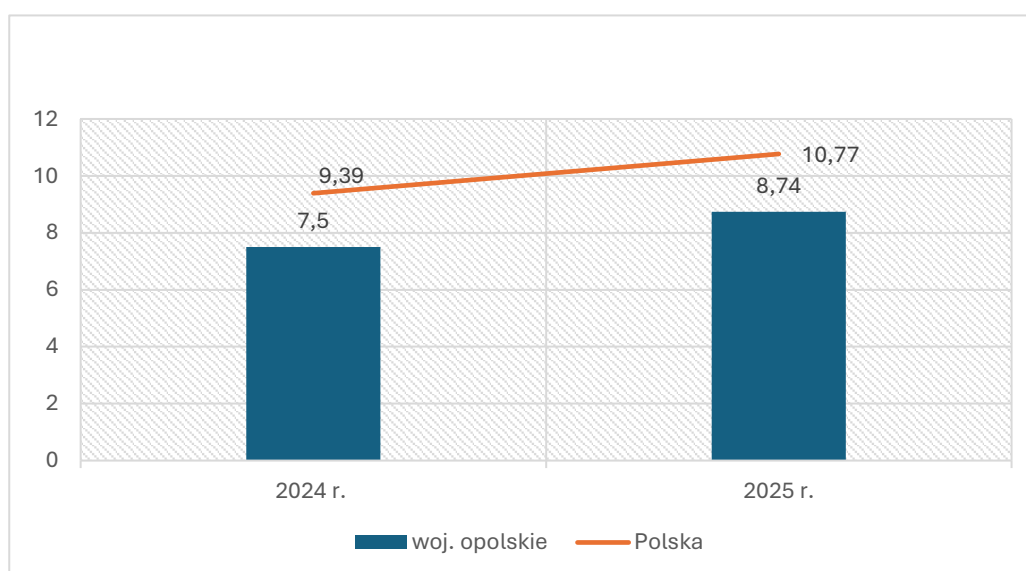

Wykres 1. Współczynnik zapadalności na wzv typu B przewlekłe i bliżej nieokreślone w województwie opolskim i w Polsce w latach 2024 – 2025

❖ wzv typu C przewlekłe i bliżej nieokreślone

W 2025 r. zaobserwowano wzrost zachorowań do **81** z 70 zgłoszonych w 2024 r. Zapadalność wojewódzka wynosiła 8,74/100 tys. i była niższa od krajowej – 10,77/100 tys.

Z uwagi na brak swoistych metod zapobiegania zakażeniom HCV drogą szczepień ochronnych, jedynie wdrażanie i utrzymywanie wysokich standardów higieniczno – sanitarnych w placówkach ochrony zdrowia oraz w placówkach pozamedycznych, może zapobiec szerzeniu się zachorowań.

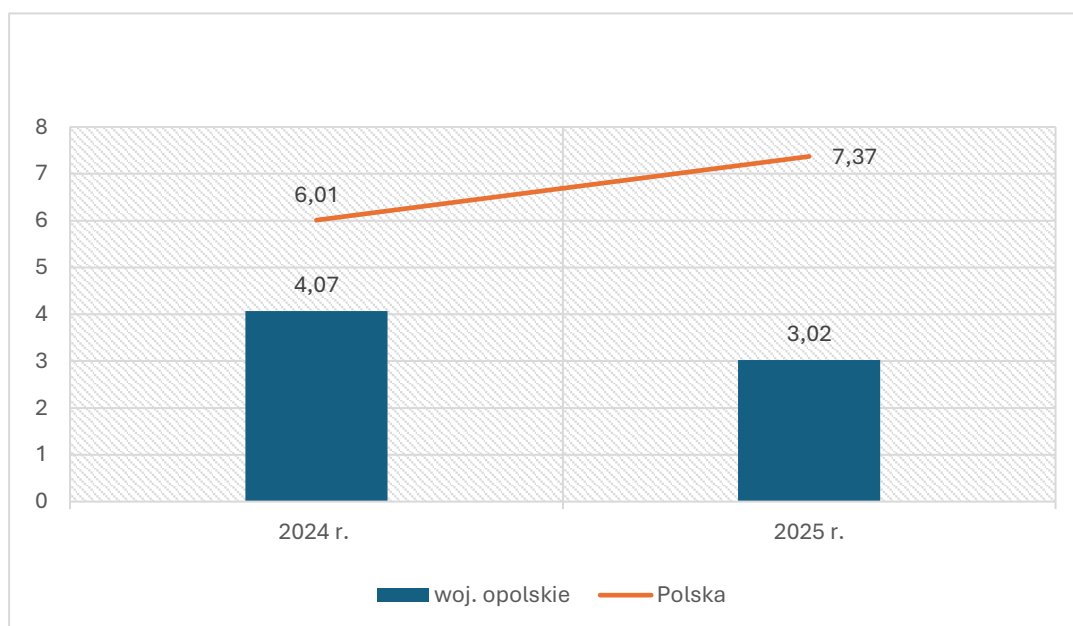

Wykres 2. Współczynnik zapadalności na wzv typu C przewlekłe i bliżej nieokreślone w województwie opolskim i w Polsce w latach 2024 -2025

❖ Nowo wykryte zakażenia HIV i AIDS - Zespół nabytego upośledzenia odporności

W 2025 r. zarejestrowano **28** nowych zakażeń wirusem HIV, w porównaniu z 38 zgłoszonymi przypadkami w 2024 r. Wojewódzki wskaźnik zapadalności wyniósł 3,02/100 tys. mieszkańców i był niższy od wskaźnika krajowego (7,37/100 tys.).

W tym samym roku zgłoszono **2** przypadki zachorowań na AIDS, podczas gdy w 2024 r. nie odnotowano żadnych zachorowań. Nie zgłoszono zgonów z powodu AIDS (w 2024 r. zarejestrowano 1 zgon mężczyzny w wyniku choroby).

Wykres 3. Współczynnik zapadalności na nowo wykryte zakażenia HIV w województwie opolskim i w Polsce w latach 2024 – 2025

3. Choroby zakaźne wieku dziecięcego

❖ Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)

W 2025 r. zaobserwowano wzrost liczby zachorowań na świnkę – z 9 przypadków zgłoszonych w 2024 r. do **17** przypadków.

Wojewódzki wskaźnik zapadalności wyniósł 1,83/100 tys. mieszkańców i był nieco wyższy od wskaźnika krajowego, który wyniósł 1,74/100 tys.

❖ **Ospa wietrzna**

W 2025 r. odnotowano spadek liczby zachorowań na ospę wietrzną do **3 146** przypadków, w porównaniu z 3 844 przypadkami w 2024 r.

Pomimo tego spadku, wojewódzki współczynnik zapadalności był wyższy niż krajowy i wyniósł odpowiednio 339,43/100 tys. wobec 301,87/100 tys.

❖ **Krztusiec**

W 2025 r. zgłoszono **127** zachorowań na krztusiec, co stanowi ponad czterokrotny spadek w porównaniu z rokiem 2024 (527 przypadków). Wojewódzki współczynnik zapadalności wyniósł 13,70/100 tys. i był znacznie niższy od krajowego, który wyniósł 30,32/100 tys.

❖ **Różyczka**

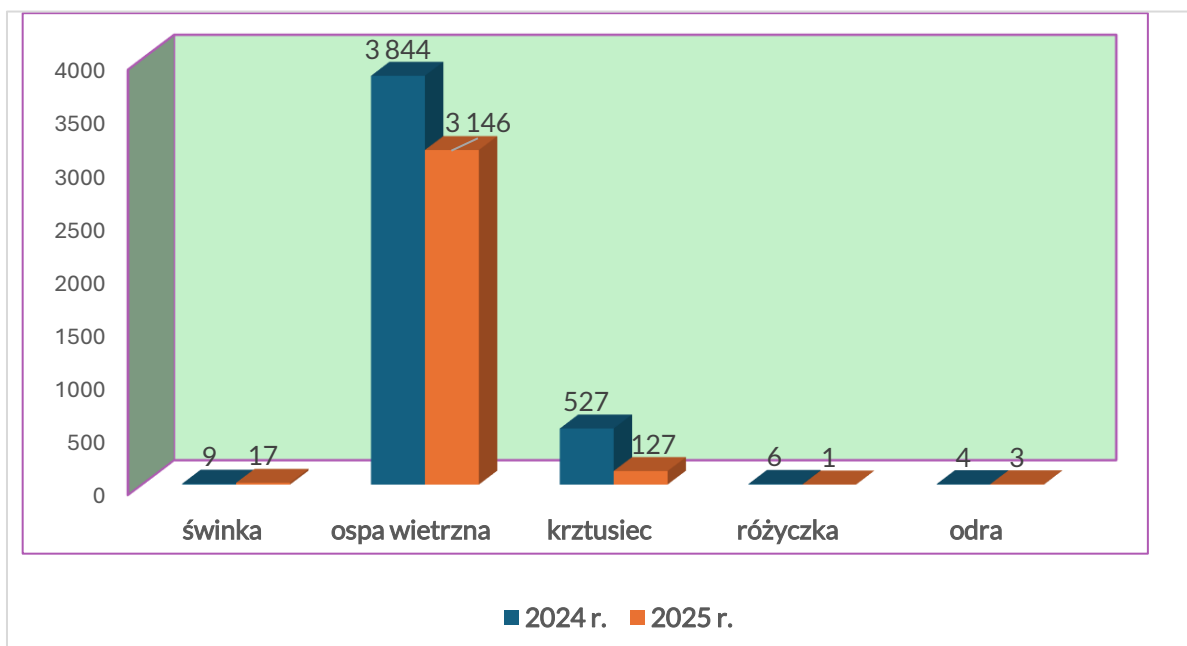
Różyczka jest chorobą, której można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia ochronne. W Polsce szczepienie przeciwko różyczce, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, jest obowiązkowe i wykonywane łącznie ze szczepieniem przeciwko śwince i odrze (jedna szczepionka).

W 2025 r. zgłoszono **1** zachorowanie (w 2024 r. – 6 przypadków). Współczynnik zapadalności wyniósł 0,11/100 tys. i był niższy od krajowego (0,23/100 tys.).

❖ **Odra**

Odra jest jedną z najbardziej zakaźnych chorób wirusowych. Ryzyko zachorowania występuje u każdej osoby, która nie była szczepiona lub nie przechorowała tej choroby. W przypadku chorób zakaźnych, które nie mają rezerwuaru zwierzęcego i dla których dostępne są wysoce skuteczne szczepionki, możliwa jest ich eliminacja, a następnie eradykacja. Polska uczestniczy w programie eliminacji odry i różyczki koordynowanym przez WHO. W województwie opolskim w 2025 r. zgłoszono **3** zachorowania (w 2024 r. – 4 przypadki). Wojewódzki współczynnik zapadalności wyniósł 0,32/100 tys. i był niższy od krajowego (0,34/100 tys.).

Rozkład zachorowań na świnkę, ospę wietrzną, krztusiec, różyczkę i odrę w województwie opolskim w latach 2024 - 2025 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Rozkład zachorowań na świnkę, ospę wietrzną, krztusiec, różyczkę i odra w województwie opolskim latach 2024 – 2025

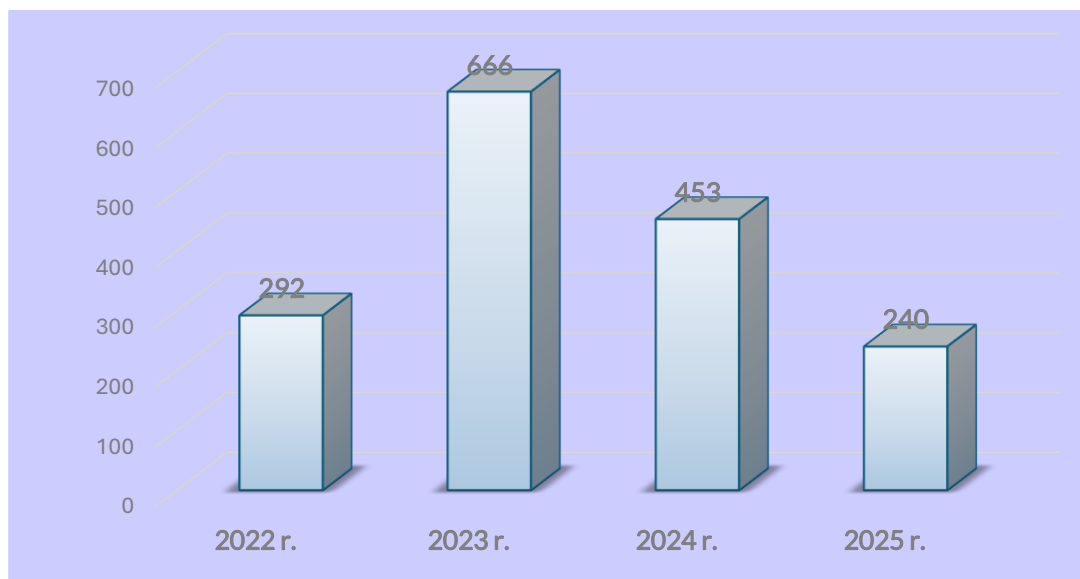
Obserwowany zarówno w województwie opolskim, jak i w Polsce wzrost, a następnie spadek liczby zachorowań na choroby wieku dziecięcego (m.in. różyczkę, świnkę i ospę wietrzną) stanowi cechę charakterystyczną epidemiologii większości chorób zakaźnych wieku dziecięcego.

4. Grypa

Coroczne, sezonowe wzrosty zachorowań na grypę w okresie jesienno-zimowym są spowodowane krążeniem wirusów grypy typu A i B. Monitorowanie zachorowań na grypę prowadzone jest przez cały rok, ze szczególnym uwzględnieniem sezonu grypowego (wrzesień–marzec).

Poniższy wykres przedstawia zestawienie zachorowań na grypę, potwierdzonych zgodnie z definicją przypadku przyjętą na potrzeby nadzoru epidemiologicznego, w województwie opolskim w latach 2022–2025.

Wykres 6. Liczbowy rozkład zachorowań na gripę potwierdzonych zgodnie z definicją przypadku na potrzeby nadzoru epidemiologicznego w województwie opolskim w latach 2022 – 2025

Od marca 2023 r. do sprawozdania MZ-56 wprowadzono odrębną rejestrację grypy potwierdzonej szybkim testem antygenowym.

W województwie opolskim zgłoszono:

- ❖ w 2023 r. – 1 133 przypadki,
- ❖ w 2024 r. – 5 386 przypadków,
- ❖ w 2025 r. – **15 999** przypadków, co oznacza blisko trzykrotny wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczą w nadzorze epidemiologiczno-wirusologicznym nad gripą w ramach systemu SENTINEL. Celem tego nadzoru jest pobieranie materiału do badań wirusologicznych od osób z podejrzeniem zakażenia wirusami: grypy A i B, RSV, parainfluenzy (typy 1–3), adenowirusami oraz SARS-CoV-2.

Tabela 5. Badania próbek pobranych od pacjentów w latach 2022 - 2025 w ramach programu SENTINEL

Rok	Liczba pobranych wymazów z nosa i gardła	Wykryty czynnik biologiczny (wirusy oddechowe)
2022	242	70 wyników pozytywnych w 44 przypadkach wirus grypy typu A w 1 przypadku wirus grypy typu B w 10 przypadkach wirusy RSV w 15 przypadkach wirusy SARS-COV-2 (raportowane od X 2022 r. do NIZP-PZH-PIB)
2023	211	102 wyniki pozytywne w 15 przypadkach grypa typu A w 27 przypadkach grypa typu B w 13 przypadkach wirusy RSV w 47 przypadkach wirusy SARS-COV-2
2024	235	152 wyniki pozytywne w 134 przypadkach grypa typu A w 5 przypadkach grypa typu B w 6 przypadkach wirusy RSV w 7 przypadkach wirusy SARS-CoV-2
2025	176	124 wyniki pozytywne w 78 przypadkach grypa typu A w 31 przypadkach grypa typu B w 5 przypadkach wirusy RSV w 10 przypadkach wirusy SARS-CoV-2

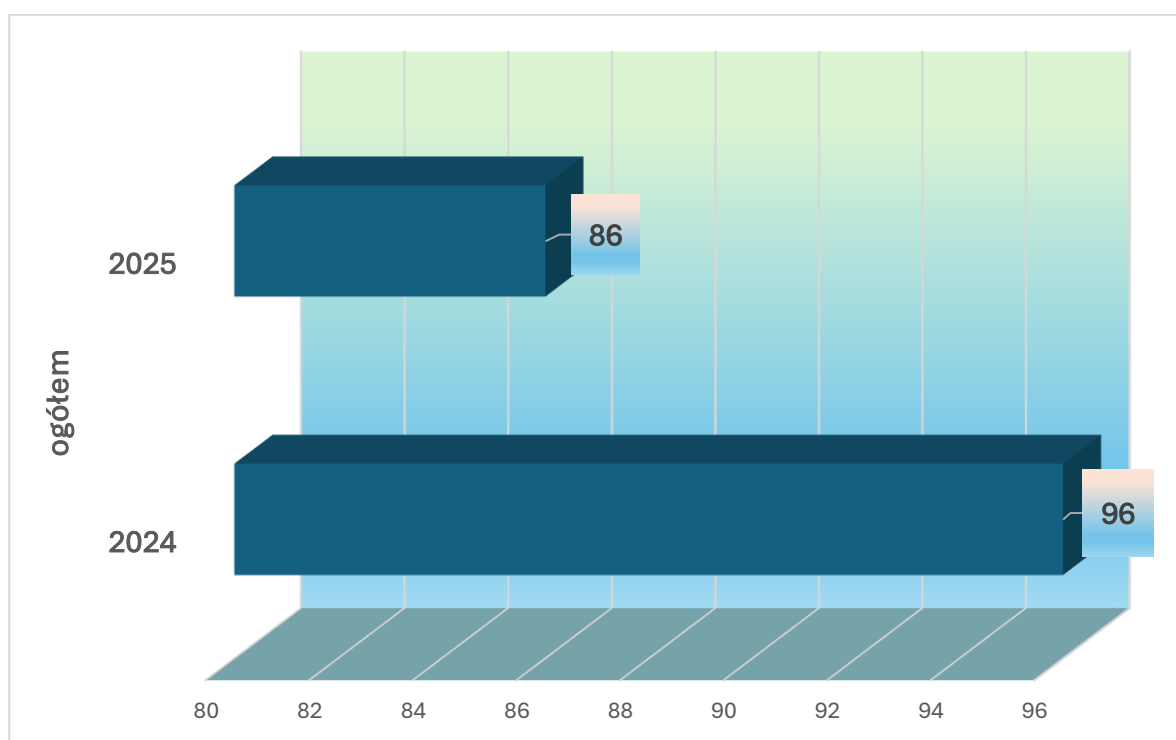
W każdym sezonie grypowym prowadzone są badania surowicy w ramach krajowego przeglądu serologicznego grypy. Próbki krwi pobierane są w 7 kategoriach wiekowych, a następnie przekazywane do Krajowego Ośrodka ds. Grypy w Warszawie. Badania te umożliwiają określenie poziomu przeciwciał antygrypowych oraz ocenę stopnia odporności populacji na szczepy wirusa grypy krążące w Polsce w danym sezonie epidemicznym.

W województwie opolskim do oznaczeń serologicznych pobrano:

- ❖ w 2023 r. – 358 próbek,
- ❖ w 2024 r. – 399 próbek,
- ❖ w 2025 r. – **301** próbek.

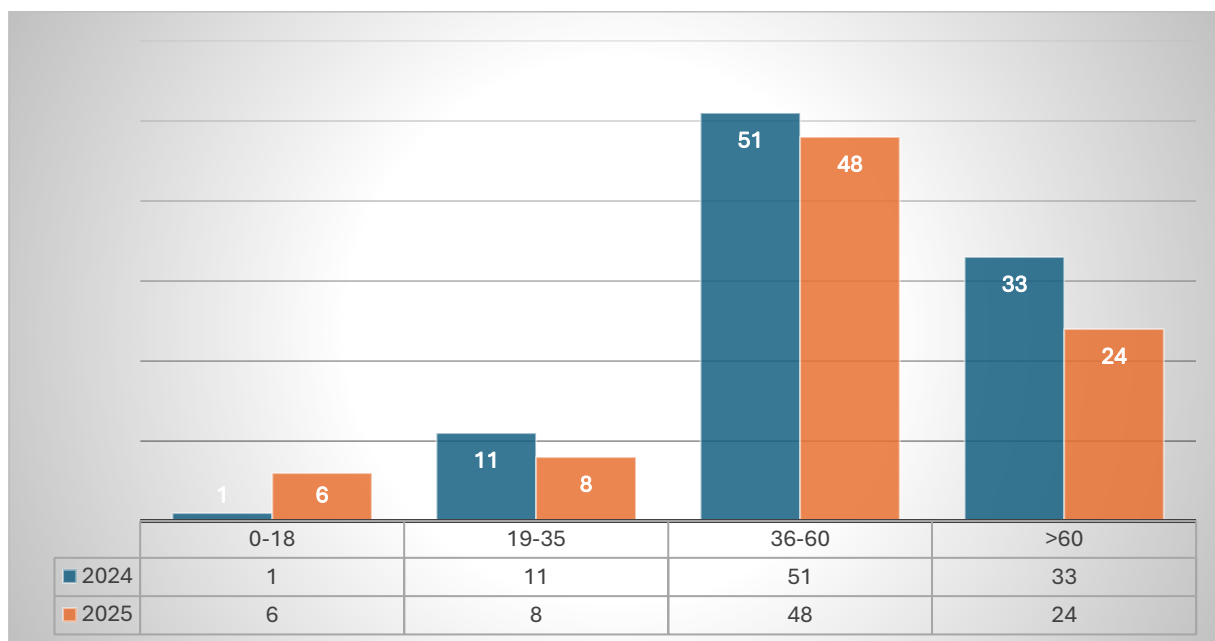
5. Gruźlica

W województwie opolskim w roku 2025 zaobserwowano spadek zachorowań na gruźlicę w stosunku do roku 2024. W 2025 r. zgłoszono **86** przypadków (współczynnik zapadalności 9,27/100 tys.), a w 2024 r. 96 zachorowań (współczynnik zapadalności 10,28/100 tys.). Wykres poniżej.

Wykres 7. Liczbowy rozkład zachorowań na gruźlicę w województwie opolskim w latach 2024 – 2025

W województwie opolskim zarówno w 2024 jak i 2025 najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej 36 – 60 lat. W roku 2025 zaobserwowano nieznaczny spadek zachorowań (wykazano 48 zachorowań) w porównaniu z 2024 r. (zarejestrowano 51 przypadków) co przedstawiono na wykresie 8.

Wykres 8. Liczbowy rozkład zachorowań na gruźlicę wg grup wiekowych w województwie opolskim w latach 2024 – 2025

6. Choroby przenoszone przez wektory (kleszcze)

❖ Borelioza

W 2025 r. odnotowano **1 339** zachorowań i jest to blisko dwukrotny wzrost zachorowań w stosunku do 2024 r., w którym zgłoszono 680 zachorowań. Wojewódzki współczynnik zapadalności wynosił 144,58/100 tys. i był wyższy od krajowego - 130,27/100 tys. Brak swoistej szczepionki powoduje, że zapobieganie boreliozie polega na stosowaniu repelentów, zakładaniu odzieży ochronnej, jak najszybszym usunięciu kleszcza w przypadku jego zauważenia.

❖ Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) jest wirusową chorobą ośrodkowego układu nerwowego. Chorobie można zapobiegać stosując szczepienia ochronne. W 2025 r. zgłoszono **8** zachorowań (w 2024 r. zgłoszono 5 zachorowań). Współczynnik zapadalności w województwie wynosił 0,86/100 tys. i był niższy od krajowego - 2,50/100 tys.

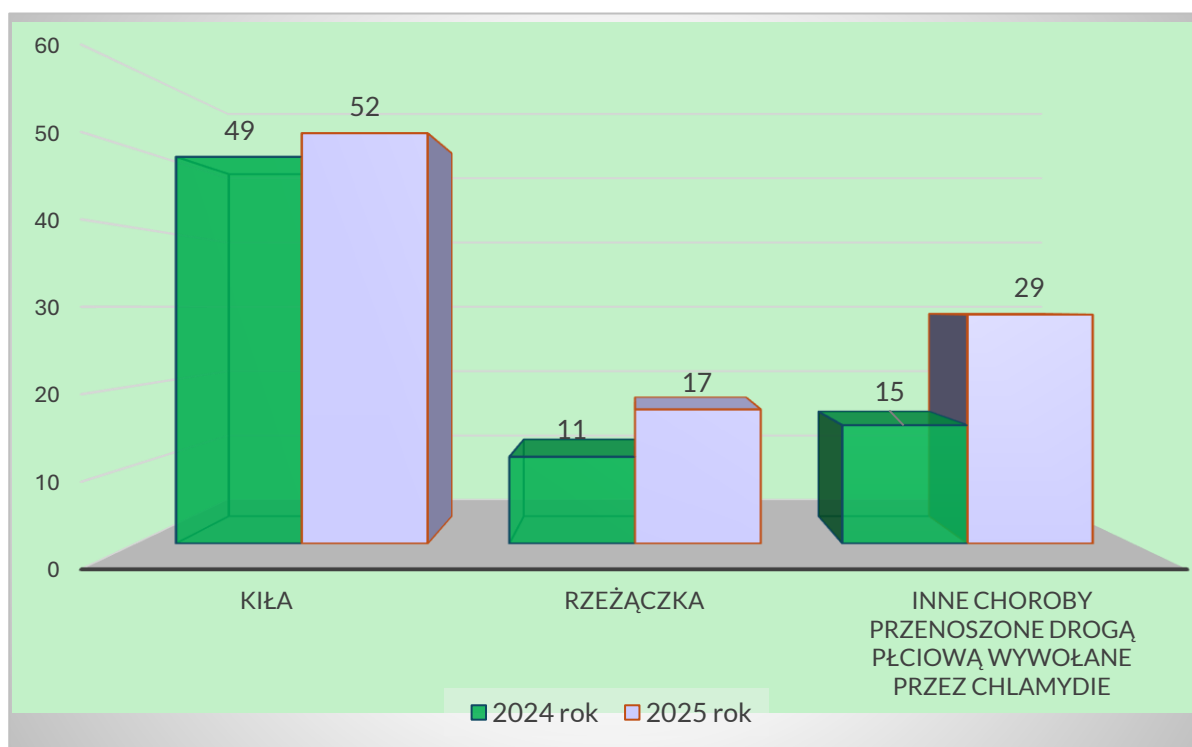
7. Choroby przenoszone drogą płciową

Zgłaszaniu i rejestracji w Państwowej Inspekcji Sanitarnej podlegają zachorowania na kiłę, rzeżączkę, ziarnicę weneryczną wywołaną przez chlamydie oraz inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie.

W 2025 r. zgłoszono ogółem **98** zachorowań przenoszonych drogą płciową, co stanowi wzrost zachorowań w stosunku do 2024 r., w którym zgłoszono 75 przypadków.

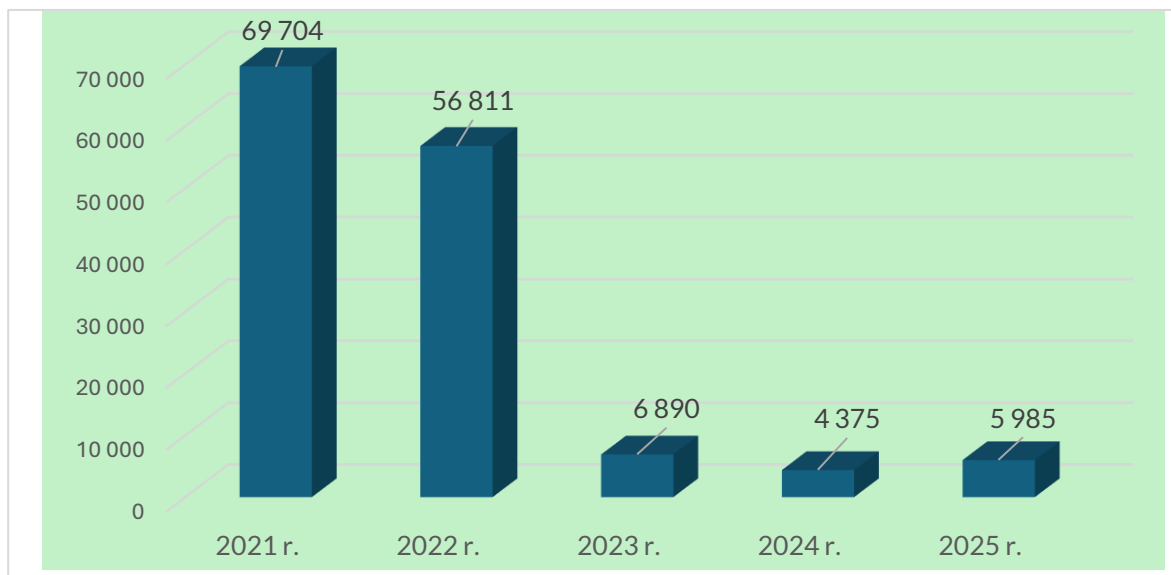
W 2025 r. dominowały zgłoszenia kiły (**52** przypadki), pozostałe zgłoszenia to: 17 zachorowań na rzeżączkę i 29 przypadków chlamydiozy.

Wykres 9. Liczba chorób przenoszonych drogą płciową w województwie opolskim w latach 2024 – 2025

8. Zakażenia SARS-CoV-2 i zachorowania na COVID-19

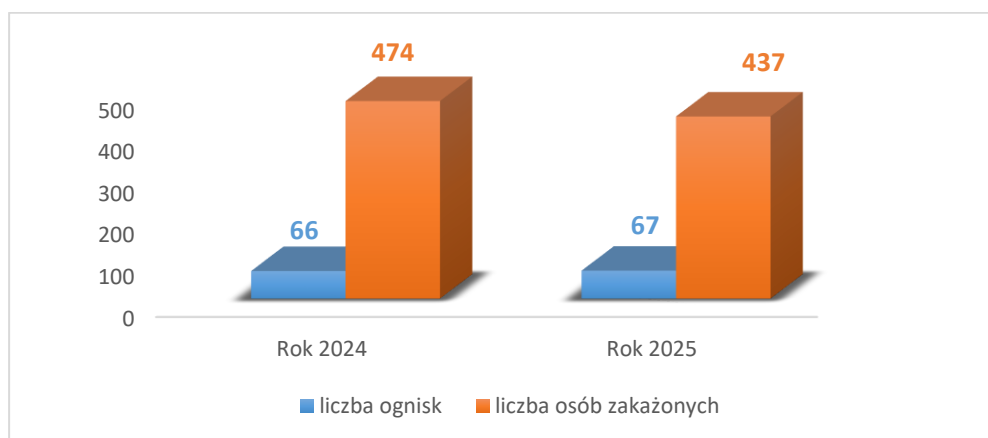
W 2025 r. odnotowano wzrost zakażeń SARS-CoV-2/zachorowań na COVID-19 do **5 985** z 4 375 zgłoszonych w 2024 r. Wojewódzki współczynnik zapadalności wynosił 645,74/100 tys. i był wyższy od krajowego – 594,88/100 tys.

Wykres 10. Liczba zakażeń SARS-CoV-2/ zachorowań na COVID-19 w województwie opolskim w latach 2021 – 2025

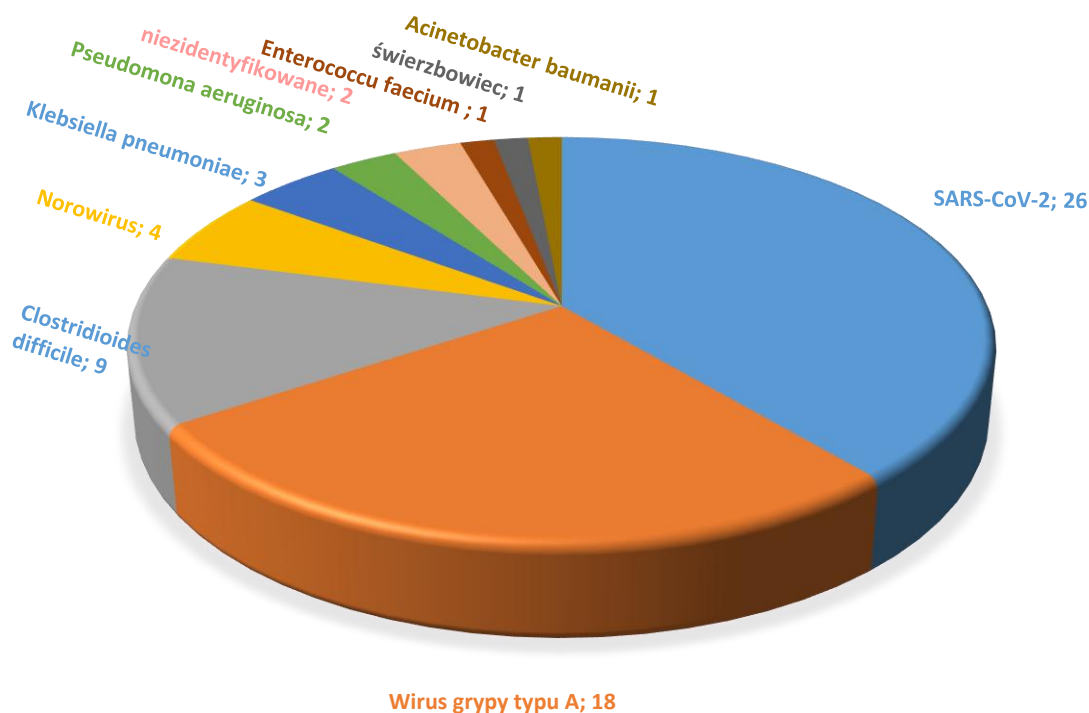
9. Ogniska epidemiczne zakażeń szpitalnych.

W 2025 roku do Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego zgłoszono **67** ognisk epidemicznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą (w 2024 r. - 66). W ogniskach epidemicznych w 2025 r. zakażeniu łącznie uległo 437 osób, natomiast w 2024 r. – 474 osób.

Wykres 11. Liczba ognisk epidemicznych z liczbą osób zakażonych w województwie opolskim w latach 2024 – 2025

Ogniska zgłoszono z powiatów: opolskiego (29), namysłowskiego (7), prudnickiego, krapkowickiego, kędzierzysko - kozielskiego (po 5), oleskiego (4), nyskiego, głubczyckiego i kluczborskiego (po 3), strzeleckiego (2), brzeskiego (1).

Wykres 12. Liczba ognisk epidemicznych w podmiotach leczniczych zgłoszonych w województwie opolskim w 2025 r. z uwzględnieniem czynników chorobotwórczych.

Najczęstszym czynnikiem etiologicznym ognisk epidemicznych w 2025 r. był SARS-CoV-2. Zgłoszono 26 ognisk, co stanowiło 38,8% wszystkich zarejestrowanych ognisk.

Drugim pod względem częstości czynnikiem etiologicznym był wirus grypy typu A – 18 ognisk (26,9%). Clostridioides difficile odpowiadał za 9 ognisk (13,4%).

Ponadto zgłoszono:

- ❖ 4 ogniska wywołane norowirusami,
- ❖ 3 ogniska wywołane przez Klebsiella pneumoniae o różnych mechanizmach oporności (1 – OXA-48; 2 – KPC, NDM-1),
- ❖ 2 ogniska wywołane przez Pseudomonas aeruginosa (1 – bez mechanizmów oporności; 1 – WOP).

W dwóch ogniskach nie zidentyfikowano czynnika etiologicznego.

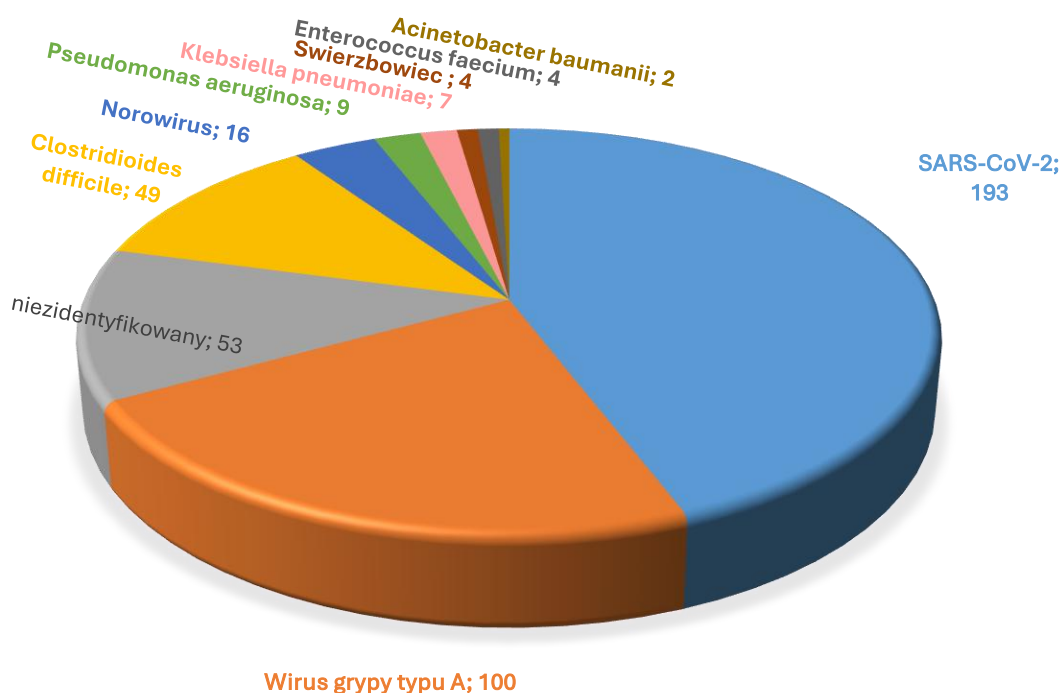
Pojedyncze ogniska wywołane były przez: Acinetobacter baumannii (OXA-40/58), Enterococcus faecium (VRE) oraz świerzbowca ludzkiego.

Dla porównania, w 2024 r. dominującymi czynnikami etiologicznymi ognisk epidemicznych były:

- ❖ SARS-CoV-2 – 32 ogniska z 66 (48,5%),
- ❖ *Clostridioides difficile* – 15 ognisk (22,7%),
- ❖ wirus grypy typu A – 9 ognisk (13,6%).

Ponadto w 4 ogniskach czynnikiem etiologicznym była *Klebsiella pneumoniae* o różnych mechanizmach oporności (2 – MBL/OXA-48; 1 – KPC; 1 – ESBL).

Pojedyncze ogniska wywołane były przez: *Acinetobacter baumannii* (szczep wrażliwy na kolistynę i gentamycynę, niewytwarzający mechanizmów oporności typu MBL i KPC), adenowirusy, norowirusy, rotawirusy, RSV oraz wirus odry.

Wykres 13. Liczba zakażeń wywołanych przez poszczególne czynniki etiologiczne w województwie opolskim w 2025 r.

W ogniskach epidemicznych w 2025 r. zakażeniu uległo **413** pacjentów oraz **24** pracowników podmiotów leczniczych, co daje łącznie **437** osób.

Dla porównania, w 2024 r. zachorowało 462 pacjentów oraz 12 pracowników.

W 2025 r. dominowały zakażenia wywołane wirusem SARS-CoV-2, który był przyczyną zakażeń u 189 pacjentów oraz 4 pracowników. Wirus grypy typu A spowodował zakażenia u 95 pacjentów i 5 pracowników, natomiast *Clostridioides difficile* – u 49 pacjentów.

Niezidentyfikowany czynnik etiologiczny (prawdopodobnie wirusowy) był przyczyną zakażeń przewodu pokarmowego u 38 pacjentów i 15 pracowników.

Pozostałe czynniki etiologiczne obejmowały:

- ❖ norowirusy – 16 pacjentów,
- ❖ *Klebsiella pneumoniae* o różnych mechanizmach oporności (4 – OXA-48; 3 – KPC, NDM) – 7 pacjentów,
- ❖ *Pseudomonas aeruginosa* (2 – bez mechanizmów oporności; 7 – WOP) – 9 pacjentów,
- ❖ *Enterococcus faecium* (VRE) – 4 pacjentów,
- ❖ *Acinetobacter baumannii* (OXA-40/58) – 2 pacjentów.

W ognisku wywołanym przez świerzbowca ludzkiego zakażeniu uległo 4 pacjentów.

10. Szczepienia ochronne

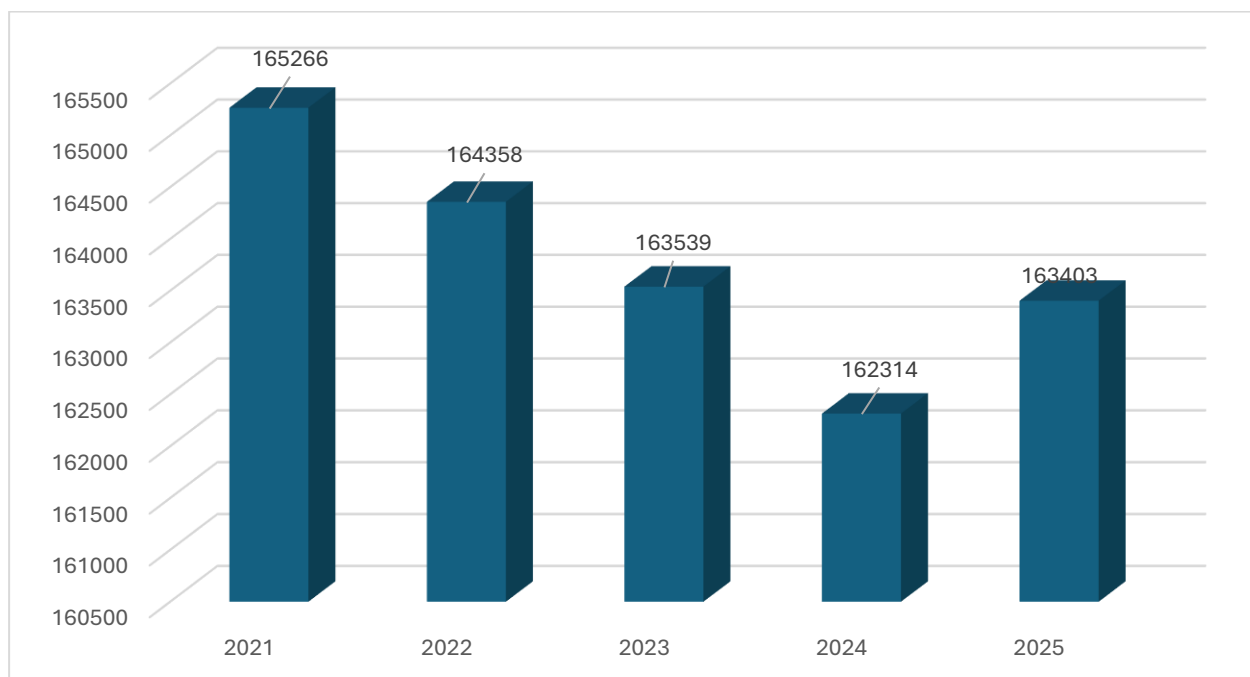
W 2025 r. (stan na 31.12.2025 r.) w placówkach POZ znajdowały się **163 403** karty uodpornienia dzieci i młodzieży w wieku 0–20 lat.

W 2024 r. liczba ta wynosiła **162 314** kart, co oznacza wzrost o 1 089 kart (0,67%) w 2025 r. (dla porównania, w roku poprzednim odnotowano spadek o 0,75%).

Wzrost liczby wykazanych kart uodpornienia może wynikać z uwzględnienia w raportach dzieci przebywających za granicą oraz tych, których rodzice nie zgłosili lub wycofali deklarację wyboru świadczeniodawcy.

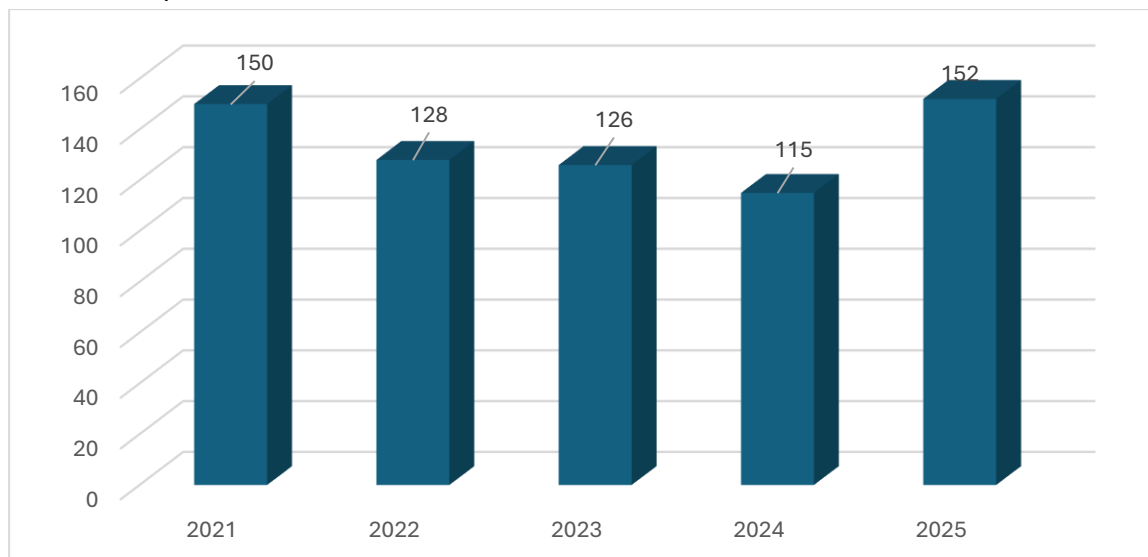
Poniższe zestawienie przedstawia liczbę dzieci objętych Programem Szczepień Ochronnych.

Wykres 14. Liczba dzieci od 0 do 20 lat objęta PSO w latach 2021 – 2025 w województwie opolskim

❖ Szczepienia przeciw gruźlicy

W 2025 r. przeciwko gruźlicy zaszczepiono 4665 dzieci w roczniku (co stanowi 96,8 %). Nie zaszczepiono 152 dzieci.

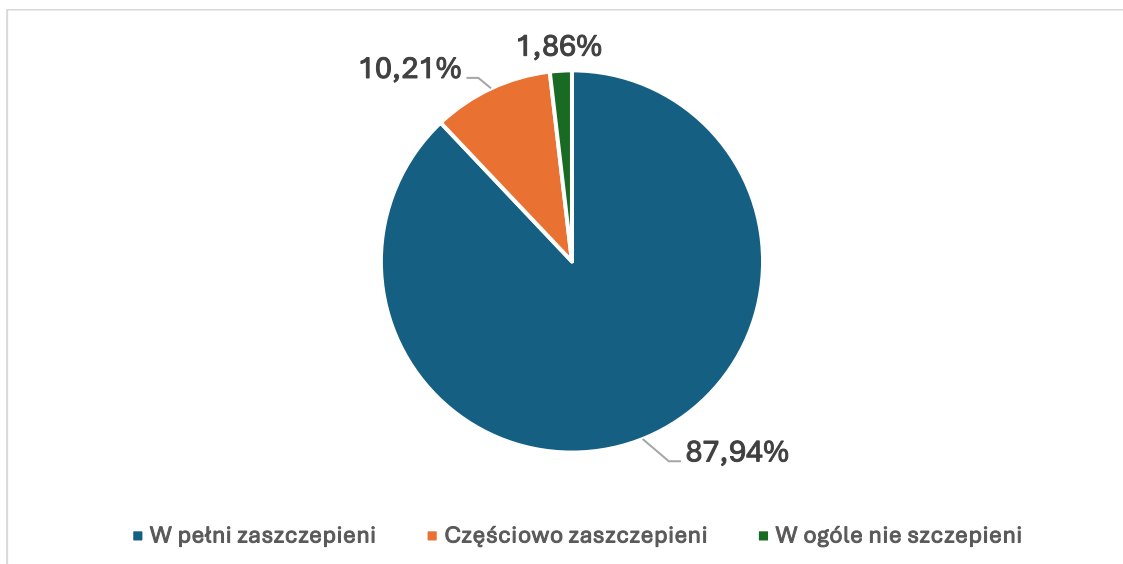
Wykres 15. Liczba dzieci niezaszczepionych przeciw gruźlicy w latach 2021 – 2025 w województwie opolskim

Tabela 6. Odsetek obowiązkowych szczepień ochronnych wykonanych w grupie dzieci i młodzieży w latach 2021 – 2025 w województwie opolskim w rocznikach podlegających szczepieniom

Rodzaj szczepienia	2021		2022		2023		2024		2025	
	Kraj %	Województwo %	Kraj %	Województwo %	Kraj %	Województwo %	Kraj %	Województwo %	Kraj %	Województwo %
DTaP – przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi w 6 r.ż.	53,4	58,0	52,7	59,0	55,6	62,9	56,8	66,9	brak danych	67,5
dTap – przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 r. ż.	63,1	63,0	64,8	68,4	66,4	71,1	65,4	72,8	brak danych	70,5
MMR –przeciw odrze, śwince i różyczce w 6 r. ż.	49,3	54,7	50,1	56,3	54,3	63,3	55,7	66,0	brak danych	68,1
Td –przeciw tężcowi i błonicy w 19 r. ż.	61,4	61,4	57,3	63,6	58,5	66,6	57,5	66,6	brak danych	63,9
Średni procent zaszczepienia w województwie	59,3		61,8		66,0		68,1		67,5	

W 2025 r. nadal odnotowano niezadowalający poziom zaszczepienia dzieci i młodzieży w rocznikach objętych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, który wyniósł średnio 67,5% (nieznaczny spadek w porównaniu z 2024 r.).

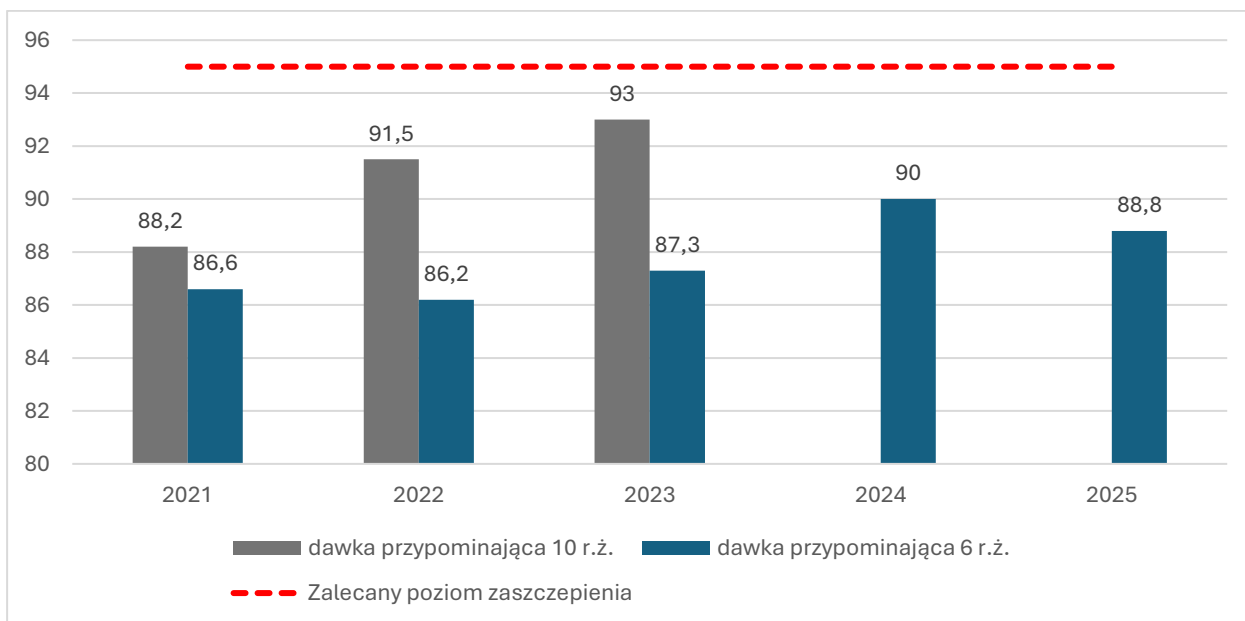
Jednocześnie w latach 2021–2024 w województwie opolskim w każdym roczniku uzyskiwano wyższy odsetek zaszczepienia niż średnia krajowa (dla 2025 r. brak jeszcze danych ogólnopolskich). Wyraźny spadek poziomu zaszczepienia 2021 roku wynikał z sytuacji epidemiologicznej związanej z COVID-19.

Wykres 16. Stan zaszczepienia dzieci w 3 roku życia (rocznik 2023) w 2025 r. w odniesieniu do wymogów kalendarza szczepień

❖ Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce.

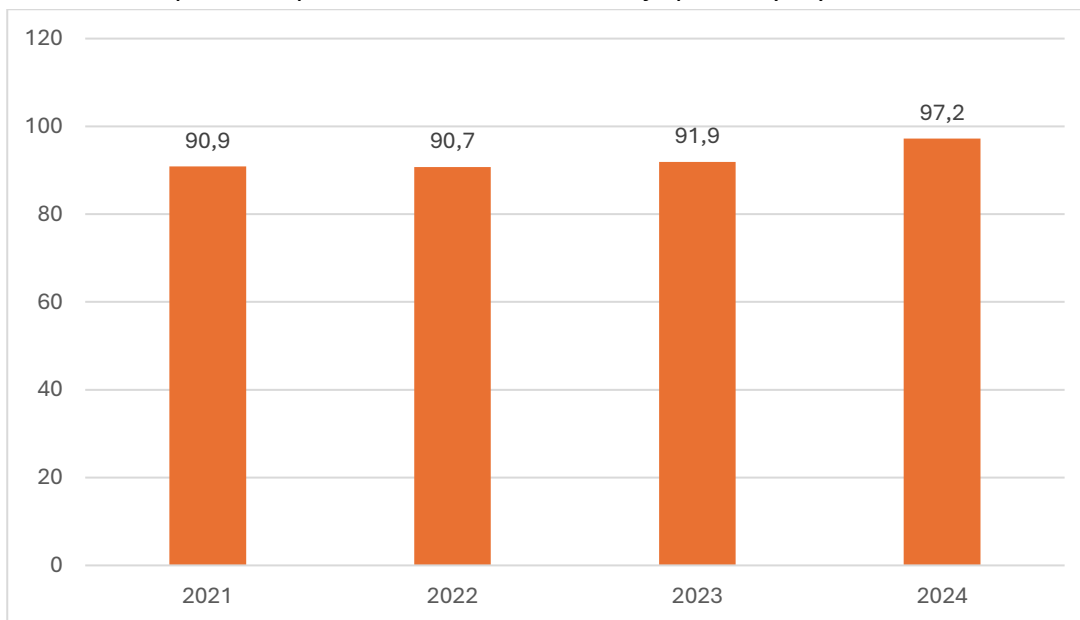
W 2025 r. szczepionką skojarzoną przeciwko odrze, śwince i różyczce w 13–15 miesiącu życia zaszczepiono 78,8% dzieci, natomiast dawką przypominającą w 6 r. życia zaszczepiono 68,1% dzieci (rocznik 2020). Do dnia 31.12.2025 r. dawkę przypominającą otrzymało 88,8 % dzieci z rocznika 2019. Od 2019 r. prowadzone są szczepienia dawką przypominającą szczepionki skojarzonej przeciw odrze, śwince i różyczce wśród dzieci w 6 roku życia. Przeniesienie dawki przypominającej z 10 na 6 rok życia zostało spowodowane sytuacją epidemiologiczną zachorowań na odrę w Europie.

Wykres 17. Stan zaszczepienia dzieci p/odrze, śwince i różyczce w latach 2021 – 2025 dawką przypominającą w województwie opolskim

❖ Szczepienia p/rotawirusom

W 2025 r. szczepienie przeprowadzono u 72,7 % dzieci urodzonych w roku 2025. Dzieci z rocznika 2024 zaszczepiono na poziomie 97,2 %, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Poziom zaszczepienia p/rotawirusom dzieci urodzonych w latach 2021 – 2024 w województwie opolskim

❖ Niepożądane Odczyny Poszczepienne

Raport roczny w tym zakresie po dokonaniu ostatecznej weryfikacji publikuje na swojej stronie internetowej Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH-PIB właściwy do merytorycznej analizy i oceny tego zagadnienia.

❖ Ogólnopolska kontrola kart uodpornienia

W 2025 r. wszystkie punkty szczepień były objęte ogólnopolską kontrolą kart uodpornienia w zakresie realizacji programu obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży. Łącznie skontrolowano 184 punkty szczepień w I etapie kontroli oraz 141 w II etapie. Kontroli podlegały wszystkie karty uodpornienia osób, które nie ukończyły 19 roku życia. Szczegółowej weryfikacji poddano karty uodpornienia dzieci i młodzieży, które nie zostały poddane obowiązkowym szczepieniom ochronnym oraz działania podjęte przez placówki podstawowej opieki zdrowotnej w przypadku niezgłoszenia się na szczepienie. Nadrzędnym celem ogólnopolskiej kontroli programu obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży jest zwiększenie odporności populacyjnej dla utrzymania bezpieczeństwa epidemiologicznego całego społeczeństwa w zakresie wybranych chorób zakaźnych. Planowany termin zakończenia II etapu kontroli przewidziany został na czerwiec 2026 r.

II. Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia, basenów i kąpielisk

1. Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia, pływalni oraz miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli i kąpielisk

Jednym z priorytetowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest **nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi**. Obowiązek ten wynika z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 757).

Jakość wody przeznaczonej do spożycia była monitorowana zarówno w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez producentów wody, jak i w ramach nadzoru sanitarnego realizowanego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294 z późn. zm.).

Badania jakości wody wykonywano w laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu oraz w Oddziałach Laboratoryjnych w Kędzierzynie-Koźlu i Kluczborku. Ponadto analizy mogły być prowadzone przez laboratoria zewnętrzne posiadające udokumentowany system jakości badań, zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

W województwie opolskim podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę były wody podziemne, czerpane z warstw czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Wyjątek stanowiły:

- ❖ wodociągi w Nysie i Głuchołazach, zaopatrywane wyłącznie z ujęć powierzchniowych,
- ❖ wodociąg w Brzegu, korzystający z wody mieszanej.

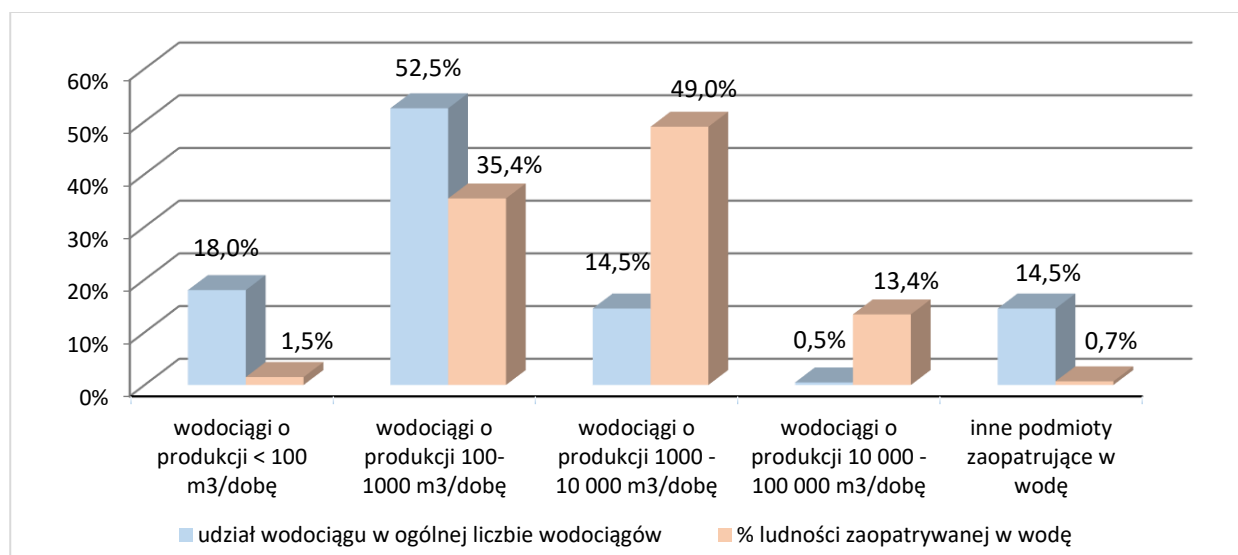
W ewidencji stacji sanitarno-epidemiologicznych w 2025 r. znajdowało się **200 wodociągów** (w 2024 r. – 201), z czego 171 stanowiły wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę (w 2024 r. – 172) (wykres nr 1), w tym:

- ❖ 36 wodociągów o produkcji poniżej 100 m³/dobę,
- ❖ 105 wodociągów o produkcji 100–1 000 m³/dobę,
- ❖ 29 wodociągów o produkcji 1 000–10 000 m³/dobę,
- ❖ 1 wodociąg o produkcji 10 000–100 000 m³/dobę.

Obowiązki wynikające z rozporządzenia w sprawie jakości wody dotyczą zarówno przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, jak i podmiotów wykorzystujących wodę z indywidualnych ujęć w ramach działalności gospodarczej, w tym w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego oraz podmiotach działających na rynku

spożywcym, które: zaopatrują co najmniej 50 osób, lub dostarczają średnio co najmniej 10 m³ wody na dobę.

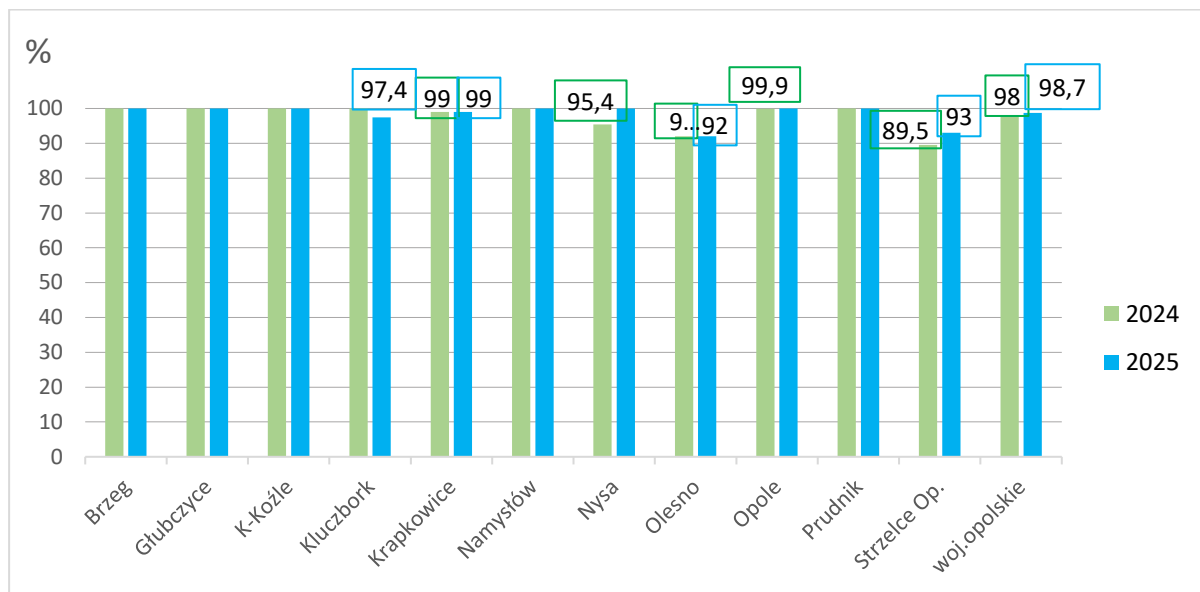
W 2025 r. pod nadzorem sanitarnym znajdowało się **29** takich wodociągów (analogicznie jak w 2024 r.).

Wykres 1. Zaopatrzenie ludności w wodę przez wodociągi w 2025 roku

Odsetek ludności korzystającej z odpowiedniej jakości wody na terenie województwa opolskiego wynosił 98,7% (2024 r. – 98%) i kształtował się następująco w poszczególnych powiatach:

- ❖ powiat brzeski 100% (2024 r. - 100%)
- ❖ powiat głubczycki 100% (w 2024 r. - 100%)
- ❖ powiat kędzierzyńsko-kozielski 100% (w 2024 r. - 100%)
- ❖ powiat kluczborski 97,4% (w 2024 r. - 100%)
- ❖ powiat krapkowicki 99% (2024 r. - 99%)
- ❖ powiat namysłowski 100% (2024 r. - 100%)
- ❖ powiat nyski 100% (2024 r. – 95,4%)
- ❖ powiat oleski 92% (2024 r. - 92%)
- ❖ powiat opolski 100% (2024 r. – 99,9%)
- ❖ powiat prudnicki 100% (2024 r. - 100%)
- ❖ powiat strzelecki 93% (2024 r. – 89,5%)

Wykres 2. Odsetek (%) ludności zaopatrywanej w wodę o odpowiedniej jakości w latach 2024 – 2025

Wodę spełniającą wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294 z późn. zm.), dostarczały **193** wodociągów, czyli 97% skontrolowanych wodociągów (w 2024 r. – 191 wodociągów, czyli 95,5% skontrolowanych). W wodę o odpowiedniej jakości zaopatrywanych było ok. 926,15 tys., czyli 98,7% mieszkańców województwa opolskiego (w 2024 r. - 98%).

Wodę nieodpowiadającą wymaganiom produkowało **6** wodociągów, czyli 3% skontrolowanych (w 2024 r. – **9** wodociągów, czyli 4,5% skontrolowanych). Wodociągi produkujące wodę o nieodpowiedniej jakości zaopatrywały ok. 11,84 tys., czyli 1,3% mieszkańców województwa opolskiego (w 2024 r. – 2%). Jakość wody kwestionowano przede wszystkim ze względu na przekroczone parametry fizykochemiczne, tj. żelazo, mangan, fluorki i azotany.

W porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszył się odsetek wodociągów dostarczających wodę o nieodpowiedniej jakości o 1,5% oraz odsetek mieszkańców województwa opolskiego o 0,7% korzystających z wody o nieodpowiedniej jakości (tabela 1).

Tabela 1. Odsetek (%) ludności zaopatrywanej w wodę odpowiadającą i nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym w latach 2024 - 2025

Wodociągi o produkcji [m ³ /dobę]	Rok	% ludności korzystającej z wody o odpowiedniej jakości	% ludności korzystającej z wody o nieodpowiedniej jakości
<100	2024	95,1	4,9
	2025	95,4	4,6
100 - 1000	2024	95,2	4,8
	2025	96,6	3,4
1000 – 10 000	2024	100	0
	2025	100	0
10 000 – 100 000	2024	100	0
	2025	100	0
Inne podmioty zaopatrujące w wodę	2024	79,7	20,3
	2025	99,7	0,3
<u>Razem wodociągi</u>	2024	98,0	2,0
	2025	98,7	1,3

Działalność kontrolno-represyjna

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz wpływających interwencji pobrano **2003** próbki wody do badań parametrów fizykochemicznych i **2235** próbek wody do badań mikrobiologicznych. Przeprowadzono **138** kontroli stanu sanitarno-technicznego urządzeń wodociągowych oraz **813** kontroli związanych z pobieraniem próbek wody do badania.

W celu poprawy jakości wody przeznaczonej do spożycia Państwowa Inspekcja Sanitarna na terenie województwa opolskiego wydała na przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i pozostałe podmioty produkujące wodę:

- ❖ **18** decyzji nakazujących poprawę jakości wody,
- ❖ **18** decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia,
- ❖ **8** decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego urządzeń wodociągowych,
- ❖ **82** decyzje finansowe,
- ❖ **10** decyzji prolongujących.

Odstępstwa Państwowej Inspekcji Sanitarnej

W 2025 r. na terenie województwa opolskiego, podobnie jak w roku poprzednim, obowiązywały 3 zgody na odstępstwo od wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294 z późn. zm.). Dotyczyły one następujących wodociągów:

- ❖ Kolonowskie – zgoda udzielona przez Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (drugie odstępstwo) w zakresie maksymalnego dopuszczalnego stężenia fluorków, z terminem realizacji do 08.02.2026 r. W ramach działań naprawczych opracowano koncepcję rozbudowy Stacji Uzdatniania Wody, obejmującą wdrożenie nowej technologii uzdatniania. Z uwagi na brak możliwości terminowego zakończenia prac, administrator wodociągu złożył wniosek o wydanie trzeciej zgody na odstępstwo do Głównego Inspektora Sanitarnego.
- ❖ Dobrodzień – zgoda udzielona przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Oleśnie w zakresie maksymalnego dopuszczalnego stężenia azotanów, z terminem realizacji do 01.03.2027 r. Działania naprawcze obejmują budowę nowej studni.
- ❖ Zakrzów – zgoda udzielona przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krapkowicach w zakresie maksymalnego dopuszczalnego stężenia azotanów, z terminem realizacji do 08.02.2027 r.

Zaplanowano budowę sieci wodociągowej łączącej wodociąg Zakrzów z wodociągiem Gogolin, co ma na celu obniżenie zawartości azotanów w wodzie dostarczanej konsumentom.

W okresie obowiązywania odstępstw konsumenci byli informowani o jakości wody dostarczanej przez wodociągi Kolonowskie, Dobrodzień i Zakrzów, a także o zaleceniach dotyczących spożywania wody o ponadnormatywnej zawartości fluorków i azotanów.

Zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia

Woda dostarczana konsumentom jest zdatna do użycia, jeżeli jest wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz spełnia wymagania mikrobiologiczne określone w części A tabeli 1 załącznika nr 1 ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Występowanie w wodzie ww. mikroorganizmów, tj. bakterii *Escherichia coli* oraz *Enterokoków (paciorkowców kałowych)*, bytujących zwykle w odchodach ludzi i zwierząt stałocieplnych, wskazuje na zanieczyszczenie wody typu kałowego.

W 2025 roku na terenie województwa opolskiego stwierdzono **7** (w 2024 r. - 9) przypadków występowania *E.coli* oraz **6** (w 2024 r. – 15) przypadków *Enterokoków* w wodzie. W wodzie przeznaczonej do spożycia oznaczane są również parametry wskaźnikowe, tj. *bakterie grupy coli* oraz *ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C* (część C, tabela 1 załącznika nr 1 ww. rozporządzenia). Obecność tych mikroorganizmów wskazuje

na wtórne zanieczyszczenie lub nadmierną zawartość substancji odżywczych w wodzie (zanieczyszczenie ściekami, glebą lub rozkładającymi się resztkami pochodzenia roślinnego). Ponadto może świadczyć o nieodpowiednim prowadzeniu procesów uzdatniania. W 2025 roku stwierdzono **44** (2024 r. - 77) przypadków obecności *bakterii grupy coli* oraz **11** (2024 r. - 8) przypadków *ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C* w wodzie.

Powyższe zanieczyszczenia mikrobiologiczne występowały w wodzie krótkotrwale (średnio 4-12 dni). Po ich stwierdzeniu, natychmiast podejmowano działania administracyjne, przeprowadzano dezynfekcję wody oraz płukanie sieci wodociągowej. Następnie pobierano kontrolne próbki wody, zwiększając liczbę punktów poboru oraz badano dodatkowe parametry mikrobiologiczne, w celu potwierdzenia jej odpowiedniej jakości sanitarnej. Na koniec roku jakość wody pod względem mikrobiologicznym we wszystkich wodociągach spełniała wymagania sanitarne.

Charakterystyka jakości wody w poszczególnych grupach wodociągów

1. Wodociągi o produkcji < 100 m³/dobę.

W tej grupie znajdowało się **36** wodociągów, co stanowiło 18% wszystkich wodociągów znajdujących się pod nadzorem. Zaopatrywały w wodę 1,5% (tj. ok. 13,79 tys.) mieszkańców województwa opolskiego. Wodę o nieodpowiedniej jakości podawały **2** wodociągi, co stanowiło 5,6% tej grupy wodociągów (w 2024 r. – 2, tj. 5,6%). Korzystało z niej ok. 0,64 tys. mieszkańców, czyli 4,6 % ludności zaopatrywanej przez tę grupę wodociągów. Nie skontrolowano **1** wodociągu Karłowice (powiat opolski), ponieważ ujęcie czasowo wyłączono z eksploatacji w dniu 07.02.2025 roku ze względu na ponadnormatywną zawartość azotanów (miejscowość podłączono do wodociągu Kurznie).

Wodociągi produkujące wodę o nieodpowiedniej jakości znajdowały się w powiatach:

- ❖ krapkowickim: **Zakrzów** – podobnie jak w roku ubiegłym, obowiązywało odstępstwo w zakresie maksymalnego dopuszczalnego stężenia azotanów w wodzie przeznaczonej do spożycia, z terminem realizacji do dnia 08.02.2027 roku. W ramach działań naprawczych planowana jest budowa sieci wodociągowej łączącej wodociąg Zakrzów z wodociągiem Gogolin w celu mieszania wody z obu ujęć, a tym samym obniżenia zawartości azotanów w wodzie.
- ❖ strzeleckim: **Farska Kolonia** – podobnie jak w roku ubiegłym, obowiązywała decyzja o warunkowej przydatności wody do spożycia, ze względu na podwyższony poziom jonu amonu z prolongowanym terminem realizacji, tj. do dnia 31.08.2026 roku. W ramach działań naprawczych planowane jest wprowadzenie nowej technologii uzdatniania wody polegającej na wykorzystaniu metod membranowych.

2. Wodociągi o produkcji 100 - 1 000 m³/dobę.

W tej grupie znajdowało się **105** wodociągów, co stanowiło 52,5% wszystkich wodociągów znajdujących się pod nadzorem. Zaopatrywały w wodę 35,4% (tj. 332,35 tys.) mieszkańców województwa opolskiego. Wodę o nieodpowiedniej jakości podawały **3** wodociągi,

co stanowiło 2,9% tej grupy wodociągów (w 2024 r. – 4, tj. 3,7%). Korzystało z niej ok. 11,18 tys. mieszkańców, czyli 3,4% ludności zaopatrywanej przez tę grupę wodociągów.

Wodociągi produkujące wodę o nieodpowiedniej jakości znajdowały się w powiatach:

❖ kluczborskim:

Wierzbica Górna – stwierdzono ponadnormatywną zawartość manganu. Wydano decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia z terminem realizacji do dnia 19.05.2026 roku. W ramach działań naprawczych przeprowadzono przegląd urządzeń uzdatniających oraz płukanie sieci wodociągowej;

❖ oleskim:

Dobrodzień – podobnie jak w roku ubiegłym, obowiązywała decyzja udzielająca zgody na odstępstwo w zakresie maksymalnego dopuszczalnego stężenia azotanów w wodzie przeznaczonej do spożycia, z terminem realizacji do dnia 01.03.2027 roku. W ramach działań naprawczych planowana jest budowa nowej studni;

❖ strzeleckim:

Kolonowskie – podobnie jak w roku ubiegłym, obowiązywała decyzja Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego udzielająca zgody na drugie odstępstwo od maksymalnego dopuszczalnego stężenia fluorków w wodzie przeznaczonej do spożycia z terminem realizacji do dnia 08.02.2026 roku. W ramach działań naprawczych prowadzone są prace nad wprowadzeniem nowej technologii uzdatniania wody.

Poprawa jakości wody w wodociągach w porównaniu do 2024 roku nastąpiła w powiatach:

- ❖ nyskim: **Skoroszyce** – występowała ponadnormatywna zawartość manganu. W ramach działań naprawczych wymieniono złoża filtracyjne, zmieniono sposób napowietrzania wody oraz przeprowadzono wymianę instalacji w hali filtrów. Decyzja nakazująca poprawę jakości wody została wykonana.
- ❖ strzeleckim: **Zalesie** – występowała ponadnormatywna zawartość manganu. W ramach działań naprawczych wymieniono złoża filtracyjne oraz przeprowadzono czyszczenie instalacji na stacji wodociągowej i filtrów. Decyzja nakazująca poprawę jakości wody została wykonana.

W 2025 roku zlikwidowano 1 wodociąg na terenie powiatu namysłowskiego:

Świerczów – w sierpniu 2025 roku Stacja Uzdatniania Wody została wyłączona z eksploatacji ze względu na ponadnormatywną zawartość azotanów w ujmowanej wodzie. Miejscowości dotychczas zaopatrywane przez wodociąg Świerczów zostały podłączone do wodociągu Namysłów (Biestrzykowice, Miodary, Świerczów, Dąbrowa, Miejsce, Zbica, Osiek Duży, Zorzów, Pieczyska, Kuźnica Dąbrowska, Oziąbel, Zawada) oraz wodociągu Siedlice (Bielice, Goła, Wężowice, Grodziec).

3. Wodociągi o produkcji 1 000-10 000 m³/dobę.

Grupa liczyła 29 wodociągów, czyli 14,5% wszystkich wodociągów znajdujących się pod nadzorem. W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę dostarczały wodę do 49%

(tj. ok. 459,33 tys.) mieszkańców województwa opolskiego. Podobnie jak w roku ubiegłym, wszystkie wodociągi z tej grupy podawały wodę o właściwej jakości.

4. Wodociągi o produkcji 10 000-100 000 m³/dobę.

W tej grupie znajduje się 1 wodociąg miejski, tj. Opole. Zaopatrywał ok. 126 tys. mieszkańców Opola oraz okolicznych wsi, tj. 13,4% mieszkańców województwa. Podobnie jak w latach poprzednich wodociąg dostarczał wodę o odpowiedniej jakości.

5. Inne podmioty zaopatrujące w wodę.

W 2025 roku nadzorem objęto 29 (w 2024 r. – 29) wodociągów eksploatowanych przez inne podmioty m.in. szpitale, zakłady karne, domy pomocy społecznej, obiekty turystyczne, zakłady produkujące żywność, gospodarstwa rolne. Wodociągi te dostarczały wodę do około 6,52 tys., tj. 0,7% mieszkańców województwa.

Wodę o nieodpowiedniej jakości podawał 1 wodociąg, co stanowiło 3,4% tej grupy wodociągów (w 2024 r. - 3, tj. 10,3%). Korzystało z niej około 0,02 tys., tj. 0,3% (w 2024 r.- ok. 1,65 tys., tj. 20,3%) mieszkańców zaopatrywanych przez tę grupę wodociągów.

Wodociąg produkujący wodę o nieodpowiedniej jakości znajdował się w powiecie strzeleckim:

- ❖ **wodociąg lokalny Walcownia Rur „Andrzej” w Zawadzkiem** – podobnie jak w roku ubiegłym, obowiązywała decyzja o warunkowej przydatności wody do spożycia z prolongowanym terminem realizacji, tj. do dnia 31.12.2025 roku, ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza w wodzie. Obecnie prowadzone jest postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji prolongującej termin wykonania nakazów decyzji.

Poprawa jakości wody w wodociągach w porównaniu do 2024 r. nastąpiła w powiecie opolskim:

- ❖ **wodociąg lokalny Areszt Śledczy w Opolu, Oddział Zewnętrzny w Turawie** – występował niski odczyn pH. W ramach działań naprawczych zakupiono korektor pH, prowadzono działania konserwacyjne ujęcia oraz stały monitoring wody. Decyzja nakazująca poprawę jakości wody została wykonana.

W 2025 roku objęto nadzorem sanitarnym 2 wodociągi lokalne na terenie powiatów:

- ❖ brzeskiego: wodociąg zakładowy w Przylesiu przy ul. Fabrycznej 4, 49-332 Olszanka;
- ❖ oleskiego: wodociąg lokalny Cegmax s.c. Dawid Lerche Katarzyna Lerche, 46-312 Bodzanowice, ul. Częstochowska 1.

W 2025 r. zlikwidowano 2 wodociągi lokalne na terenie powiatów:

- ❖ opolskiego: wodociąg lokalny Zakłady Wapiennicze LHOIST S.A w Tarnowie Opolskim – w maju 2025 roku sieć wodociągowa została podłączona do wodociągu Tarnów Opolski;
- ❖ strzeleckiego: wodociąg lokalny Zakład Karny nr 1 w Strzelcach Opolskich – w marcu 2025 roku sieć wodociągowa została podłączona do wodociągu Strzelce Opolskie.

Badania ciepłej wody w szpitalach i w budynkach zamieszkania zbiorowego na obecność bakterii *Legionella sp.*

W 2025 roku kontynuowano badania wody w kierunku oznaczenia bakterii *Legionella sp.* Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294 z późn.zm.) prowadzenie badań na obecność *Legionella sp.* jest obowiązkiem podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego, a także budynków użyteczności publicznej.

Próbki wody pobierano z instalacji ciepłej wody w szpitalach, zakładach opiekuńczo-leczniczych, domach pomocy społecznej, a także obiektach zamieszkania zbiorowego. Występowanie bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie w większych ilościach stanowi naruszenie wymagań określonych w załączniku nr 5 część A do ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Bakterie z rodzaju *Legionella* mogą wywołać chorobę zakaźną zwaną legionelozą, wymienioną w *ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*. Szczególnie narażonymi na zakażenia są chorzy z niedoborami immunologicznymi, przebywający w stacjonarnych podmiotach leczniczych. Do zakażenia dochodzi na skutek wdychania skażonego aerozolu wodno-powietrznego o średnicy kropeł od 2 µm do 5 µm, zawierającego bakterie z rodzaju *Legionella sp.*

Badania ciepłej wody pod kątem obecności pałeczek *Legionella sp.* przeprowadzono w **105** obiektach. Pobrano do badań **544** próbki ciepłej wody, z czego **57** próbek (w **22** obiektach) nie odpowiadało normom sanitarnym. Próbki wody pobrano w:

- ❖ 29 szpitalach – wykryto w 9 obiektach,
- ❖ 34 domach pomocy społecznej – wykryto w 6 obiektach,
- ❖ 17 obiektach hotelarskich – nie wykryto,
- ❖ 14 zakładach opiekuńczo-leczniczych i hospicjach – wykryto w 3 obiektach,
- ❖ 10 placówkach opiekuńczo – wychowawczych – wykryto w 3 obiektach.

W przypadku stwierdzenia skażenia instalacji ciepłej wody, wydawano decyzje nakazujące podjęcie działań naprawczych i doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w załączniku nr 5 ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody.

Działania naprawcze prowadzone przez zarządców obiektów w celu poprawy jakości wody najczęściej obejmowały przegląd techniczny instalacji oraz przeprowadzenie dezynfekcji chemicznej i termicznej wody w instalacji technologicznego obiegu ciepłej wody oraz przedstawienie wyników wody potwierdzających jej właściwą jakość.

Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli

W sezonie letnim na terenie województwa opolskiego zorganizowano 15 kąpielisk (w 2024 r. – 14). Badania wody w kąpieliskach były wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz przez zarządców kąpielisk, zgodnie z harmonogramami ustalonymi z właściwymi terenowo państwowymi powiatowymi inspektorami sanitarnymi. Jakość wody oceniano w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 255), uwzględniając wyniki badań wody z kontroli urzędowej oraz wyniki badań wykonanych przez organizatora.

W trakcie sezonu kąpieliskowego na dwóch kąpieliskach obowiązywał zakaz kąpeli, tj.:

- ❖ kąpielisko Zalew w Kluczborku – zakwit sinic (czas trwania: 22 dni i 35 dni);
- ❖ kąpielisko nad Jeziorem Nyskim, na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Akwa Marina” w Skorochowie – zakwit sinic (kąpielisko zamykane trzykrotnie: czas trwania zakwitu kolejno – 2 dni, 4 dni, 1 dzień).

W związku z powyższym nakazano organizatorom zamieszczenie informacji o zakazie kąpeli. W pozostałych kąpieliskach jakość wody spełniała wymagania sanitarne.

Przeprowadzono **25** kontroli kąpielisk pod względem sanitarno-porządkowym – nie stwierdzono nieprawidłowości.

W trakcie sezonu kąpielowego wydano 9 komunikatów o jakości wody w kąpieliskach. Aktualne informacje dotyczące jakości wody oraz infrastruktury kąpielisk zamieszczano w ogólnopolskim „Serwisie kąpieliskowym” (<https://sk.gis.gov.pl/>).

Po zakończeniu sezonu kąpielowego dokonano klasyfikacji jakości wody w kąpieliskach, obejmującej cztery sezony kąpielowe, w oparciu o wymagania mikrobiologiczne określone w ww. rozporządzeniu. W 2025 r. na terenie województwa opolskiego nie było kąpieliska, w którym jakość wody zaklasyfikowano jako niedostateczną.

Tabela 2. Kąpieliska na terenie województwa opolskiego w sezonie letnim 2025 roku

Lp.	Powiat	Nazwa kąpieliska	Adres kąpieliska
1.	brzeski	Kąpielisko w Lewinie Brzeskim	Lewin Brzeski, ul. Nysańska
2.	brzeski	„Leśna Przystań”	Osiek Grodkowski 74
3.	głubczycki	Kąpielisko położone na terenie Ośrodka Rekreacyjno-Wypoczynkowego w Pietrowicach	Pietrowice, gm. Głubczyce
4.	kędzierzyńsko- kozielski	„Centralne” na akwenu Dębowa	Dębowa, gm. Reńska Wieś
5.	kędzierzyńsko- kozielski	„Stodoła” na akwenu Dębowa	Dębowa, gm. Reńska Wieś
6.	kluczborski	Zalew Kluczbork	Ligota Górna, ul. Gliwicka 41E
7.	krapkowicki	Jezioro Srebrne w Januszkowicach	Januszkowice, Lesiany 2
8.	nyski	Kąpielisko Jezioro Nyskie na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Akwa Marina” w Skorochowie	Skorochów, gm. Nysa
9.	opolski	Jezioro Średnie	Turawa, ul. Wędkarska
10.	opolski	„Bolko” w Opolu	Opole, Aleja Przyjaźni
11.	opolski	„Malina” w Opolu	Opole, ul. Olimpijska
12.	opolski	„Przystań Wodna” w Nowych Siołkowicach	Nowe Siołkowice, gm. Popielów
13.	opolski	„Balaton” w Dobrzeniu Wielkim	Dobrzeń Wielki, ul. Stawy 20
14.	opolski	„Plaża Jurajska” w Krasiejowie	Krasiejów, ul. 1-go Maja 10
15.	prudnicki	„Zielona Zatoka” w Łączniku	Łącznik, ul. Zielonej Zatoki 1

Pływalnie

Na terenie województwa opolskiego organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2025 r. sprawowały nadzór nad **73** pływalniami i innymi obiektami wyposażonymi w niecki basenowe (w 2024 r. – 72).

Spośród nich 57 obiektów, w tym 35 krytych, 21 odkrytych oraz 1 kryto-odkryty, spełniało definicję pływalni określoną w ustawie z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 714).

Zgodnie z ww. ustawą, pływalnia to obiekt kryty lub odkryty, z wodą przepływową, przeznaczony do pływania lub kąpieli, posiadający co najmniej jedną nieckę basenową z trwałym brzegiem i dnem oraz wyposażony w urządzenia sanitarne, szatnie i natryski.

Właściwi państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni sprawują nadzór nad pływalniami zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1230), które określa m.in. wymagania jakości wody oraz obowiązki zarządzającego pływalnią w zakresie jej monitorowania.

Nadzór nad pozostałymi 16 obiektami wyposażonymi w niecki basenowe sprawowany jest na podobnych zasadach, z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osób korzystających z tych obiektów.

Najwięcej pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe znajduje się w powiecie nyskim (19), co przedstawia wykres 3.

Wykres 3. Liczba pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe w woj. opolskim

Stan sanitarny i techniczny pływalni i obiektów wyposażonych w niecki basenowe

W ramach prowadzonego nadzoru w 2025 r. skontrolowano **52** pływalnie (91% obiektów ujętych w ewidencji). W 1 obiekcie (powiat opolski) obowiązuje decyzja nakazująca doprowadzenie do odpowiedniego stanu technicznego pryszniców wokół basenu i jego całego brzegu oraz właściwego stanu porządkowego hydroforni (termin: 30.06.2026 r.).

Jakość wody na pływalniach i w obiektach z nieckami basenowymi

Zarządzający pływalniami prowadzą ocenę jakości wody na podstawie harmonogramów uzgodnionych z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym, określających częstotliwość poboru próbek i zakres badań.

W 2025 r. skontrolowano jakość wody w **53** pływalniach. Pobrano **4869** próbek wody, w tym 421 w ramach kontroli urzędowej oraz 4448 w ramach kontroli wewnętrznej.

448 próbek (9%) nie spełniało wymagań. 407 próbek (8%) – przekroczenia fizykochemiczne (najczęściej: chlor wolny, chlor związany, chloroform, pH, potencjał redox), 41 próbek (0,8%) – przekroczenia mikrobiologiczne (najczęściej: *Pseudomonas aeruginosa*, *E. coli*, ogólna liczba mikroorganizmów w 36°C).

W związku z przekroczeniami wydano 28 decyzji administracyjnych, zobowiązujących zarządców obiektów do podjęcia działań likwidujących zanieczyszczenie oraz przedstawienia wyników badań wody potwierdzających jej właściwą jakość i skuteczność podjętych działań naprawczych.

Działania naprawcze obejmowały głównie:

- ❖ dezynfekcję wody i instalacji,
- ❖ płukanie filtrów,
- ❖ czyszczenie niecek,
- ❖ wymianę wody basenowej.

Badano również ciepłą wodę z natrysków pod kątem *Legionella sp.* – pobrano **97** próbek w 51 obiektach, z czego 21 próbek (w 8 obiektach) zakwestionowano. Wprowadzono dezynfekcję termiczną, a skuteczność potwierdzono badaniami kontrolnymi. Zgodnie z przepisami, do 31.03.2026 r. sporządzono 53 roczne oceny jakości wody za 2025 r. Negatywne oceny wydano dla 6 obiektów (11%) (dla porównania: 18 w 2024 r.).

Oceny negatywne wynikały z:

- ❖ częstych przekroczeń parametrów, w tym mikrobiologicznych,
- ❖ braku bieżącego monitoringu jakości wody (pH, redox, chlor, temperatura),
- ❖ braku dokumentacji i zgłoszeń do inspekcji sanitarnej,
- ❖ nierealizowania harmonogramów badań.

III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Na terenie województwa opolskiego w 2025 r. pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się **3723** obiekty użyteczności publicznej (w 2024 r. – 3651). Obiekty te stanowią liczną i zróżnicowaną grupę.

W 2025 r., w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, skontrolowano **1194** obiekty (w 2024 r. – 1264), tj. 32,1% obiektów ujętych w ewidencji.

Nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny (w tym porządkowy i/lub techniczny) stwierdzono w 11 obiektach (w 2024 r. – 21), co stanowi 0,9% skontrolowanych obiektów.

Poniżej przedstawiono i omówiono wyniki kontroli wybranych obiektów użyteczności publicznej nadzorowanych na terenie województwa (tabela nr 1).

Tabela 1. Wyniki kontroli w wybranych obiektach użyteczności publicznej w roku 2025

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów wg ewidencji	Liczba skontrolowanych obiektów	% skontrolowanych obiektów	Liczba obiektów ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i/lub technicznym ogółem	% obiektów ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i/lub technicznym ogółem
Pływalnie	57	52	91,2	1	1,9
Domy pomocy społecznej	46	28	60,9	1	3,6
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	24	5	20,8	0	0
Placówki zapewniające całodobową opiekę	26	16	61,5	3	18,8
Noclegownie	1	0	0	0	0
Obiekty hotelarskie ogółem	357	146	40,9	1	0,7
Zakłady/salony świadczące usługi w branży beauty ogółem	1730	464	26,8	2	0,4
Mobilne usługi branży beauty	13	2	15,4	0	0
Dworce PKS	12	7	58,3	0	0
Dworce PKP	21	16	76,2	0	0
Tereny rekreacyjne	221	99	44,8	0	0

Cmentarze	560	68	12,1	0	0
Zakłady/domy przedpogrzebowe ogółem	87	38	43,7	0	0
Inne podmioty, nie będące zakładami pogrzebowymi	3	1	33,3	0	0
Zakłady karne i areszty śledcze	12	8	66,7	3	37,5
Ośrodki dla cudzoziemców	1	0	0	0	0
Ustępy publiczne i ogólnodostępne ogółem	83	47	56,6	0	0
Inne obiekty użyteczności publicznej	420	159	37,9	0	0

Domy Pomocy Społecznej, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w 2025 r. znajdowało się:

- ❖ **46** domów pomocy społecznej,
- ❖ **26** placówek zapewniających całodobową opiekę,
- ❖ **3** schroniska dla bezdomnych, w tym 1 z usługami opiekuńczymi,
- ❖ **1** noclegowania,
- ❖ **24** inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Negatywnie oceniono **4** obiekty, w tym 1 dom pomocy społecznej oraz 3 placówki zapewniające całodobową opiekę.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego, w tym technicznego ścian i sufitów w: pokojach mieszkańców, łazienkach, toaletach, szatniach dla personelu, ciągach komunikacyjnych, pomieszczeniach fizjoterapii, pomieszczeniach *pro morte*, magazynach brudnej bielizny, pralniach oraz świetlicach.

Ponadto odnotowano nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny wyposażenia łazienek, w tym armatury sanitarnej, pochwyków oraz krzeseł toaletowych.

Dodatkowo w 3 obiektach stwierdzono zły stan higieniczno-sanitarny i porządkowy, obejmujący m.in.:

- ❖ pajęczyny na ścianach i sufitach,
- ❖ zabrudzone i zakurzone podłogi oraz kratki wentylacyjne,
- ❖ zanieczyszczone wyposażenie pomieszczeń,
- ❖ brudne i niezdezynfekowane powierzchnie kafli ściennych oraz desek sedesowych,
- ❖ zły stan higieniczny materacy i pościeli.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 2 decyzje nakazujące usunięcie uchybień, a w 1 przypadku wszczęto postępowanie administracyjne. Na osoby odpowiedzialne nałożono 3 mandaty karne o łącznej wysokości 700 zł.

W pozostałych skontrolowanych obiektach utrzymywano bieżącą czystość, zapewniono odpowiedni zapas środków czystości i dezynfekcyjnych, a także przestrzegano procedur postępowania z odpadami. Sprzątanie wykonywał personel placówek, natomiast pranie bielizny odbywało się w pralniach na terenie obiektów lub było zlecane wyspecjalizowanym firmom zewnętrznym.

Pomimo stwierdzonych uchybień większość obiektów systematycznie podnosi standardy sanitarne i funkcjonalne, prowadząc bieżące remonty oraz inwestycje poprawiające warunki bytowe i estetyczne.

W kontrolowanych placówkach podejmowano również działania ograniczające ryzyko rozwoju bakterii *Legionella sp.* w instalacjach wodnych oraz systemach wentylacyjno-klimatyzacyjnych.

W 34 obiektach przeprowadzono badania ciepłej wody pod kątem obecności *Legionella sp.* W 6 obiektach stwierdzono zanieczyszczenie instalacji wewnętrznych tymi bakteriami. Obiekty te wdrożyły działania naprawcze i zapobiegawcze, mające na celu eliminację ryzyka wystąpienia legionellozy.

Obiekty hotelarskie

Na terenie województwa opolskiego w 2025 r. w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem **357** obiektów świadczących usługi hotelarskie, w tym:

- ❖ 68 hoteli,
- ❖ 2 motele,
- ❖ 1 pensjonat,
- ❖ 9 kempingów,
- ❖ 2 schroniska,
- ❖ 73 gospodarstwa agroturystyczne,
- ❖ 192 innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

Skontrolowano łącznie 146 obiektów hotelarskich (w 2024 r. – 158), co stanowi 40,9% obiektów ujętych w ewidencji.

Nieprawidłowości dotyczące złego stanu sanitarno-higienicznego stwierdzono w 1 obiekcie z grupy innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie. Dotyczyły one niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego, w tym technicznego, powierzchni schodów prowadzących do budynku oraz sufitów w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym.

W związku z powyższym wydano decyzję nakazującą usunięcie uchybień, a za nieodpowiedni stan porządkowy nałożono mandat karny w wysokości 200 zł.

Spośród ww. obiektów 74 posiadają kategoryzację (20,7% obiektów ujętych w ewidencji), w tym:

- ❖ 5 obiektów jednogwiazdkowych (2 hotele, 1 motel, 1 pensjonat, 1 kemping),
- ❖ 15 obiektów dwugwiazdkowych (11 hoteli, 1 motel, 3 kempingi),
- ❖ 47 obiektów trzygwiazdkowych (47 hoteli),
- ❖ 6 obiektów czterogwiazdkowych (6 hoteli),
- ❖ 1 obiekt pięciogwiazdkowy (hotel).

Wyposażenie pokoi oraz dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami zależało od standardu obiektu. Obiekty posiadały wydzielone magazyny na czystą i brudną pościel oraz pomieszczenia gospodarcze do przechowywania środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych. Pranie bielizny najczęściej zlecano firmom zewnętrznym lub prowadzono w pralniach na terenie obiektu.

Właściciele obiektów podejmowali systematyczne działania modernizacyjne, podnoszące standard pokoi i infrastruktury. Obiekty były oznakowane informacją o zakazie palenia tytoniu i papierosów elektronicznych.

W 17 obiektach hotelarskich przeprowadzono badania ciepłej wody w kierunku *Legionella sp.* – nie stwierdzono zanieczyszczenia instalacji wewnętrznych.

Zakłady/salony świadczące usługi w branży beauty

W 2025 r. w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego znajdowały się **1743** obiekty (w 2024 r. – 1676), w tym:

- ❖ 807 zakładów fryzjerskich oraz fryzjersko-barberskich,
- ❖ 245 zakładów kosmetycznych bez naruszania ciągłości tkanek,
- ❖ 23 solaria,
- ❖ 96 zakładów/salonów odnowy biologicznej,

- ❖ 559 zakładów branży beauty wykonujących zabiegi z naruszeniem ciągłości tkanek, w tym: 459 kosmetycznych, 45 tatuażu, 3 piercingu, 4 kosmetyczne i piercingu, 3 tatuażu i piercingu, 45 innych,
- ❖ 13 podmiotów świadczących mobilne usługi branży beauty.

Łącznie skontrolowano **466** obiektów (26,7%). Nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny, w tym techniczny, stwierdzono w 2 obiektach. Dotyczyły one głównie złego stanu sanitarno-technicznego sufitu w szatni, kabin natryskowych oraz części urządzeń do ćwiczeń.

W związku z tym wszczęto postępowania administracyjne i wydano decyzje nakazujące usunięcie uchybień.

Stan obiektów branży beauty uległ poprawie w porównaniu z rokiem poprzednim – odnotowano znacznie mniej obiektów o nieodpowiednim stanie higieniczno-sanitarnym. Część uchybień była usuwana na bieżąco przez właścicieli.

Kontrole wykazały, że większość obiektów znajdowała się w dobrym stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym. W zakładach kosmetycznych dominowało stosowanie narzędzi jednorazowego użytku, a narzędzia wielokrotnego użytku poddawano dezynfekcji i sterylizacji zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Gospodarka odpadami prowadzona była prawidłowo – odpady niebezpieczne przechowywano w odpowiednich pojemnikach i przekazywano wyspecjalizowanym firmom.

W obiektach funkcjonowały procedury dotyczące:

- ❖ postępowania z odzieżą roboczą i bielizną,
- ❖ wykonywania zabiegów z ryzykiem naruszenia ciągłości tkanek,
- ❖ higieny rąk i dekontaminacji sprzętu.

Stosowane preparaty kosmetyczne posiadały oznakowanie w języku polskim, aktualne terminy ważności oraz informacje o trwałości po otwarciu. Widoczny jest wzrost świadomości sanitarnej właścicieli obiektów.

W obiektach opracowano procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W skontrolowanych obiektach świadczących usługi solaryjne nie stwierdzono naruszeń przepisów dotyczących ochrony zdrowia. Zapewniono informację o dezynfekcji urządzeń, a także dostęp do środków umożliwiających klientom samodzielną dezynfekcję.

Dworce autobusowe oraz dworce i stacje kolejowe

W 2025 r. na terenie województwa opolskiego funkcjonowało **12** dworców PKS. W ramach nadzoru skontrolowano 7 obiektów (58,3%).

Funkcjonowało również **21** dworców i stacji PKP, z czego skontrolowano 16 obiektów (76,2%). W obiektach tych stwierdzono nieprawidłowości.

Skontrolowane obiekty były utrzymane w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Pomieszczenia były na bieżąco sprzątane, toalety dezynfekowane, zapewniono dostęp do ciepłej i zimnej wody, a ściany i posadzki wykonane były z materiałów zmywalnych. Otoczenie obiektów utrzymywano w czystości, wyposażone było w odpowiednią liczbę pojemników na odpady, które regularnie opróżniano. Budynki były oznakowane informacją o zakazie palenia tytoniu i papierosów elektronicznych.

Cmentarze i domy przedpogrzebowe

W 2025 r. funkcjonowało **560** cmentarzy (78 komunalnych i 482 wyznaniowe). Skontrolowano 68 obiektów (12,1%) – nie stwierdzono nieprawidłowości. Cmentarze posiadały dostęp do bieżącej wody oraz były wyposażone w kontenery na odpady. Coraz częściej lokalizowane są kolumbaria.

Domy/zakłady przedpogrzebowe

Funkcjonowało **87** zakładów oraz 3 inne podmioty realizujące m.in. przewóz, kremację i ekshumację zwłok. Skontrolowano 39 obiektów (43,3%) – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzorowano również procesy ekshumacji – prowadzono je we wczesnych godzinach rannych, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa (odzież ochronna, zabezpieczenie terenu, właściwy transport zwłok). Po zakończeniu prac teren był porządkowany.

Zakłady karne i areszty śledcze

W 2025 r. funkcjonowało **12** obiektów, z czego skontrolowano 8 (66,6%). Nieprawidłowości stwierdzono w 3 obiektach i dotyczyły one złego stanu higieniczno-sanitarnego oraz technicznego (ściany, sufity, łóżka). Wszczęto postępowania administracyjne i wydano decyzje nakazujące usunięcie uchybień.

Ustępy

W ewidencji znajdowały się **83** ustępy (36 stałych, 15 tymczasowych, 32 ogólnodostępne). Skontrolowano 47 obiektów (56,6%) – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Obiekty były utrzymane w dobrym stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym, zapewniono dostęp do środków higienicznych, mydła oraz bieżącej wody. Obsługę porządkową prowadziły wyspecjalizowane firmy.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2025 r. funkcjonowało **420** obiektów, z czego skontrolowano 159 (37,9%). W tej grupie nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2025 r. w ramach kontroli w obiektach użyteczności publicznej prowadzono działania informacyjne, podnoszące świadomość przedsiębiorców i społeczeństwa na temat zagrożeń zdrowotnych, w zakresie m.in.:

- ❖ profilaktyki rozwoju bakterii *Legionella sp.* w instalacjach wodnych oraz zasad właściwego utrzymania i eksploatacji wentylacji/klimatyzacji (w tym m.in.: okresowe przeglądy, czyszczenie),
- ❖ typowania punktów pobierania próbek ciepłej wody do badań w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.*,
- ❖ przepisów wynikających z ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- ❖ właściwego postępowania z czystą i brudną bielizną oraz jej transportem (w tym m.in. opracowania i wdrożenia procedur postępowania z bielizną w obiekcie),
- ❖ prawidłowej dezynfekcji narzędzi i powierzchni użytkowych oraz obowiązku posiadania kart charakterystyki środków stosowanych do zabiegów dezynfekcyjnych,
- ❖ prawidłowo prowadzonej sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku, prowadzenia kontroli biologicznej i chemicznej procesu sterylizacji narzędzi oraz właściwego przechowywania pakietów,
- ❖ prawidłowej gospodarki odpadami niebezpiecznymi o charakterze medycznym,
- ❖ przenoszenia zakażeń bakteriami chorobotwórczymi, grzybicami skóry oraz wirusami krwiopochodnymi (HBV, HCV, HIV),
- ❖ ochrony zdrowia przed szkodliwym działaniem promieniowania UV wydzielanego przez urządzenia wykorzystywane w solarium.

IV. Stan sanitarno-techniczny podmiotów leczniczych oraz indywidualnych i grupowych praktyk lekarskich i pielęgniarских

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w 2025 r., znajdowało się **2238** obiektów świadczących usługi medyczne, w tym:

- ❖ **58** obiektów wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne,
- ❖ **895** obiektów wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej, zakłady badań diagnostycznych),
- ❖ **1222** praktyki lekarskie,
- ❖ **53** praktyki pielęgniarских,
- ❖ **23** inne obiekty świadczące działalność leczniczą wykonywaną przez praktykę zawodową.

Skontrolowano **881** obiektów, tj. **39,7 %** ogółu, z czego negatywnie pod względem sanitarnym oceniono **23** placówki, co stanowiło **2,6 %**.

Tabela nr 1. Zestawienie kontroli placówek służby zdrowia w latach 2024 i 2025

Rodzaj placówki	Rok	Liczba obiektów wg ewidencji	Liczba skontrolowanych	% skontrolowanych	Liczba obiektów ze złym stanem sanitarnym	% obiektów ze złym stanem sanitarnym
Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	2024	920	476	51,7	17	3,6
	2025	953	481	50,5	21	4,4
Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową	2024	1318	525	40	2	0,4
	2025	1298	400	30,8	2	0,5
Razem	2024	2238	1001	44,8	19	1,9
	2025	2251	881	39,1	23	2,6

Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne - szpitalne

W 2025 roku na terenie województwa opolskiego funkcjonowały **33** szpitale, w tym **2** szpitale jednodniowe. W okresie sprawozdawczym skontrolowano **29** obiektów

szpitalnych, tj. 87,9 % ujętych w ewidencji. Nieodpowiedni stan higieniczno-sanitarny i techniczny stwierdzono w 8 obiektach, co stanowiło 27,6 % skontrolowanych placówek.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- ❖ niedostosowania do obowiązujących przepisów, tj. braku:
 - ❖ dostępności z trzech stron, w tym z dwóch dłuższych do łóżek w pokojach łózkowych;
 - ❖ pokoju przygotowawczego pielęgniarского,
 - ❖ doposażenia brudowników w: umywalkę, płuczkę-dezynfektor oraz w wentylację mechaniczno-wyciągową,
 - ❖ dostosowania izolatki w Oddziale Chirurgii Dziecięcej,
 - ❖ dostosowania Izby Przyjęć,
 - ❖ pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w pełni dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
 - ❖ pomieszczenia higieniczno-sanitarnego wyposażonego dodatkowo w bidet w gabinecie badań dolnego odcinka przewodu pokarmowego,
 - ❖ pokoju z co najmniej jednym stanowiskiem wybudzeniowym dla pacjenta w Pracowni Badań Endoskopowych,
 - ❖ baterii uruchamianych bez kontaktu z dłonią w śluzach umywalkowo-fartuchowych,
- ❖ bieżącej działalności:
 - ❖ braku szczelności powierzchni sufitów podwieszanych w Bloku Operacyjnym, Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
 - ❖ ubytków powierzchni ścian i sufitów w pokojach łózkowych i innych pomieszczeniach pomocniczych, stolarki drzwiowej oraz podłóg oraz ich połączeń ze ścianami,
 - ❖ braku wentylacji mechanicznej nawiewno-wyciągowej w zmywalni Pracowni Bronchofiberoskopii,
 - ❖ niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego magazynu odpadów medycznych,
 - ❖ braku zapewnienia stałego monitoringu temperatur w lodówce z preparatami szczepionkowymi wraz z systemem powiadamiania.

W skontrolowanych placówkach w 2025 r. prowadzono różnorodne inwestycje. Wiele szpitali realizowało nakazy wynikające z decyzji administracyjnych organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego lub podejmowało działania remontowe z własnej inicjatywy, co przyczyniło się do poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów oraz jakości udzielanych świadczeń medycznych. Do użytku oddano liczne oddziały i komórki organizacyjne po gruntownych remontach, a w jednym obiekcie szpitalnym zamknięto na stałe Blok Operacyjny oraz Centralną Sterylizatornię.

Realizacja zadań w 2025 r. przyczyniła się do spełnienia przez 2 szpitale wszystkich wymagań obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. Na 33 szpitale ujęte w ewidencji, 16 nadal nie spełnia wszystkich wymagań, m.in. w zakresie:

- ❖ dostosowania Bloku Operacyjnego, Centralnej Sterylizatorni, Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
- ❖ zapewnienia rezerwowego źródła wody (min. 12 godzin),

- ❖ dostępu do łóżek z trzech stron,
- ❖ nieprzechodniości oddziałów łóżkowych,
- ❖ dostosowania pomieszczeń dla osób z niepełnosprawnościami,
- ❖ wyposażenia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- ❖ zapewnienia odpowiedniej infrastruktury technicznej i organizacyjnej (m.in. drzwi, brudowniki, punkty pielęgniarских, pomieszczenia funkcjonalne).

W wielu placówkach nadal realizowane są decyzje administracyjne z lat poprzednich.

Zaopatrzenie w wodę

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę była sieć wodociągowa; w 5 szpitalach – własne ujęcia. Jakość wody nie budziła zastrzeżeń.

Rezerwowe źródła wody posiadało 28 placówek, natomiast 3 szpitale nadal ich nie posiadają – wobec 2 prowadzone są postępowania administracyjne.

Legionella sp.

W 29 szpitalach przeprowadzono badania ciepłej wody – w 9 obiektach stwierdzono zanieczyszczenie. W 6 placówkach jakość wody poprawiono, w 2 postępowania trwają. Działania naprawcze obejmowały m.in. dezynfekcję termiczną i chemiczną oraz modernizację instalacji.

Czystość i porządek

Skontrolowano 25 szpitali – stan higieniczno-sanitarny nie budził zastrzeżeń. W większości sprzątanie realizował personel, rzadziej firmy zewnętrzne. Stosowano procedury higieny, odpowiednie środki dezynfekcyjne oraz właściwe wyposażenie pomieszczeń porządkowych.

Odpady medyczne

Nie stwierdzono nieprawidłowości. Gospodarka odpadami prowadzona była zgodnie z przepisami (segregacja, oznakowanie, transport, odbiór przez uprawnione podmioty).

Bielizna szpitalna

Nie stwierdzono nieprawidłowości. Większość placówek korzystała z pralni zewnętrznych, sporadycznie pranie odbywało się na miejscu. Stosowano procedury postępowania z bielizną, a w części obiektów wdrożono system RFID do jej ewidencji.

Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne

Funkcjonowało 25 placówek, z czego skontrolowano 16 (64%). Nieprawidłowości stwierdzono w 1 obiekcie (6,2%).

Prowadzono remonty i modernizacje, m.in. w ZOL w Głogówku. Jakość wody była prawidłowa.

Badania *Legionella sp.* wykonano w **14** obiektach – w 3 stwierdzono przekroczenia, które skutecznie usunięto.

Stan sanitarno-porządkowy oraz gospodarka odpadami i bielizną **nie budziły zastrzeżeń**.

Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

Funkcjonowało **895** placówek, skontrolowano 436 (48,7%). Nieprawidłowości stwierdzono w 12 obiektach (2,7%).

Dotyczyły one głównie:

- ❖ złego stanu technicznego pomieszczeń,
- ❖ braków wyposażenia sanitarnego,
- ❖ nieprawidłowości w gospodarce odpadami,
- ❖ braku przeglądów wentylacji.

Nieprawidłowości w czystości stwierdzono w 7 obiektach.

W zakresie odpadów medycznych uchybienia odnotowano w **22** placówkach (m.in. brak oznakowania, niewłaściwe magazynowanie, brak rejestrów).

Praktyki zawodowe (lekarskie i pielęgniarские)

Funkcjonowało **1298** obiektów, skontrolowano 400 (30,8%). Negatywnie oceniono 2 obiekty.

Nieprawidłowości dotyczyły głównie:

- ❖ procedur higienicznych i dezynfekcyjnych,
- ❖ sterylizacji narzędzi,
- ❖ gospodarki odpadami medycznymi.

Stan techniczny i wyposażenie gabinetów były prawidłowe, obserwuje się rozwój technologii (sterylizatory, myjki ultradźwiękowe).

Nieprawidłowości w odpadach medycznych stwierdzono w **16** obiektach, a w zakresie bielizny w **3** obiektach.

W ramach kontroli prowadzono również działania informacyjne, obejmujące m.in.:

- ❖ badania wody w kierunku *Legionella sp.*,
- ❖ zasady gospodarki odpadami medycznymi,
- ❖ higienę i postępowanie z bielizną,
- ❖ wymagania dotyczące wentylacji,
- ❖ przepisy dotyczące zakazu palenia tytoniu i e-papierosów.

V. Stan sanitarny środowiska pracy

Głównymi kierunkami działań pionu Higieny Pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w 2025 roku były:

- ❖ Nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, w szczególności pod kątem narażenia zawodowego na czynniki chemiczne, fizyczne, biologiczne oraz rakotwórcze i mutagenne występujące na stanowiskach pracy. Weryfikowano stosowanie odpowiednich środków ochrony zbiorowej i indywidualnej, a także kontrolowano, czy pracodawcy dokonują oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej wszystkie istotne zagrożenia. Oceniano również stan zaplecza sanitarno-higienicznego.
- ❖ Działania kontrolne i edukacyjne w zakresie warunków pracy oraz oceny narażenia na substancje reprotoksyczne w środowisku pracy.
- ❖ Kontrola przygotowania pracodawców do prac związanych z azbestem, w tym zapewnienia ochrony pracowników przed szkodliwym działaniem włókien azbestu, w ramach realizacji rządowego programu „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032”.
- ❖ Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące bezpieczeństwa zdrowotnego pracowników.

Struktura zakładów pracy

W 2025 roku w ewidencji pionu Higieny Pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego figurowały **2764** zakłady pracy, w których zatrudniano **127 566** pracowników.

Większość stanowiły małe zakłady, zatrudniające do 9 osób.

Nadzór nad zakładami sprawowało 11 Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych oraz Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu.

Tabela 1. Liczba zakładów objętych ewidencją w latach 2024 – 2025 w województwie opolskim, według powiatów

Lp.	PSSE	Liczba zakładów objętych ewidencją		Liczba zatrudnionych w zakładach objętych ewidencją	
		2024 r.	2025 r.	2024 r.	2025 r.
1.	Brzeg	300	318	11440	11913
2.	Głubczyce	179	184	5695	5720
3.	Kędzierzyn-Koźle	226	244	12739	13125
4.	Kluczbork	167	159	6325	5987
5.	Krapkowice	194	176	12468	12401
6.	Namysłów	209	205	5851	5644

7.	Nysa	399	411	14286	13824
8.	Olesno	261	229	6835	7093
9.	Opole	438	449	34171	35105
10.	Prudnik	171	157	5530	5347
11.	Strzelce Opolskie	222	231	11465	11398
12.	WSSE Opole	1	1	8	9
Razem		2767	2764	126813	127566

Na poniższym wykresie przedstawiono podział nadzorowanych zakładów według wielkości zatrudnienia.

Wykres 1. Podział nadzorowanych zakładów pracy ze względu na liczbę pracowników

Warunki higieniczno-sanitarne w zakładach pracy

W 2025 r. pion Higieny Pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego skontrolował **835** zakładów pracy, w których zatrudnionych było **47 928** pracowników. Łącznie przeprowadzono **948** kontroli.

Spośród 2764 podmiotów ujętych w ewidencji, w 194 zakładach pracy stwierdzono zatrudnienie pracowników w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych.

Najliczniejsze grupy pracowników narażonych odnotowano w branżach:

- ❖ produkcja metalowych wyrobów gotowych (PKD 25) – 655 pracowników w 39 zakładach,
- ❖ wytwarzanie i przetwarzanie koksu oraz produktów rafinacji ropy naftowej (PKD 19) – 462 pracowników w 1 zakładzie,
- ❖ produkcja szkła i wyrobów ze szkła (PKD 23) – 380 pracowników w 14 zakładach,
- ❖ produkcja artykułów spożywczych (PKD 10) – 382 pracowników w 15 zakładach,
- ❖ handel detaliczny (PKD 47) – 307 pracowników w 2 zakładach (narażenie na mikroklimat zimny),

❖ produkcja wyrobów z drewna i korka (PKD 16) – 299 pracowników w 31 zakładach.

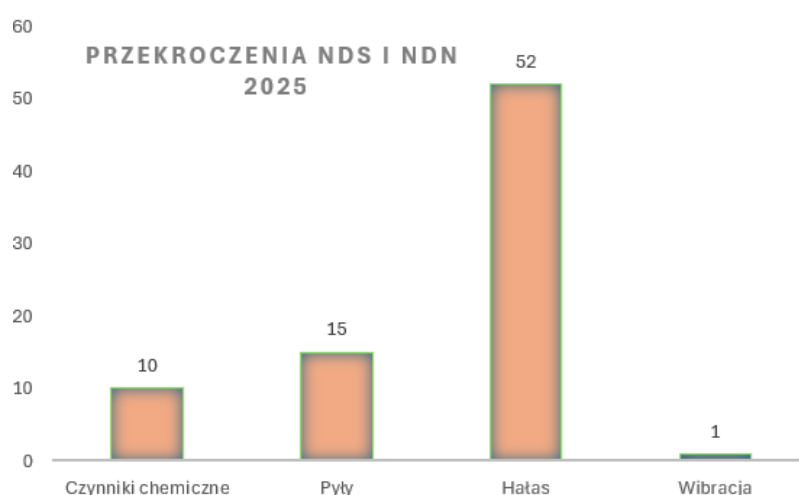
W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w 2025 r. odnotowano łącznie **3850** pracowników narażonych na czynniki szkodliwe o poziomach przekraczających najwyższe dopuszczalne stężenia lub natężenia, co wiąże się z ryzykiem wystąpienia niekorzystnych skutków zdrowotnych, w tym chorób zawodowych.

Część pracowników była narażona na więcej niż jeden czynnik szkodliwy występujący w środowisku pracy.

Tabela 2. Liczba osób narażonych na poszczególne grupy czynników szkodliwych w latach 2015 – 2025 w województwie opolskim

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Hałas	3239	3148	3408	3247	3502	3266	3244	3300	3676	3684	3394
Pył	315	307	322	302	234	193	190	160	204	210	227
Czynniki chemiczne	83	82	31	59	166	111	75	49	53	86	100
Drgania mechaniczne	80	101	95	75	82	55	69	61	49	47	29

Na poniższym wykresie przedstawiono rozkład stwierdzonych przekroczeń wartości NDS i NDN z podziałem na rodzaj czynnika szkodliwego na terenie woj. opolskiego.

Wykres 2. Zestawienie ilości stwierdzonych przekroczeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy w kontrolowanych zakładach na terenie woj. opolskiego w 2025 roku

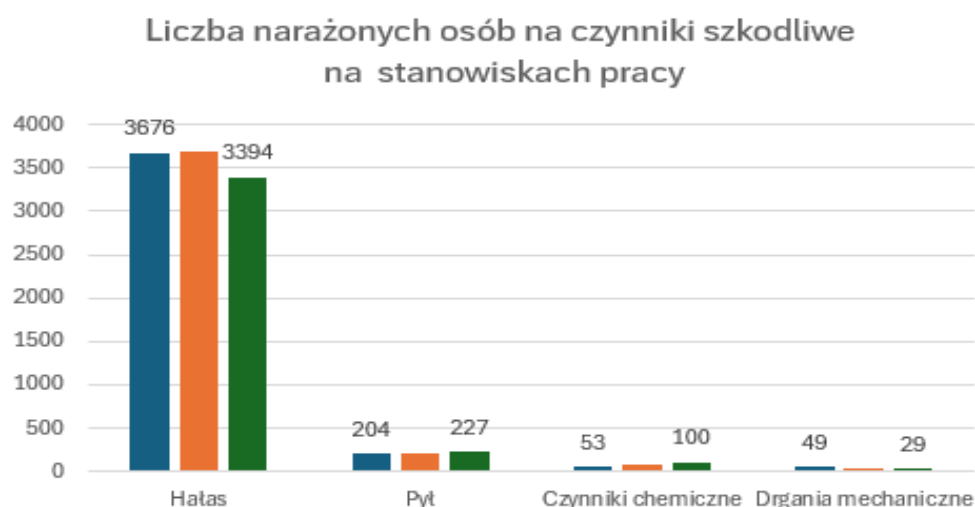
Najliczniejszą grupę osób narażonych stanowią pracownicy wykonujący pracę w hałasie przekraczającym najwyższe dopuszczalne natężenie (85 dB).

W związku z ryzykiem negatywnego wpływu hałasu na zdrowie pracodawcy opracowują i wdrażają programy działań organizacyjno-technicznych, mające na celu ograniczenie ryzyka zawodowego.

Programy te obejmują m.in.:

- ❖ stosowanie ergonomicznych i możliwie cichych środków pracy,
- ❖ ograniczanie hałasu za pomocą środków technicznych (obudowy i kabiny dźwiękoizolacyjne, tłumiki, ekrany, materiały dźwiękochłonne),
- ❖ odpowiednie projektowanie stanowisk pracy i ich izolację od źródeł hałasu,
- ❖ konserwację urządzeń i środków ochrony zbiorowej,
- ❖ szkolenie pracowników w zakresie bezpiecznej pracy,
- ❖ organizację pracy ograniczającą narażenie (skrócony czas pracy, przerwy, rotacja stanowisk).

Choć nie zawsze możliwe jest obniżenie poziomu hałasu poniżej wartości dopuszczalnych, podejmowane działania pozwalają na istotne zmniejszenie poziomu narażenia pracowników.

Wykres 3. Liczba narażonych osób na czynniki szkodliwe na stanowiskach pracy

Utrzymywanie stałego nadzoru przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz działania podejmowane przez pracodawców sprawiają, że liczba zachorowań na zawodowe uszkodzenie narządu słuchu w województwie opolskim pozostaje na niskim poziomie (w latach 2019–2021 oraz 2023 – nie stwierdzono przypadków; w latach 2022, 2024 i 2025 – po 1 przypadku).

W 2025 r. wydano **38** decyzji administracyjnych nakazujących obniżenie stężeń i natężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy, co przyczyniło się do poprawy warunków pracy **135** pracowników, wcześniej pracujących w przekroczeniach normatywów higienicznych.

Kontrole przestrzegania przepisów BHP wykazały szereg uchybień. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wydali łącznie **161** decyzji administracyjnych, zawierających **570** nakazów, w tym m.in.:

- ❖ przeprowadzenie badań i pomiarów czynników szkodliwych – 103 nakazy,
- ❖ dostosowanie warunków pracy do obowiązujących przepisów – 87 nakazów,
- ❖ obniżenie stężeń i natężeń czynników szkodliwych – 64 nakazy,
- ❖ przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego – 38 nakazów,
- ❖ sporządzenie lub aktualizacja rejestrów i dokumentacji – 9 nakazów,
- ❖ zagrożenia biologiczne – 8 nakazów,
- ❖ stosowanie chemikaliów – 6 nakazów.

Część stwierdzonych nieprawidłowości nie wynikała z celowego naruszania przepisów, lecz z ich nieznamomości lub stosowania nieaktualnych regulacji, a także trudności w nadążaniu za zmianami prawa.

W trakcie kontroli prowadzono również działania edukacyjne, mające na celu podniesienie świadomości pracodawców w zakresie ochrony zdrowia pracowników oraz kształtowanie kultury bezpieczeństwa pracy.

Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest

Zadaniem realizowanym w sposób ciągły przez Państwową Inspekcję Sanitarną jest udział w rządowym programie „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032”.

W 2025 r., podobnie jak w latach ubiegłych, przedstawiciele PIS województwa opolskiego prowadzili kontrole w zakładach zajmujących się usuwaniem oraz transportem wyrobów i odpadów zawierających azbest. Celem działań było sprawdzenie, w jaki sposób zapewniana jest ochrona pracowników oraz zabezpieczenie miejsc prowadzenia prac i usuwanego azbestu – czynnika o działaniu rakotwórczym.

Większość prac związanych z usuwaniem, zabezpieczaniem i transportem odpadów zawierających azbest realizowały w 2025 r. firmy spoza województwa opolskiego. Jedynie 8 firm z terenu województwa opolskiego prowadziło tego typu działalność.

W 2025 r. do PIS wpłynęło **119** zgłoszeń dotyczących planowanych prac z azbestem (o 39 więcej niż w roku poprzednim). Zgłoszenia obejmowały 149 miejsc planowanych rozbiórek oraz 61 miejsc odbioru odpadów zawierających azbest.

Pracownicy PIS skontrolowali 29 miejsc prowadzenia prac oraz łącznie 30 firm zajmujących się usuwaniem, zabezpieczaniem lub transportem azbestu (w tym 5 kontroli przeprowadzono w siedzibach firm zlokalizowanych w województwie opolskim).

Ustalono, że przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest zatrudnionych było **100** pracowników.

Szczegółowe informacje dotyczące kontroli w latach 2020–2025 przedstawiono w tabeli.

Tabela 3. Informacja dotycząca kontroli związanych z pracami podczas zabezpieczania, usuwania i transportu wyrobów zawierających azbest

Informacja	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba zgłoszeń prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest	106	130	141	134	80	119
Liczba firm zajmujących się usuwaniem, zabezpieczaniem, transportem wyrobów zawierających azbest, posiadających siedzibę na terenie działania PPIS woj. opolskiego	19	12	14	8	8	8
Liczba kontroli w siedzibach tych firm	2	3	5	2	5	5
Liczba kontroli w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem	13	18	15	12	20	29
Liczba pracowników zatrudnionych przy zabezpieczaniu, usuwaniu, transporcie wyrobów zawierających azbest w zakładach skontrolowanych	68	68	64	62	70	100
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	0	0	0	0	0	0

Skontrolowane w 2025 r. zakłady były w zdecydowanej większości prawidłowo przygotowane do prac z azbestem. Pracodawcy posiadali wymaganą dokumentację, a pracownicy stosowali środki ochrony indywidualnej oraz przestrzegali przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Prawidłowo zabezpieczano zarówno miejsca rozbiórek, jak i usunięte elementy zawierające azbest.

Nieprawidłowości stwierdzono jedynie w jednym podmiocie. Dotyczyły one m.in.:

- ❖ braku aktualnych badań i pomiarów pyłu azbestu,
- ❖ nieaktualnej oceny ryzyka zawodowego,
- ❖ braku środków ochrony indywidualnej do pracy na wysokości,
- ❖ stosowania przeterminowanych środków ochrony dróg oddechowych,
- ❖ braku oznakowania w języku polskim na etykietach środków ochrony indywidualnej.

Nieprawidłowości te dotyczyły firmy spoza województwa opolskiego, dlatego przekazano je do właściwego miejscowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w celu podjęcia dalszych działań administracyjnych.

Równocześnie pracownicy Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych prowadzili podczas kontroli **działania edukacyjno-informacyjne**, zwiększające świadomość zagrożeń zdrowotnych wynikających z kontaktu z pyłem azbestu.

Narażenie na czynniki rakotwórcze mutagenne i reprotoksyczne w środowisku pracy

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa opolskiego, w ramach nadzoru nad warunkami pracy, kładzie szczególny nacisk na czynniki o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym (CMR). Ze względu na ich wpływ na zdrowie działania w tym zakresie mają charakter ciągły.

Długotrwałe narażenie na czynniki CMR może prowadzić do rozwoju chorób nowotworowych, które ujawniają się nawet wiele lat po zakończeniu ekspozycji.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami pracodawcy zatrudniający pracowników w narażeniu na CMR przekazują corocznie do OPWIS „Informację o substancjach, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym”. Dokument ten zawiera dane dotyczące m.in. liczby pracowników narażonych, poziomu narażenia oraz stosowanych środków ochrony.

Po analizie informacje te są rejestrowane w Centralnym Rejestrze Czynników Rakotwórczych, Mutagennych lub Reprotoksycznych (CRCR) prowadzonym przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi.

W 2025 r. zarejestrowano **897** zgłoszeń (miejsc występowania czynników CMR), przekazanych przez 753 pracodawców. Z roku na rok obserwuje się wzrost liczby zgłoszeń, co świadczy zarówno o zwiększającej się liczbie stanowisk pracy z narażeniem na CMR, jak i o rosnącej świadomości pracodawców w tym zakresie.

Czynniki reprotoksyczne

W 2025 r. jednym z głównych kierunków działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej były kontrole oraz działania edukacyjne dotyczące warunków pracy i oceny narażenia na substancje reprotoksyczne.

W ewidencji pionu higieny pracy znajdowało się **178** zakładów, w których występowało narażenie na te czynniki. Skontrolowano 109 zakładów (61%). Łączna liczba osób narażonych wyniosła **2641** pracowników, w tym 2218 mężczyzn i 443 kobiety.

Najczęściej występującymi czynnikami reprotoksycznymi były:

- ❖ tlenek węgla – 1581 osób w 79 zakładach,
- ❖ kwas borowy – 795 osób w 19 zakładach,
- ❖ dichromian(VI) potasu – 761 osób w 9 zakładach,
- ❖ WWA – 435 osób w 3 zakładach.

Ponadto stwierdzono obecność m.in.: benzo(a)pirenu, formaldehydu, boraksu, metotreksatu, chromianu potasu, benzenu, propikonazolu oraz bisfenolu A.

Nieprawidłowości wykryto w **98** zakładach. Najczęściej dotyczyły one:

- ❖ braku przekazania wymaganych informacji do PWIS – 20 zakładów,
- ❖ braku lub nieaktualnych badań i pomiarów – 18 zakładów,
- ❖ braku wymaganych rejestrów – 18 zakładów,
- ❖ braku lub nieaktualnej oceny ryzyka zawodowego – 13 zakładów.

W związku z powyższym wydano **63** decyzje administracyjne, zawierające 94 nakazy.

Znaczna liczba uchybień wynikała z faktu, że przepisy dotyczące ochrony pracowników przed czynnikami reprotoksycznymi weszły w życie w połowie 2024 r., co powoduje nadal niewystarczającą świadomość pracodawców. Najczęściej dotyczyło to zakładów, w których prowadzone są prace spawalnicze (narażenie na tlenek węgla).

Najczęściej występujące czynniki rakotwórcze i mutagenne były związane z procesami technologicznymi (np. pył drewna), a także obejmowały:

- ❖ promieniowanie jonizujące (aparaty RTG, tomografy, mammografy),
- ❖ substancje chemiczne, takie jak formaldehyd, leki cytostatyczne, związki chromu (VI), benzyna niskowrząca niespecyfikowana, azbest.

Narażenie na czynniki biologiczne

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego figurowało **918** podmiotów, w których na stanowiskach pracy występowały szkodliwe czynniki biologiczne. Narażenie dotyczyło łącznie 25 255 pracowników.

Największą liczbę osób narażonych odnotowano w branżach: rolnictwo i hodowla zwierząt, produkcja artykułów spożywczych, gospodarka odpadami, ochrona zdrowia oraz pomoc społeczna.

W 2025 r. skontrolowano **107** zakładów (110 kontroli), w których zatrudnionych było **6707** pracowników narażonych na czynniki biologiczne. Kontrole dotyczyły przestrzegania przepisów wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki.

Zdecydowana większość pracodawców wywiązywała się z obowiązków. Decyzje administracyjne wydano jedynie w 4 przypadkach. Nakazy dotyczyły m.in.:

- ❖ przeprowadzenia szczepień ochronnych (WZW typu A),
- ❖ zapewnienia prawidłowego prania i dezynfekcji odzieży roboczej,
- ❖ właściwej organizacji pomieszczeń higieniczno-sanitarnych (rozdzielanie stref czystej i brudnej),
- ❖ opracowania procedur postępowania z odzieżą skażoną czynnikami biologicznymi (grupa3),
- ❖ prowadzenia wymaganych rejestrów,
- ❖ wykonania prawidłowej oceny ryzyka zawodowego.

Kluczowym obowiązkiem pracodawców jest właśnie ocena ryzyka zawodowego, która umożliwia wdrożenie odpowiednich środków zapobiegawczych.

W 2025 r. w województwie opolskim funkcjonowało **15** podmiotów, w których czynniki biologiczne były stosowane celowo (głównie laboratoria mikrobiologiczne). Narażenie dotyczyło **139** pracowników.

Pracownicy ci mieli kontakt głównie z czynnikami biologicznymi zaliczanymi do 2 grupy zagrożenia (czyli takimi, które mogą wywoływać choroby u ludzi i stanowić zagrożenie dla pracowników, jednak ich rozprzestrzenianie w populacji jest mało prawdopodobne), rzadziej z czynnikami z 3 grupy zagrożenia (mogącymi wywoływać ciężkie choroby, stanowiącymi poważne zagrożenie dla pracowników oraz mogącymi łatwo rozprzestrzenić się w populacji).

We wszystkich przypadkach zapewniono odpowiednie środki ochrony zbiorowej i indywidualnej, a także rozwiązania gwarantujące hermetyczność procesów, ograniczające ryzyko uwolnienia czynników biologicznych do środowiska.

Nadzór w obszarze dotyczącym narażenia na radon.

Na terenie województwa opolskiego wyodrębniono dwa powiaty – prudnicki i nyski, w których średnioroczne stężenie radonu w powietrzu w wielu budynkach może przekraczać poziom odniesienia.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, pracodawcy są zobowiązani do monitorowania stężenia radonu poprzez wykonywanie pomiarów w:

- ❖ pomieszczeniach pracy zlokalizowanych na poziomie parteru i piwnic,
- ❖ miejscach pracy związanych z uzdatnianiem wód podziemnych.

Na koniec 2025 r. zidentyfikowano na terenie tych powiatów **740** obiektów (budynków użyteczności publicznej i zakładów pracy), w których może występować obowiązek prowadzenia pomiarów, oraz 31 zakładów pracy związanych z uzdatnianiem wód podziemnych.

W trakcie kontroli pracownicy PSSE weryfikowali, czy pracodawcy wykonali wymagane pomiary oraz analizowali ich wyniki. W przypadku braku badań zalecano ich przeprowadzenie. Łącznie przeprowadzono 138 kontroli w tym zakresie.

Prowadzono również działania informacyjno-edukacyjne, dotyczące obowiązujących przepisów, w tym obowiązku zgłoszenia do PWIS sytuacji, gdy – mimo zastosowania działań optymalizacyjnych – stężenie radonu przekracza poziom odniesienia. Informowano także o możliwościach ograniczania stężenia radonu w pomieszczeniach pracy.

Działania edukacyjne w zakresie radonu realizowano we wszystkich powiatach województwa opolskiego.

Choroby zawodowe

W 2025 r. w województwie opolskim stwierdzono prawomocnymi decyzjami **41** przypadków chorób zawodowych. Były to choroby ujęte w wykazie chorób zawodowych w następujących pozycjach:

- ❖ poz. 26 – choroby zakaźne lub pasożytnicze – 24 przypadki, w tym: 1 przypadek gruźlicy płuc, 8 przypadków boreliozy, 14 przypadków COVID-19, 1 przypadek odry;
- ❖ poz. 20.1 – przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego – 7 przypadków zespołu cieśni nadgarstka;
- ❖ poz. 15 – przewlekłe choroby narządu głosu – 3 przypadki;
- ❖ poz. 17 – nowotwory złośliwe związane z czynnikami rakotwórczymi – 2 przypadki (rak płuca, rak oskrzela).

Ponadto odnotowano po 1 przypadku:

- ❖ pylicy krzemowej płuc (poz. 3),
- ❖ przewlekłego obturacyjnego zapalenia oskrzeli (poz. 5),
- ❖ przewlekłego zapalenia okołostawowego barku (poz. 19.4),
- ❖ obustronnego odbiorczego ubytku słuchu (poz. 21),
- ❖ zespołu wibracyjnego (poz. 22).

W porównaniu do 2024 r. odnotowano spadek liczby chorób zawodowych (z 67 do **41** przypadków). W 2024 r. wzrost był związany głównie z dużą liczbą przypadków w grupie chorób zakaźnych – w szczególności 46 przypadków spowodowanych zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 u pracowników podmiotów leczniczych, spowodowanych narażeniem zawodowym w okresie pandemii.

Działania edukacyjno – informacyjne

W 2025 r. prowadzono działania mające na celu podniesienie świadomości pracodawców i pracowników w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz ochrony zdrowia.

Działania edukacyjno-informacyjne realizowane przez pracowników pionu Higieny Pracy podczas kontroli w zakładach pracy stanowiły jeden z elementów Planu Zasadniczych Zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2025 r.

Objęto nimi **79%** skontrolowanych zakładów, a liczba kontroli, w trakcie których prowadzono działania edukacyjne, wyniosła 748.

Zakres tematyczny obejmował m.in.:

- ❖ profilaktykę palenia tytoniu i ochronę zdrowia przed jego skutkami,
- ❖ wpływ braku światła dziennego na zdrowie pracowników,
- ❖ ochronę przed hałasem i zapyleniem oraz profilaktykę chorób zawodowych,
- ❖ zagrożenia związane z radonem i zasady prowadzenia pomiarów,
- ❖ aktualność orzeczeń lekarskich dopuszczających do pracy,
- ❖ występowanie czynników biologicznych oraz obowiązki pracodawcy w zakresie ich monitorowania i ograniczania,
- ❖ badania i pomiary czynników szkodliwych w środowisku pracy,
- ❖ regulacje dotyczące substancji reprotoksycznych,
- ❖ stosowanie właściwie dobranych środków ochrony indywidualnej,
- ❖ kampanię EU-OSHA „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy – bezpieczeństwo pracy w świecie cyfrowym”.

Działania te miały na celu zwiększenie wiedzy oraz kształtowanie kultury bezpieczeństwa pracy.

Promocja zdrowia

Istotnym elementem działań w zakresie promocji zdrowia prowadzonych przez pion Higieny Pracy w 2025 r. było publikowanie informacji w mediach społecznościowych – na stronach internetowych oraz portalach Facebook.

Treści publikacji koncentrowały się na promocji Europejskiej Kampanii na rzecz zdrowych i bezpiecznych miejsc pracy 2023–2025 „Bezpieczeństwo pracy w świecie cyfrowym”, a także na zwracaniu uwagi na szkodliwe i uciążliwe czynniki w środowisku pracy.

Przekaz kierowano zarówno do ogółu społeczeństwa, jak i do pracodawców, pracowników oraz kadry zarządzającej.

Wizytacje gospodarstw rolników indywidualnych

W 2025 r. kontynuowano udział w pracach Wojewódzkiej Komisji ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie przy Okręgowym Inspektoracie Pracy w Opolu, w zakresie promocji bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia rolników.

Pracownicy PPIS prowadzili wizytacje gospodarstw indywidualnych, dokumentowane w ankietach. Łącznie przeprowadzono **49** wizytacji, podczas których zwracano uwagę m.in. na:

- ❖ stan techniczny budynków i ochronę przeciwpożarową,
- ❖ właściwe zabezpieczenie środków ochrony roślin i chemikaliów,
- ❖ przestrzeganie zasad bhp przy pracach chemizacyjnych stan techniczny maszyn rolniczych oraz ich zabezpieczenia.

Poruszano również kwestie bezpiecznych metod pracy, w tym zakazu powierzania niebezpiecznych prac dzieciom poniżej 16. roku życia. Rolnikom przekazywano materiały edukacyjne z zakresu bhp.

Podczas wizytacji informowano także o zagrożeniach wynikających z narażenia na czynniki biologiczne, pyły i chemikalia, a także omawiano zasady bezpiecznego usuwania azbestu.

VI. Nadzór nad chemikaliami

Substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym stwarzające zagrożenie

Chemikalia są produktami powszechnie obecnymi w różnych dziedzinach życia codziennego. Zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego przed zagrożeniami stwarzanymi przez chemikalia realizowano poprzez egzekwowanie przepisów regulujących ich obrót, wynikających z krajowych oraz europejskich aktów prawnych.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w zakresie nadzoru nad chemikaliami obejmują następujące obszary:

- ❖ **nadzór rynku**, w szczególności kontrolę:
 - producentów, importerów, dalszych użytkowników (formulatorów), dystrybutorów oraz podmiotów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny, detergenty, substancje czynne, produkty biobójcze oraz wyroby gotowe,
 - producentów, importerów oraz dystrybutorów udostępniających na rynku produkty kosmetyczne;
- ❖ **działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii**, obejmujące:
 - nadzór nad obrotem prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3,
 - przeciwdziałanie wytwarzaniu i wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych,
 - kontrolę legalnego stosowania nowych substancji psychoaktywnych, zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

1. Substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym stwarzające zagrożenie

Nadzór nad bezpieczeństwem chemikaliów wprowadzanych do obrotu realizowany jest głównie w oparciu o przepisy:

- ❖ rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 (REACH) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r., dotyczącego rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń oraz stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów, a także utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów. Nadzór obejmuje kontrolę m.in. rejestracji substancji, oceny dokumentacji oraz ograniczeń dotyczących produkcji, obrotu i stosowania wybranych substancji chemicznych;
- ❖ rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 (CLP) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2008 r., w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin. Kontrole dotyczą w szczególności prawidłowej klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji oraz mieszanin stwarzających zagrożenie przed ich wprowadzeniem do obrotu przez producentów, importerów i dalszych użytkowników.

Kontrole przestrzegania przepisów powyższych rozporządzeń prowadzone są zgodnie z ustawą z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach.

W 2025 r. w ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu chemikaliów w województwie opolskim przeprowadzono łącznie **421** kontroli, w tym:

- ❖ 219 kontroli w obszarze rozporządzenia REACH,
- ❖ 202 kontrole w obszarze rozporządzenia CLP.

Tabela 1. Zestawienie liczby kontroli przeprowadzonych przez PSSE woj. opolskiego w obszarze rozporządzeń REACH i CLP

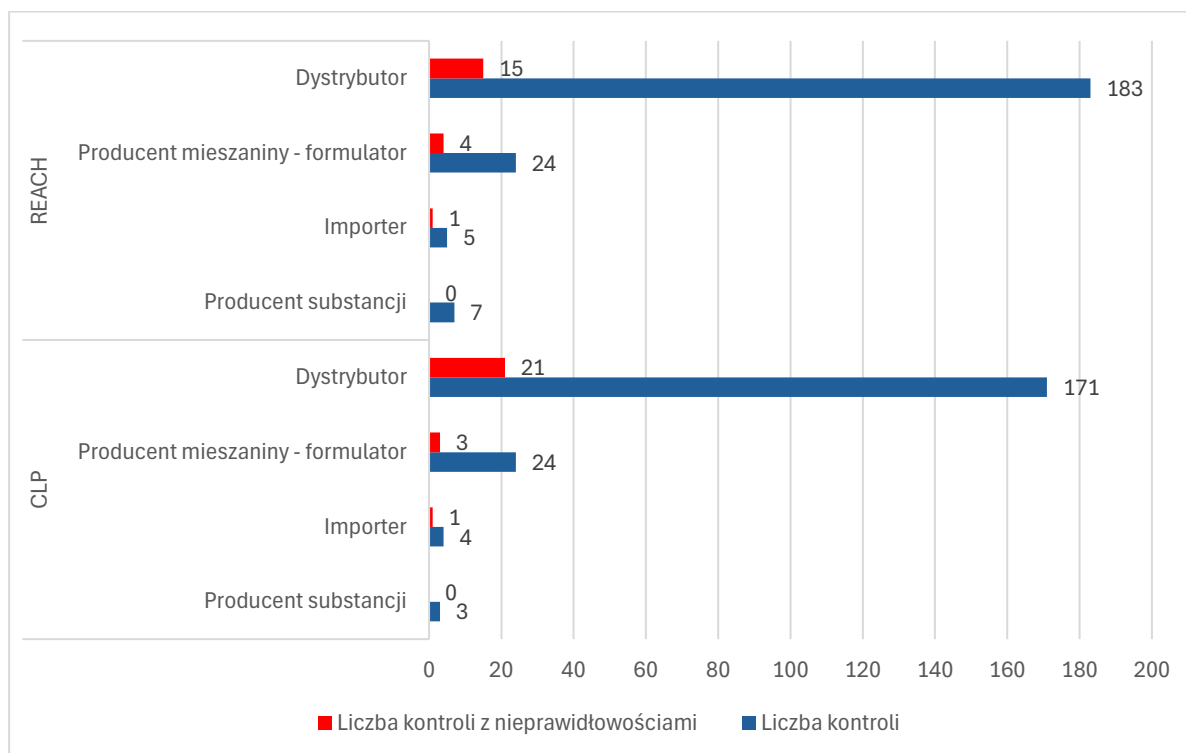
PSSE	Liczba kontroli REACH	Liczba kontroli REACH z nieprawidłowościami	Liczba kontroli CLP	Liczba kontroli CLP z nieprawidłowościami
Brzeg	10	0	12	2
Głubczyce	18	1	18	2
Kędzierzyn-Koźle	20	0	21	0
Kluczbork	10	0	9	2
Krapkowice	19	3	17	4
Namysłów	19	1	16	1
Nysa	38	6	37	10
Olesno	17	4	13	1
Opole	32	3	25	4
Prudnik	16	0	14	0
Strzelce Opolskie	20	1	20	1
RAZEM	219	19	202	27

Kontrolami objęto producentów i importerów substancji chemicznych oraz producentów i dystrybutorów mieszanin chemicznych.

Nieprawidłowości stwierdzono podczas **44** kontroli (ok. 10% wszystkich kontroli), co skutkowało wydaniem **45** decyzji administracyjnych oraz nałożeniem **7** mandatów, głównie na dystrybutorów.

Najczęściej występujące uchybienia dotyczyły:

- ❖ nieprawidłowej reklamy produktów udostępnianych konsumentom, w szczególności w sprzedaży internetowej,
- ❖ nieprawidłowości w kartach charakterystyki,
- ❖ błędów w oznakowaniu produktów, braku kodów UFI oraz zgłoszeń do systemu PCN.

Wykres 1. Liczba kontroli przeprowadzonych przez pracowników PIS woj. opolskiego z zakresu REACH i CLP w 2025 r.

W ramach nadzoru nad wypełnianiem obowiązków wynikających z rozporządzenia REACH przeprowadzono **219** kontroli, w tym u: producentów (7), importerów (5), dystrybutorów (183) oraz dalszych użytkowników zajmujących się **formulacją mieszanin** (24).

Nieprawidłowości stwierdzono podczas **19** kontroli (ok. 9%), co skutkowało wydaniem **20** decyzji administracyjnych. Kontrole interwencyjne stanowiły ok. 14% wszystkich działań.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przepisów rozporządzenia CLP przeprowadzono **202** kontrole, w tym u: producentów (3), importerów (4), dystrybutorów (171) oraz dalszych użytkowników zajmujących się **formulacją mieszanin** (24).

Nieprawidłowości stwierdzono również w **19** kontrolach (ok. 12%), co skutkowało wydaniem **25** decyzji administracyjnych. Kontrole interwencyjne stanowiły ok. 9%.

Europejski projekt REACH-EN-FORCE 13 (REF-13)

W 2025 r. realizowano kolejny projekt wspólnotowy, prowadzony pod patronatem Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów przy Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) – REACH-EN-FORCE-13 (REF-13).

Projekt dotyczył nadzoru nad produktami chemicznymi sprzedawanymi przez Internet. Zakres działań obejmował weryfikację czy reklamy tych produktów zawierają wymagane informacje

o zagrożeniach, zgodnie z przepisami rozporządzenia CLP oraz wybranymi wymaganiami rozporządzenia REACH.

Kluczowym elementem było sprawdzenie czy informacje zawarte w ofertach internetowych są zgodne z oznakowaniem produktów dostępnych w sprzedaży stacjonarnej, co potwierdza kompletność i aktualność danych przekazywanych konsumentom.

Kontrolami objęto m.in. produkty do pielęgnacji samochodów, środki czyszczące, detergenty oraz preparaty do czyszczenia basenów. W ramach projektu oceniono **47** ofert internetowych, z czego zakwestionowano ok. 38%.

Informacje o wybranych kontrolach przekazano do Europejskiej Agencji Chemikaliów.

Ponadto pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzili działania edukacyjne skierowane do przedsiębiorców prowadzących sprzedaż internetową, mające na celu podniesienie ich wiedzy o obowiązkach prawnych oraz znaczeniu rzetelnego informowania o zagrożeniach związanych z chemikaliami.

2. Produkty biobójcze

Produkty biobójcze to substancje lub mieszaniny, składające się z jednej lub kilku substancji czynnych, których przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszanie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub ich zwalczanie w sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne.

Substancja czynna oznacza substancję lub mikroorganizm działający na organizmy szkodliwe lub przeciwko nim.

Produkty biobójcze obejmują cztery główne grupy:

1. **Środki dezynfekujące** – np. do dezynfekcji rąk,
2. **Produkty konserwujące** – np. do ochrony drewna i materiałów budowlanych,
3. **Produkty do zwalczania szkodników** – np. repelenty i atraktanty,
4. **Inne produkty biobójcze** – np. preparaty do balsamowania i preparowania.

Produkty te są stosowane zarówno w działalności zawodowej (przez użytkowników profesjonalnych), jak i przez ogół społeczeństwa.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, a także wprowadzania do obrotu wyrobów poddanych ich działaniu oraz substancji czynnych, realizowany był w oparciu o:

- ❖ ustawę z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych,
- ❖ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 (BPR).

Ponieważ produkty biobójcze w większości są klasyfikowane jako mieszaniny stwarzające zagrożenie, podlegają również przepisom rozporządzeń REACH i CLP.

Czynności kontrolne obejmowały w szczególności sprawdzenie:

- ❖ posiadania i ważności pozwolenia na obrót produktem biobójczym, wydanego przez Prezesa URPL,
- ❖ statusu prawnego substancji czynnych w ramach programu przeglądu prowadzonego przez ECHA,
- ❖ zgodności przeznaczenia produktu z warunkami pozwolenia,
- ❖ przestrzegania warunków udostępniania produktu na rynku (w tym kategorii użytkowników),
- ❖ dostępności i poprawności kart charakterystyki,
- ❖ prawidłowości oznakowania i opakowania,
- ❖ zgodności reklamy produktu,
- ❖ zasad stosowania produktów biobójczych w działalności zawodowej.

W 2025 r. przeprowadzono **179** kontroli, obejmujących producentów, dystrybutorów (sprzedaż stacjonarna i internetowa), podmioty stosujące produkty w działalności zawodowej oraz udostępniające wyroby poddane działaniu produktów biobójczych.

Skontrolowano łącznie **680** produktów biobójczych, w tym:

- ❖ w podmiotach wprowadzających do obrotu – 18,
- ❖ w dystrybucji – 648,
- ❖ stosowanych w działalności zawodowej – 7,
- ❖ w wyrobach poddanych działaniu produktów biobójczych – 7.

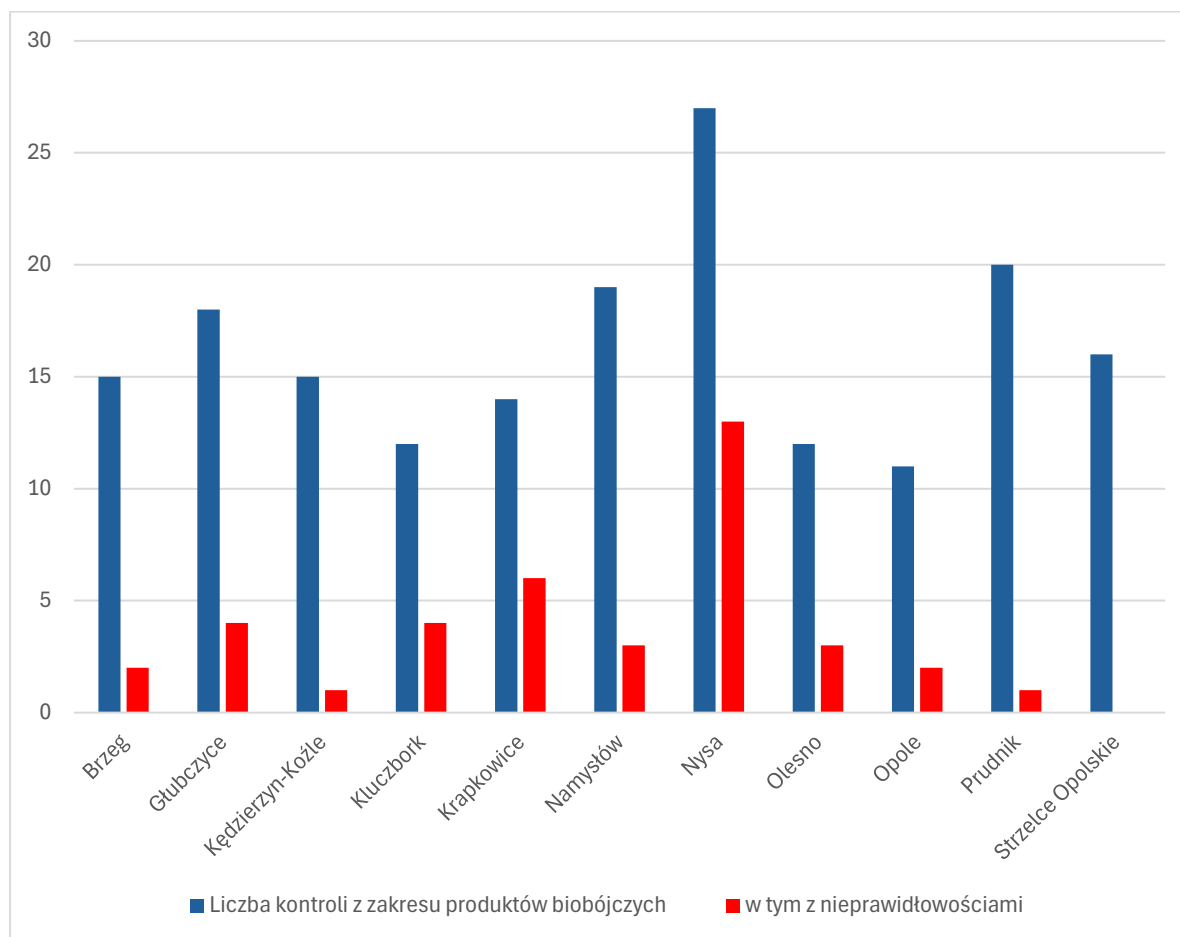
Nieprawidłowości stwierdzono podczas **39** kontroli (ok. 22%). Łącznie **138** produktów (ok. 20%) nie spełniało wymagań prawnych – niemal wszystkie przypadki dotyczyły dystrybucji. Kontrole interwencyjne stanowiły ok. 6%.

Najczęściej występujące uchybienia dotyczyły:

- ❖ braku lub nieważnych pozwoleń – 41 przypadków,
- ❖ braku lub nieaktualnych kart charakterystyki – 41 przypadków,
- ❖ przekroczenia terminu ważności – 33 przypadki,
- ❖ nieprawidłowego oznakowania – 21 przypadków,
- ❖ niewłaściwego opakowania – 11 przypadków.

Ponadto w 33 przypadkach stwierdzono inne nieprawidłowości, takie jak nieprawidłowa reklama czy brak zgłoszeń do systemu PCN (Poison Centre Notification).

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano **38** decyzji administracyjnych.

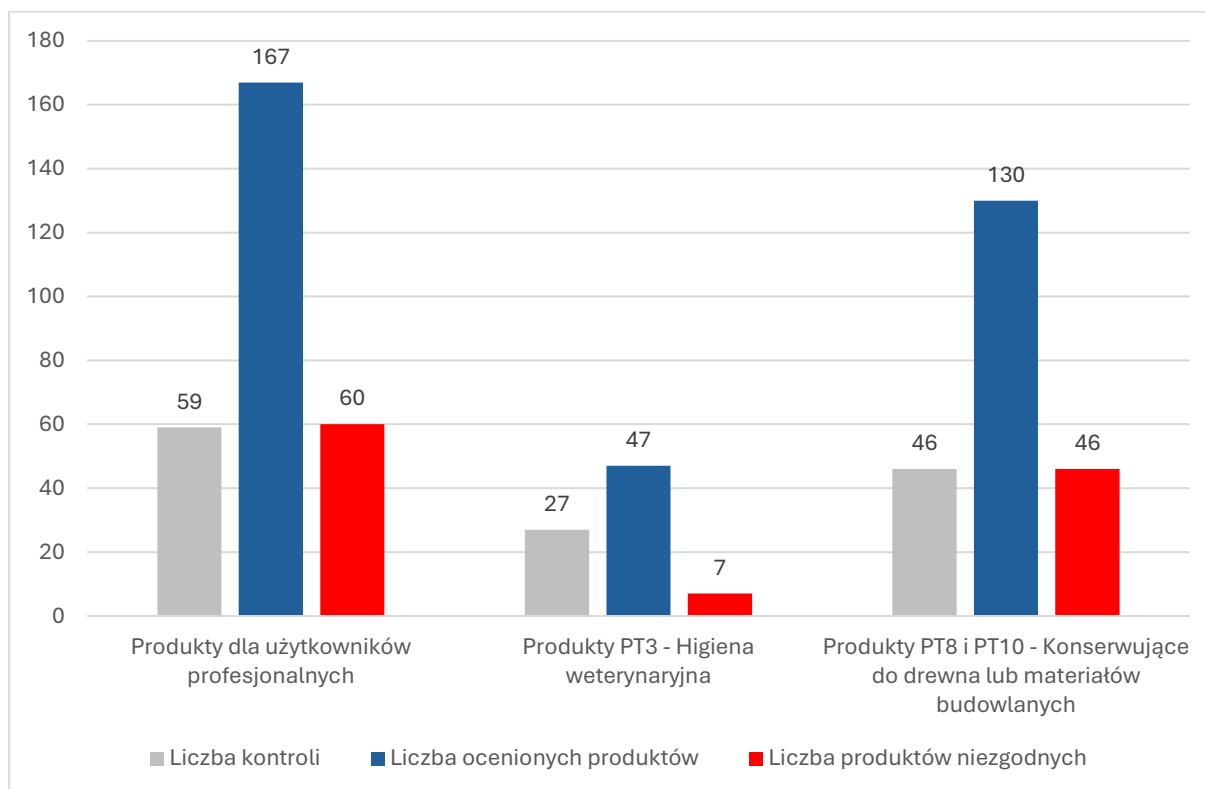

Wykres 2. Kontrole z zakresu produktów biobójczych przeprowadzone przez PSSE woj. opolskiego

W 2025 r. realizowano ogólnopolskie, celowane akcje kontrolne ukierunkowane na wybrane grupy produktów biobójczych. Działania te miały na celu weryfikację czy produkty dostępne na rynku spełniają obowiązujące wymagania prawne, w szczególności:

- ❖ posiadają ważne pozwolenia,
- ❖ są prawidłowo oznakowane,
- ❖ są wprowadzane do obrotu zgodnie z warunkami pozwolenia,
- ❖ spełniają wymagania w pozostałych obszarach regulacyjnych.

Prowadzone przez Państwową Inspekcję Sanitarną cykliczne działania kontrolne i edukacyjne mają na celu zwiększenie świadomości użytkowników i sprzedawców produktów biobójczych oraz eliminowanie z rynku produktów niespełniających wymagań prawnych.

Wykres 3. Kontrole poszczególnych grup produktów biobójczych przeprowadzone przez pracowników PIS woj. opolskiego w 2025 r.

Produkty biobójcze przeznaczone wyłącznie dla użytkownika profesjonalnego

Do tej grupy należą m.in. produkty stosowane w procesach dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji, które – ze względu na swoje właściwości – wymagają odpowiednich kwalifikacji osób je stosujących. Ich użycie przez osoby nieuprawnione może stanowić zagrożenie dla zdrowia użytkownika, osób postronnych oraz środowiska naturalnego.

W ramach działań kontrolnych przeprowadzono **59** kontroli, obejmujących producentów oraz dystrybutorów prowadzących sprzedaż stacjonarną i internetową. Skontrolowano łącznie **167** produktów, z czego 60 (ok. 36%) nie spełniało wymagań prawnych. Wszystkie nieprawidłowości stwierdzono u dystrybutorów prowadzących sprzedaż stacjonarną.

W wyniku kontroli wydano **18** decyzji administracyjnych, **2** zalecenia doraźne oraz wszczęto **46** postępowań wyjaśniających.

Najczęściej występujące nieprawidłowości dotyczyły:

- ❖ niewłaściwego oznakowania lub opakowania – 22 przypadki,
- ❖ braku ulotek lub materiałów informacyjnych – 16 przypadków,
- ❖ udostępniania produktów niezgodnie z warunkami pozwolenia (brak weryfikacji, czy nabywca jest użytkownikiem profesjonalnym) – 12 przypadków,
- ❖ przekroczenia terminu ważności – 10 przypadków.

W trakcie kontroli prowadzono również działania edukacyjne, mające na celu ograniczenie ryzyka związanego z nieuprawnioną sprzedażą i stosowaniem tego typu produktów przez osoby nieposiadające odpowiednich kwalifikacji.

Należy podkreślić, że sprzedawca ma obowiązek zweryfikować status nabywcy – czy jest on konsumentem, czy użytkownikiem profesjonalnym, posiadającym odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie. Jest to istotne, ponieważ niektóre produkty wymagają specjalistycznej wiedzy do ich bezpiecznego stosowania.

Ograniczenia w sprzedaży tych produktów wynikają z konieczności ochrony zdrowia i życia ludzi. Ich celem jest zmniejszenie ryzyka niewłaściwego użycia substancji, które w nieodpowiednich warunkach mogą stanowić poważne zagrożenie.

Produkty biobójcze stosowane w higienie weterynaryjnej (PT4)

Produkty tego typu stosowane są do dezynfekcji materiałów i powierzchni związanych z pobytem lub transportem zwierząt.

Wykorzystywane są m.in. w gabinetach i klinikach weterynaryjnych, gospodarstwach rolnych, hodowlach oraz podczas transportu zwierząt. Stosuje się je wszędzie tam, gdzie konieczne jest utrzymanie wysokiego poziomu higieny, np. w pomieszczeniach, klatkach, pojazdach oraz na sprzęcie mającym kontakt ze zwierzętami. Ich stosowanie przyczynia się do ochrony zdrowia zwierząt oraz osób mających z nimi kontakt.

W ramach działań kontrolnych przeprowadzono 27 kontroli, obejmujących głównie dystrybutorów prowadzących sprzedaż stacjonarną. Skontrolowano łącznie 47 produktów (32 w sprzedaży stacjonarnej oraz 15 w sprzedaży internetowej), z czego 7 (ok. 15%) nie spełniało wymagań prawnych.

Nieprawidłowości stwierdzono zarówno w sprzedaży stacjonarnej (2 przypadki), jak i w sprzedaży internetowej (5 przypadków). Dotyczyły one przede wszystkim:

- ❖ braku pozwolenia na obrót – 4 przypadki,
- ❖ nieprawidłowego oznakowania – 3 przypadki.

Produkty biobójcze stosowane do konserwacji drewna (PT8) oraz materiałów budowlanych (PT10)

Do grupy produktów do konserwacji drewna zalicza się środki stosowane do konserwacji drewna pochodzącego z tartaków, również na etapie jego przetwarzania, a także preparaty przeznaczone do ochrony wyrobów drewnianych przed organizmami niszczącymi lub szpecącymi drewno, w tym owadami.

Produkty biobójcze stosowane do konserwacji materiałów budowlanych obejmują środki przeznaczone do ochrony konstrukcji murowanych, materiałów kompozytowych oraz innych materiałów budowlanych (z wyłączeniem drewna), poprzez przeciwdziałanie szkodliwemu wpływowi drobnoustrojów i glonów.

Jakość oraz zgodność tych produktów z przepisami mają kluczowe znaczenie dla zdrowia ludzi i ochrony środowiska. Niewłaściwie przebadane lub stosowane niezgodnie z przeznaczeniem mogą stanowić zagrożenie dla ludzi, zwierząt oraz otoczenia.

Ze względu na ich powszechne zastosowanie w budownictwie, kontakt z nimi jest częsty i długotrwały – zarówno podczas prac budowlanych i remontowych, jak i w trakcie użytkowania budynków (domów, szkół, biur, zakładów pracy czy obiektów usługowych). Dlatego istotne jest, aby były bezpieczne, skuteczne oraz dopuszczone do obrotu zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W ramach działań kontrolnych przeprowadzono **46** kontroli w sprzedaży stacjonarnej. Skontrolowano **130** produktów, z czego **46** (ok. 35%) nie spełniało wymagań prawnych. Wszystkie nieprawidłowości stwierdzono u dystrybutorów.

W wyniku kontroli wydano **12** decyzji administracyjnych, a w **36** przypadkach prowadzono dalsze postępowania wyjaśniające.

Najczęściej wykrywane nieprawidłowości dotyczyły:

- ❖ braku lub nieważnych pozwoleń – 18 przypadków,
- ❖ nieprawidłowego oznakowania lub opakowania – 16 przypadków,
- ❖ przekroczonych terminów ważności – 10 przypadków.

Europejski projekt BPR-EN-FORCE-3

W 2025 r. zrealizowano trzeci zharmonizowany projekt BPR-EN-FORCE-3, polegający na kontroli charakterystyki produktu biobójczego (SPC) oraz powiązanych informacji zawartych na etykietach i w kartach charakterystyki (SDS).

Skontrolowano łącznie **28** produktów biobójczych posiadających SPC i dopuszczonych do obrotu zgodnie z rozporządzeniem BPR. Były to produkty z kategorii 3 (zwalczanie szkodników), należące do następujących grup:

- ❖ PT14 – rodentycydy (zwalczanie gryzoni),
- ❖ PT18 – insektycydy, akarycydy i środki do zwalczania innych stawonogów,
- ❖ PT19 – repelenty i atraktanty.

Ustalono, że co trzeci produkt nie spełniał wymagań przepisów.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły:

- ❖ niespójności informacji między SPC, oznakowaniem i kartą charakterystyki,
- ❖ niezgodności wielkości opakowania z warunkami pozwolenia na obrót,
- ❖ niewłaściwej kategorii użytkownika,
- ❖ błędnych danych posiadacza pozwolenia na etykiecie,
- ❖ nieprawidłowego okresu ważności,
- ❖ błędów w kartach charakterystyki.

Informacje o wybranych kontrolach przekazano do Europejskiej Agencji Chemikaliów.

3. Detergenty

Detergent to każda substancja lub mieszanina zawierająca mydło i/lub inne substancje powierzchniowo czynne, przeznaczona do procesów prania, mycia i czyszczenia. Detergenty są wprowadzane do obrotu z przeznaczeniem do stosowania w gospodarstwach domowych, obiektach użyteczności publicznej oraz w przemyśle.

Nadzór nad detergentami w 2025 r. realizowano poprzez kontrolę spełniania wymagań prawnych oraz prawidłowości oznakowania przez podmioty wprowadzające je do obrotu, zgodnie z przepisami:

- ❖ rozporządzenia (WE) nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów,
- ❖ rozporządzenia CLP,
- ❖ rozporządzenia REACH.

W 2025 r. przeprowadzono **12** kontroli u producentów detergentów. Ocenie poddano **30** produktów, z czego **9** (30%) zakwestionowano.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- ❖ braku potwierdzenia biodegradacji detergentu,
- ❖ braku arkusza danych składników dla personelu medycznego,
- ❖ braku wykazu składników dla ogółu społeczeństwa,
- ❖ nieprawidłowego oznakowania (w tym nazw substancji i zakresów ich stężeń).

Ponadto uchybienia wynikały z naruszenia przepisów rozporządzeń:

- ❖ REACH – w zakresie kart charakterystyki,
- ❖ CLP – w zakresie klasyfikacji, oznakowania, reklamy, kodów UFI oraz zgłoszeń do systemu PCN.

W wyniku kontroli wydano **3** decyzje administracyjne.

4. Produkty kosmetyczne

Produkt kosmetyczny to każda substancja lub mieszanina przeznaczona do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami i błonami śluzowymi jamy ustnej, której wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana wyglądu, ochrona, utrzymanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała.

Bezpieczeństwo produktów kosmetycznych regulują przepisy:

- ❖ rozporządzenia (WE) nr 1223/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych,
- ❖ ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych.

Produkty kosmetyczne podlegają nadzorowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów oraz prawidłowego funkcjonowania rynku.

W ewidencji PSSE województwa opolskiego w 2025 r. znajdowało się **509** obiektów, w tym: producenci (15), importerzy (2), zakłady wytwarzające produkty kosmetyczne (7, w tym 1 konfekcjonujący) oraz dystrybutorzy (485).

W ramach nadzoru kontrole obejmowały ocenę:

- ❖ warunków wytwarzania (wdrożenia zasad dobrej praktyki produkcji – GMP),
- ❖ spełnienia wymagań prawnych dotyczących wprowadzania do obrotu i udostępniania produktów kosmetycznych,
- ❖ dokumentacji u osób odpowiedzialnych,
- ❖ oznakowania produktów w obiektach dystrybucji.

W 2025 r. przeprowadzono **161** kontroli, w tym: u osób odpowiedzialnych (15) oraz w dystrybucji (139).

Warunki wytwarzania oceniono w 5 zakładach – nieprawidłowości stwierdzono w 1 zakładzie (tzw. produkcja domowa). Wśród osób odpowiedzialnych nieprawidłowości dotyczyły jedynie **1** produktu, natomiast w dystrybucji zakwestionowano **16** produktów.

W związku z naruszeniami wydano **6** decyzji administracyjnych, dotyczących m.in.:

- ❖ nieprawidłowej oceny raportu bezpieczeństwa,
- ❖ braku właściwej wentylacji w pomieszczeniu produkcyjnym,
- ❖ udostępniania produktów po upływie daty minimalnej trwałości,
- ❖ udostępniania produktów do wybielania zębów osobom nieuprawnionym.

Nałożono również **3** kary administracyjne na łączną kwotę 1100 zł.

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego nadzór w 2025 r. obejmował również działania szczegółowe:

❖ **Kontrole importerów**

Przeprowadzono kontrole u 2 importerów, oceniając 5 produktów kosmetycznych pochodzących z Japonii i Korei Południowej. Jedna kontrola wynikała z interwencji. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dokumentacji ani oznakowania.

❖ **Badania mikrobiologiczne**

Pobrano 25 próbek kosmetyków dla niemowląt i małych dzieci. Wyniki badań potwierdziły zgodność z wymaganiami mikrobiologicznymi.

❖ **Kontrole produktów do tzw. tatuaży z henny**

Działania miały charakter głównie rozpoznawczy i obejmowały wizytacje obiektów oraz wydarzeń (festyny, imprezy plenerowe, miejsca rekreacyjne). Zidentyfikowano pojedyncze przypadki produktów do malowania ciała (np. farbki do twarzy), jednak nie stwierdzono nieprawidłowości ani punktów oferujących tatuaże z henny jako główną działalność.

❖ **Weryfikacja bazy CPNP**

Prowadzono bieżącą aktualizację danych o podmiotach odpowiedzialnych oraz monitoring zgłoszeń w bazie CPNP (Portal Zgłaszania Produktów Kosmetycznych), co stanowi istotny element nadzoru nad rynkiem.

Podejmowane działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej miały na celu zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów, poprzez stały nadzór nad podmiotami, kontrolę oznakowania produktów oraz weryfikację ich jakości, w tym jakości mikrobiologicznej.

5. Prekursory narkotyków kategorii 2 i 3

Prekursory narkotyków („substancje sklasyfikowane”) to substancje chemiczne, które mogą być wykorzystywane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych, w tym także mieszaniny oraz produkty naturalne je zawierające.

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego znajduje się **36** podmiotów wprowadzających do obrotu prekursory narkotyków kategorii 2 i 3.

W 2025 r. przeprowadzono **16** kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu substancji sklasyfikowanych. Dodatkowo:

- ❖ przeprowadzono **1** kontrolę w zakresie obowiązków rejestracyjnych wynikających z rozporządzenia (WE) nr 273/2004,
- ❖ przeprowadzono **1** kontrolę w oparciu o przepisy rozporządzenia (WE) nr 111/2005.

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Tabela 2. Wykaz prekursorów narkotyków kat. 2 i 3

Kategoria 2		Kategoria 3
Kategoria 2A	Kategoria 2B	
Bezwodnik octowy	Kwas antranilowy	Kwas chlorowodorowy
Czerwony fosfor	Kwas fenylooctowy	Kwas siarkowy (VI)
	Piperydyna	Aceton
	Nadmanganian potasu	Eter etylu
		Keton metylowo-etylowy
		Toluen

6. Środki zastępcze (ŚZ) i nowe substancje psychoaktywne (NSP)

W ramach ustawowych obowiązków Państwowej Inspekcji Sanitarnej, związanych z nadzorem nad środkami zastępczymi (ŚZ) i nowymi substancjami psychoaktywnymi (NSP), w 2025 r. prowadzono bieżący monitoring w tym zakresie.

Na terenie województwa opolskiego nie odnotowano przypadków sprzedaży ani produkcji tych substancji.

W 2025 r. odnotowano 5 przypadków podejrzeń zatruc ŚZ lub NSP, na podstawie zgłoszeń przekazanych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą. Przypadki te dotyczyły osób w wieku nastoletnim.

Dane dotyczące zgłoszeń były wprowadzane do Systemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach (SMIOD2) przez właściwych miejscowo państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych.

Nie odnotowano zgonów związanych z zażyciem tych substancji.

Wśród zidentyfikowanych substancji znajdowały się:

- ❖ katynon (CAT),
- ❖ syntetyczne kannabinoidy (m.in. AB-PINAKA, JWH-073 – tzw. „syntetyczna marihuana”).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r., substancje te należą odpowiednio do grupy substancji psychotropowych I-P i II-P oraz środków odurzających grupy I-N.

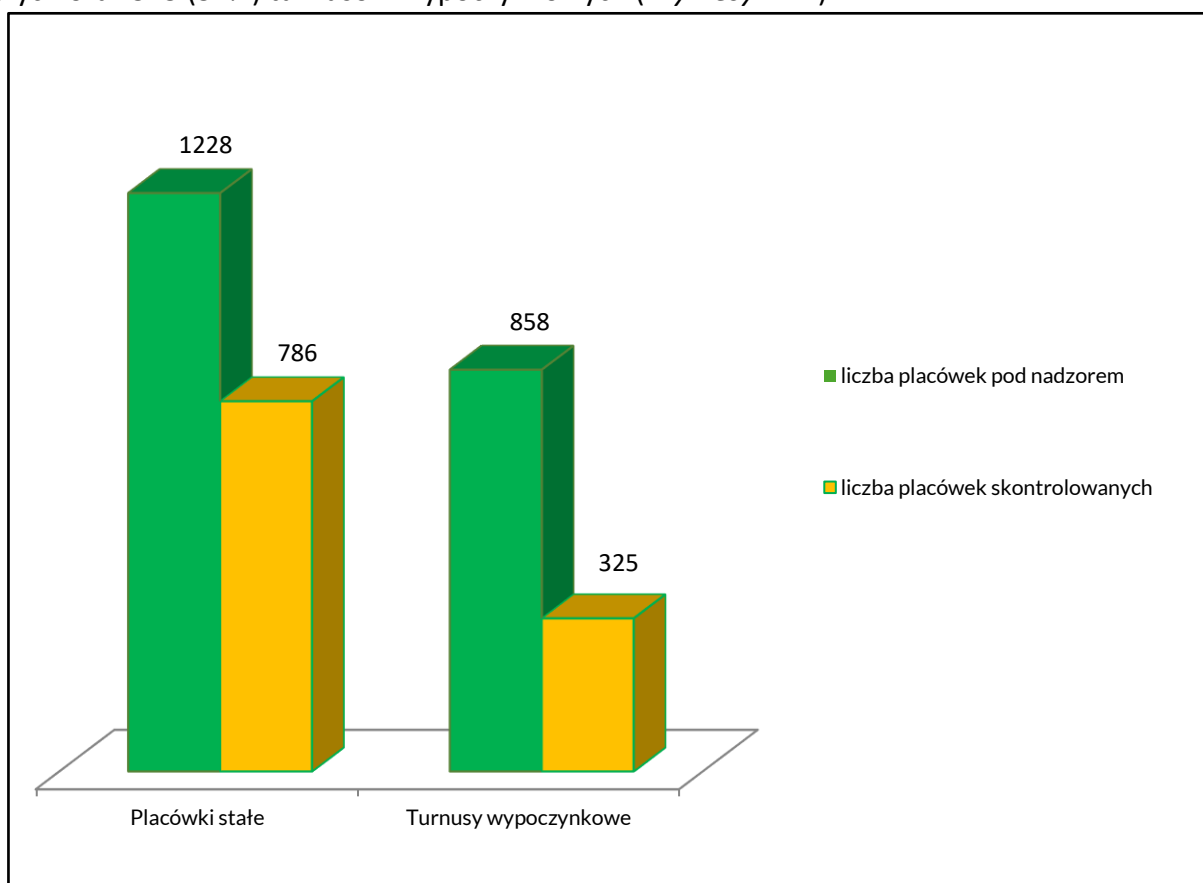
Liczba przypadków zatruc była zbliżona do roku 2024, w którym odnotowano 4 przypadki.

Obowiązek zgłaszania zatruc ŚZ i NSP wynika z art. 30a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

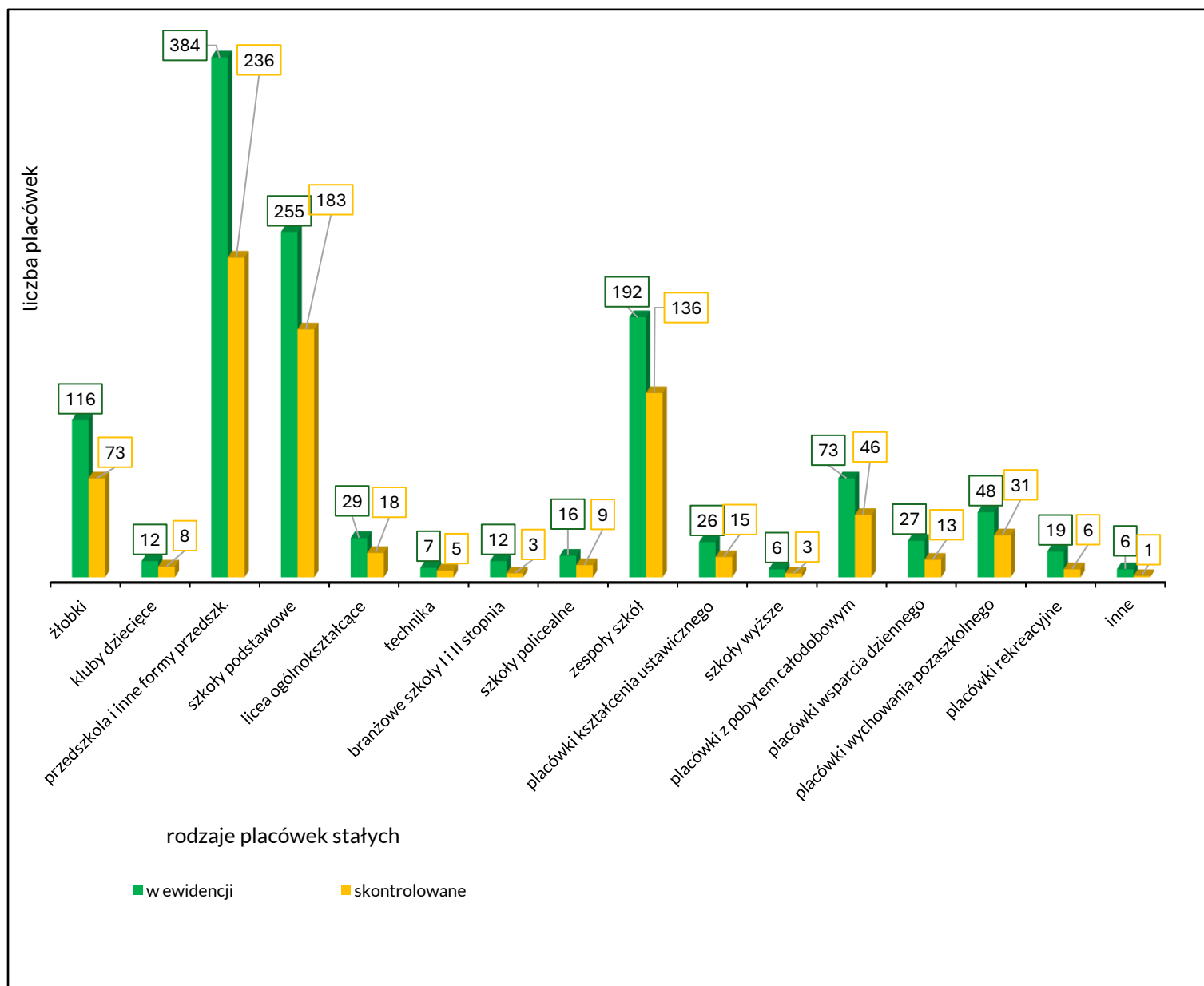
VII. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

W **2025 r.** pod nadzorem pionu Higieny Dzieci i Młodzieży znajdowało się ogółem **1228** stałych placówek nauczania i wychowania. Ponadto na terenie województwa opolskiego zarejestrowanych zostało **858** turnusów wypoczynkowych dla dzieci i młodzieży.

W ramach sprawowanego nadzoru skontrolowano ogółem **1111** placówek, w tym: 786 (64%) stałych oraz 325 (31%) turnusów wypoczynkowych (*Wykresy 1 i 2*).

Wykres 1. Zestawienie placówek nauczania i wychowania oraz wypoczynku pod nadzorem i skontrolowanych w 2025 r.

Wykres 2. Rodzaje placówek stałych objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego i skontrolowane w 2025 r.

W 2025 r. w ramach nadzoru sprawowanego nad placówkami nauczania i wychowania, w pionie higieny dzieci i młodzieży przeprowadzono ogółem **1424** kontrole, w tym: 1114 w placówkach stałych oraz 310 na turnusach wypoczynkowych. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do skontrolowanych placówek stałych wynosiła 127651, na sezonowych turnusach wypoczynkowych przebywało 11255 uczestników.

W efekcie podjętych działań wydano ogółem 104 decyzje administracyjne, w tym 36 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 11 decyzji opiniujących, 37 decyzji finansowych stanowiących opłatę za przeprowadzone czynności kontrolne oraz 20 decyzji

zmieniających termin wykonania obowiązków. Ponadto za nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny nałożono 5 mandatów karnych w wysokości 1350 zł.

Warunki sanitarno-higieniczne w nadzorowanych placówkach stałych

Wśród 786 skontrolowanych w 2025 r. placówek, stwierdzono 23 (2,9%) w nieprawidłowym stanie zarówno sanitarno-higienicznym, jak i technicznym (5 przedszkoli, 12 szkół podstawowych, 5 zespołów szkół, 1 LO). Ponadto w 4 placówkach odnotowano niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych dla uczniów (1 szkole podstawowej, 2 liceach ogólnokształcących, 1 zespole szkół). Wystosowano wystąpienia pokontrolne; w 2 przypadkach trwają rozbudowy obiektów, co poprawi dostęp do urządzeń sanitarnych.

Brak dostępu do bieżącej ciepłej wody odnotowano w 1 szkole podstawowej, we wszystkich pomieszczeniach sanitarnych. Wdrożono postępowanie administracyjne po koniec roku kalendarzowego 2025. Kontrola sprawdzająca na początku 2026 roku potwierdziła zapewnienie dostępu do bieżącej ciepłej wody w placówce. Nie stwierdzono placówek wyposażonych w ustępy zewnętrzne.

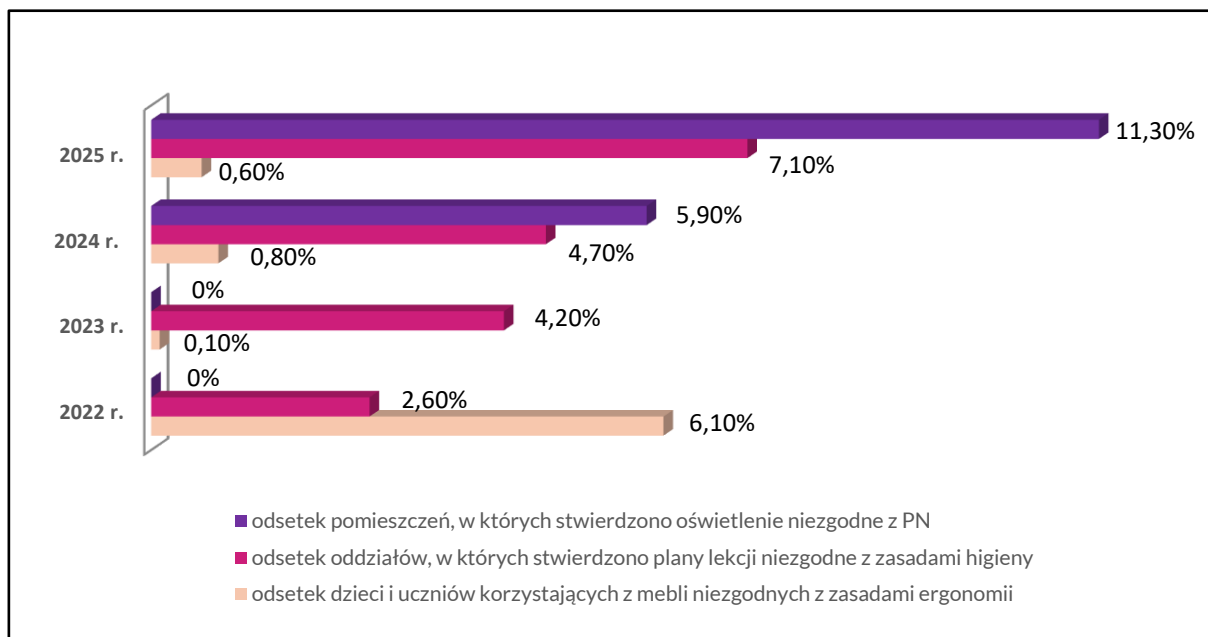
Warunki zdrowotne zapewnione uczniom/dzieciom w placówkach nauczania i wychowania.

Oceny dostosowania mebli do wzrostu dzieci i uczniów wykonano w 56 (16,1%) szkołach i przedszkolach, w 316 oddziałach, na 4397 stanowiskach. Nieprawidłowości stwierdzono w 2 placówkach, w 5 oddziałach na 27 (0,6%) stanowiskach. Wystosowano wystąpienia do organów prowadzących oraz do wiadomości placówek. Uchybienia usunięto na bieżąco podczas kontroli.

Higieniczne oceny rozkładów lekcji wykonano w 212 (59,9%) szkołach, w 2094 oddziałach, spośród 354 ogółem skontrolowanych szkół. Oceny rozkładów lekcji przeprowadzono w wybranych szkołach podstawowych, liceach ogólnokształcących, szkołach branżowych i zespołach szkół. Stwierdzono, że w 15 (7,1%) placówkach, w 78 (3,7%) oddziałach nie uwzględniono zasad higieny umysłowej pracy uczniów, w związku z tym wydano zalecenia i wystąpienia pokontrolne.

Badania oświetlenia sztucznego wykonano w 6 (0,8%) placówkach nauczania i wychowania spośród 786 skontrolowanych, tj. w 2 żłobkach, 1 szkole podstawowej i 3 zespołach szkół, łącznie w 71 pomieszczeniach. Natężenie oświetlenia niezgodne z PN stwierdzono w 1 placówce (żłobku) w 8 (11,3%) pomieszczeniach. Wdrożono postępowanie administracyjne.

Warunki w placówkach w zakresie ergonomii stanowisk pracy uczniów, rozkładów zajęć oraz oświetlenia sztucznego przedstawia Wykres 3.

Wykres 3. Ocena warunków zdrowotnych w skontrolowanych placówkach nauczania i wychowania w latach 2022-2025.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach.

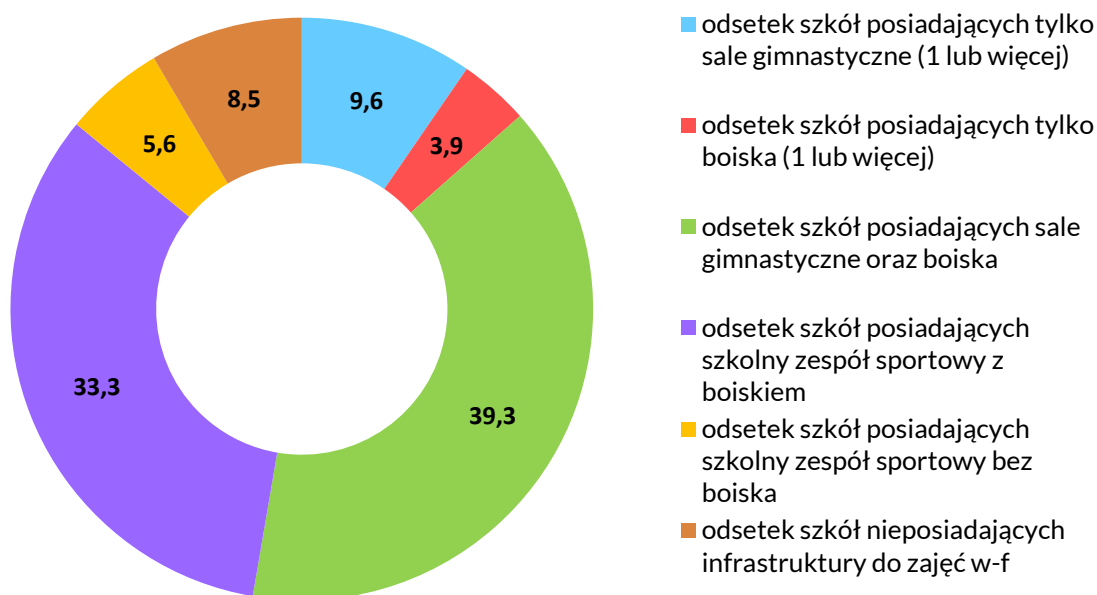
Analizując ocenioną w 2025 r infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego stwierdzono, że spośród **354** skontrolowanych szkół, właściwe warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego zapewnione były w 277 (78,2%) placówkach. Obiekty te wyposażone były w szkolne zespoły sportowe lub sale gimnastyczne i boiska. Wyłącznie salę gimnastyczną posiadały 34 (9,6%) jednostki, natomiast wyłącznie boisko posiadało 14 (3,9%) placówek.

Odnotowano 30 (8,5%) szkół, które nie posiadały własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Szczegółowe informacje na temat posiadania przez skontrolowane w 2025 r. placówki infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego zamieszczono na Wykresie nr 4.

W celu zapewnienia właściwych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, szkoły korzystały z obiektów sportowych poza placówkami. Sale lub hale sportowe wynajmowały 43 szkoły (12,1%), z siłowni i fitnessów korzystała 1 szkoła (0,3%), z basenów korzystało 65 szkół (18,4%), a z boisk lub stadionów sportowych 51 szkół (14,4%).

W 7 (2%) skontrolowanych szkołach niezależnie od posiadanej infrastruktury zajęcia wychowania fizycznego odbywały się na korytarzach.

Wykres 4. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach skontrolowanych w 2025 r.

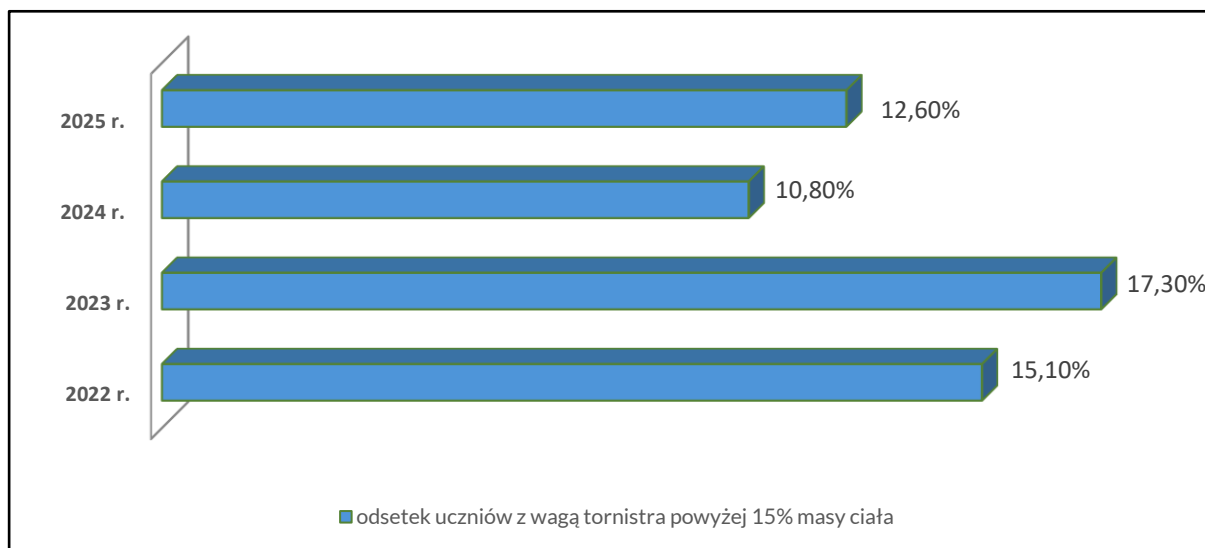
Zapewnienie uczniom miejsc na podręczniki i przybory szkolne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, we wszystkich **336** skontrolowanych w 2025 r. szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, uczniom zapewniono miejsca na pozostawienie podręczników i innych przyborów. Szafki z indywidualnymi skrytkami dla uczniów zapewniło 87,8% szkół, natomiast 12,5% placówek udostępniło inne miejsca: wspólne szafki na korytarzach, półki, szuflady, szafki w salach bądź miejsca w szatniach.

Ocena ciężaru tornistrów szkolnych

Właściwie dobrany tornister korzystnie wpływa na kształtowanie prawidłowej postawy ciała u dzieci i młodzieży. Według obowiązujących zaleceń zdrowotnych ciężar tornistra wraz z zawartością nie powinien przekraczać 10 - 15% wagi ucznia.

Spośród **272** skontrolowanych szkół podstawowych, w **45** (16,5%) placówkach, w **339** oddziałach zważono tornistry **4716** uczniów. Pomiary wykazały, że **592** (12,6%) uczniów nosiło plecaki zbyt ciężkie w stosunku do masy ciała (Wykres 5).

Wykres 5. Odsetek uczniów z wagą tornistrów przekraczającą 15% masy ciała uczniów, w latach 2022 - 2025.

Przechowywanie substancji chemicznych i ich mieszanin w szkolnych pracowniach chemicznych

Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych ocenie poddano prawidłowość przechowywania substancji chemicznych oraz ich mieszanin, a także posiadaną dokumentację. W tym zakresie sprawdzono **136** (38,4%) placówek spośród **354** szkół skontrolowanych w 2025 r. i były to: 83 szkoły podstawowe, 2 technika, 13 liceów ogólnokształcących, 1 szkoła policealna i 37 zespołów szkół.

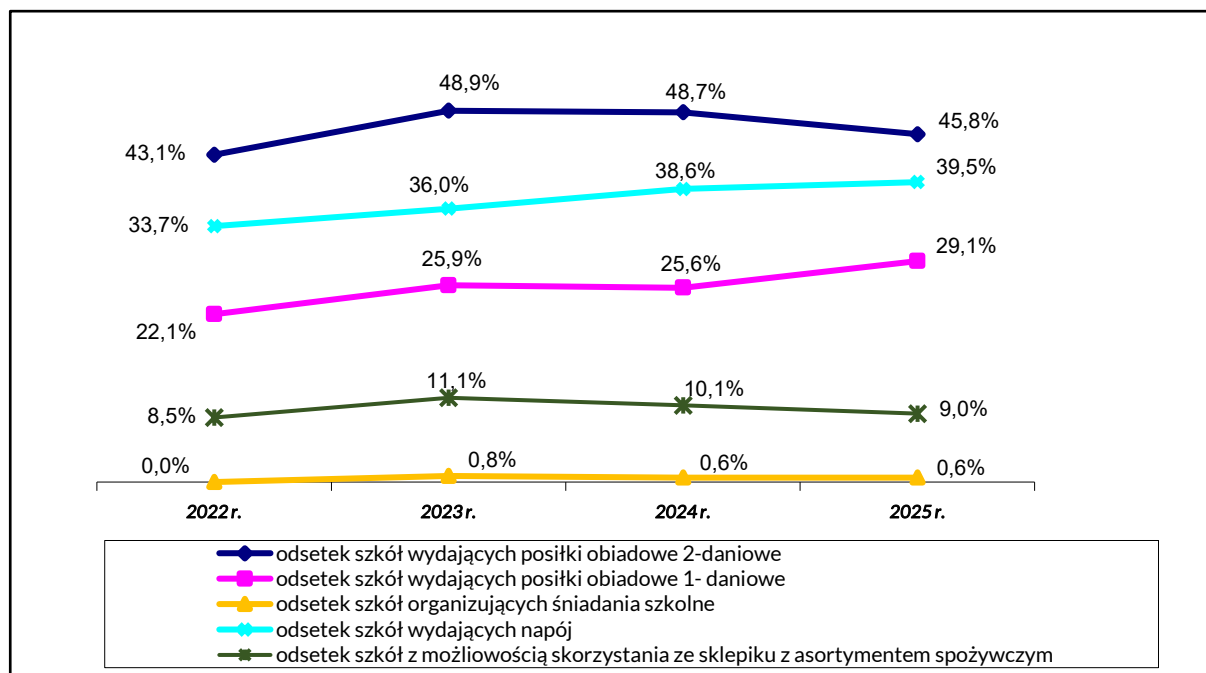
W wyniku działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dożywianie w placówkach oświatowo-wychowawczych

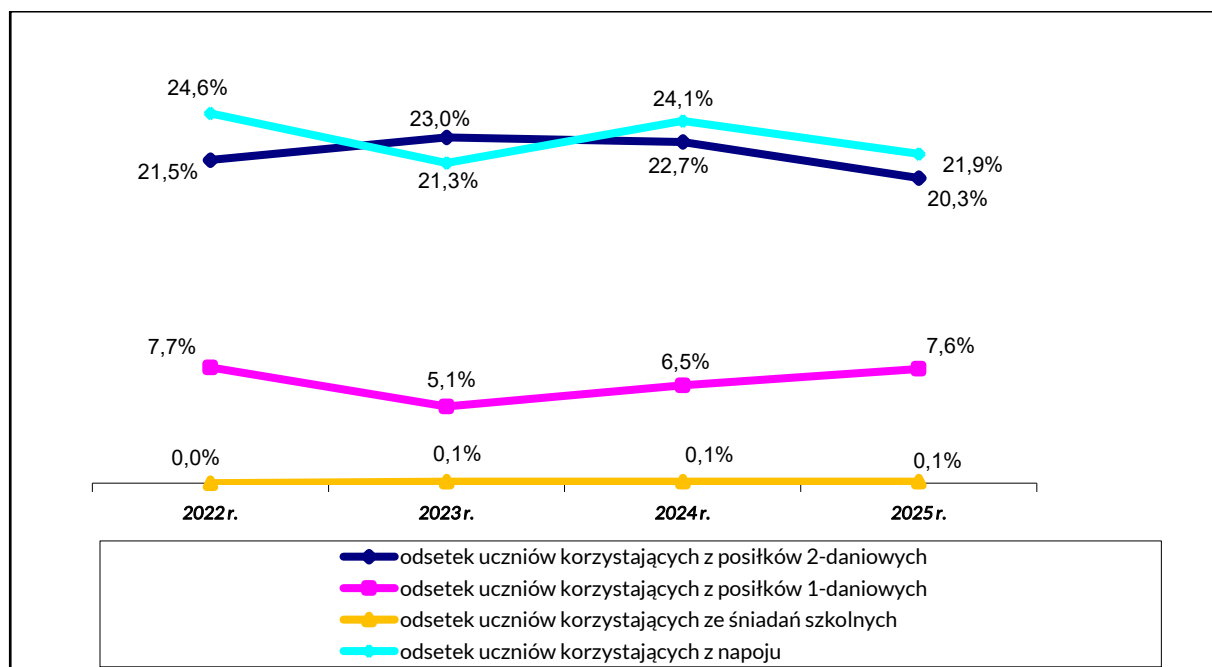
Zaleca się, by dzieci i młodzież spożywały od 4 do 5 posiłków w ciągu dnia, co oznacza, że podczas pobytu w szkole uczniowie powinni spożyć co najmniej jeden posiłek.

Wśród **354** skontrolowanych szkół dożywianie organizowało **297** (83,9%) placówek. Z posiłków obiadowych korzystało łącznie **23022** uczniów, w tym **1302** (5,7%) dzięki dofinansowaniu.

Sytuację w zakresie prowadzonego przez szkoły dożywiania oraz odsetka uczniów korzystających z posiłków w placówkach przedstawiają Wykresy 6 i 7.

Wykres 6. Odsetek szkół skontrolowanych prowadzących dożywianie uczniów w latach 2022-2025.

Wykres 7. Odsetek uczniów korzystających z dożywiania w szkołach w latach 2022-2025.

Opieka medyczna w szkołach

Na ogólną liczbę **354** szkół skontrolowanych, **326** (92,1%) placówek zapewniało profilaktyczną opiekę zdrowotną na swoim terenie, w tym: 242 (68,4%) w przystosowanych do tego celu gabinetach profilaktycznych do własnej dyspozycji, 21 (5,9%) w gabinetach we współpracy z inną placówką, 63 (17,8%) szkoły opiekę profilaktyczną zapewniały w pomieszczeniach zastępczych, pełniących inne funkcje a udostępnianych pielęgniарce i uczniom na czas wykonywanych zadań. Natomiast uczniowie **28** (7,9%) szkół byli objęci profilaktyczną opieką zdrowotną realizowaną poza terenem placówek, tj. w POZ.

Spośród skontrolowanych szkół, **20** (5,7%) posiadało gabinet stomatologiczny na terenie placówki, w **130** (36,7%) szkołach podpisano umowy na realizację przedmiotowej opieki w tzw. „dentobusach”, natomiast uczniowie z **185** (52,3%) placówek mieli możliwość korzystania z usług zewnętrznych gabinetów stomatologicznych. Podczas kontroli **19** (5,4%) placówek było na etapie zawierania nowych umów. Nie odnotowano żadnych zastrzeżeń sanitarnych ani technicznych w gabinetach profilaktyki zdrowotnej znajdujących się na terenie skontrolowanych placówek.

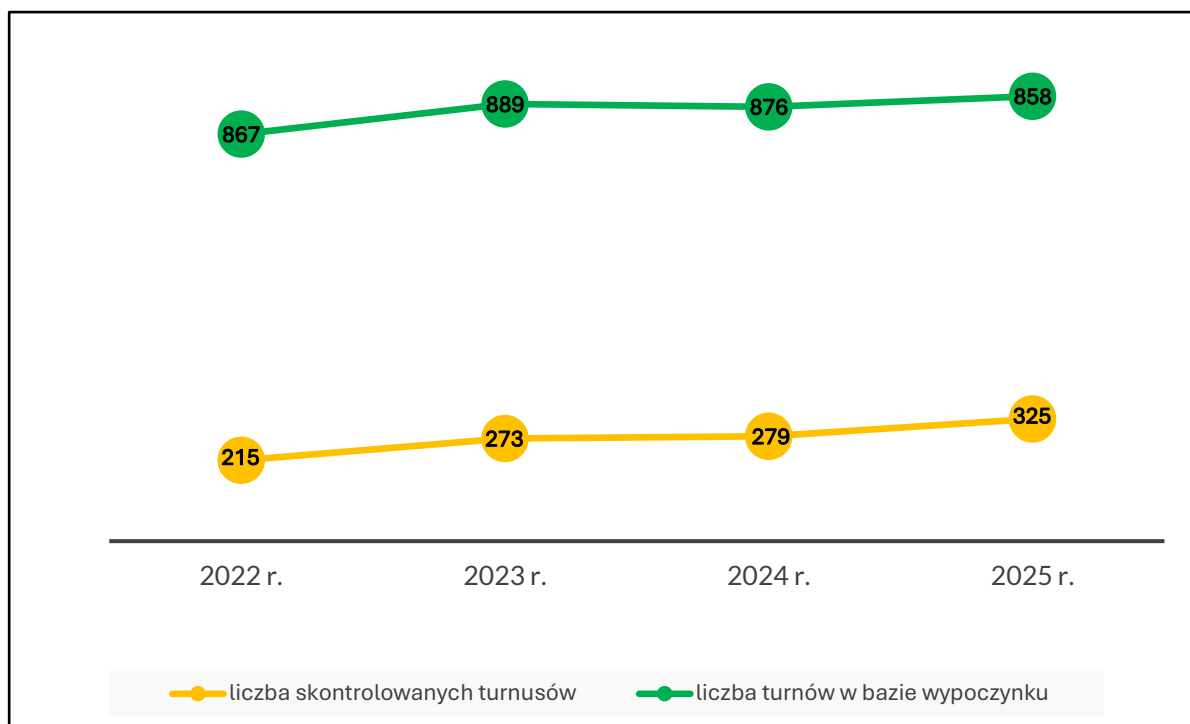
Nadzór nad szkołami wyższymi

W 2025 r. na terenie województwa opolskiego funkcjonowało **6** uczelni wyższych, w tym 3 publiczne. Skontrolowano 2 uczelnie publiczne i 1 niepubliczną, łącznie 8 obiektów. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Wypoczynek dzieci i młodzieży - akcja letnia i zimowa

Zgodnie z ogólnopolską bazą danych www.wypoczynek.men.gov.pl na terenie województwa opolskiego w 2025 r. ogółem zarejestrowano **858** turnusów wypoczynkowych. Informacje zawarte w elektronicznym wykazie były na bieżąco monitorowane przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej i stanowiły podstawę do podejmowania czynności kontrolnych (Wykres 8).

łącznie przeprowadzono **421** kontroli sanitarnych zorganizowanych turnusów wypoczynkowych, w tym: **310** kontroli w obszarze higieny dzieci i młodzieży, 100 kontroli żywienia uczestników i 11 kontroli higieny komunalnej. Skontrolowano **325** turnusów, w tym 93 wypoczynku zimowego i 232 wypoczynku letniego, na których ogółem wypoczywało **11255** uczestników.

Wykres 8. Liczba skontrolowanych turnusów oraz liczba turnusów w bazie wypoczynku w latach 2022-2025.

Nieprawidłowości stwierdzono na **3** turnusach wypoczynkowych (2 formy wyjazdowe i 1 w miejscu zamieszkania) i wszystkie przypadki dotyczyły warunków żywienia. Odnotowano zaniedbania w zakresie wymaganej dokumentacji i procedur przygotowywania posiłków, niewłaściwy stan sanitarnohigieniczny i techniczny pomieszczeń i sprzętów kuchennych oraz brak czystości i porządku. W związku z uchybieniami w toku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 5 decyzji płatniczych oraz 1 decyzję merytoryczną, częściowo z rygorem natychmiastowej wykonalności. Nałożono mandaty karne na kwotę 1500 zł.

Podczas wypoczynku letniego przyjęto **4** interwencje. Wszystkie zgłoszenia, po rozpatrzeniu uznano za bezzasadne.

Nadzór nad przestrzeganiem realizacji Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W 2025 r. nie stwierdzono łamania zakazu palenia wyrobów tytoniowych, nowatorskich wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych na terenie skontrolowanych placówek oświatowo-wychowawczych i wypoczynkowych.

VIII. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

CHARAKTERYSTYKA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOSTCI I ŻYWIENIA

Bieżący nadzór sanitarny obejmował kontrolę przestrzegania przepisów prawa żywnościowego w zakresie warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności, a także warunków żywienia zbiorowego oraz produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów był kontrolowany przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności, z uwzględnieniem obowiązujących wymagań higieniczno-sanitarnych.

W 2025 r. nadzorem objęto **11 851** obiektów, w których przeprowadzono łącznie **5511** kontroli sanitarnych. Wśród nadzorowanych zakładów:

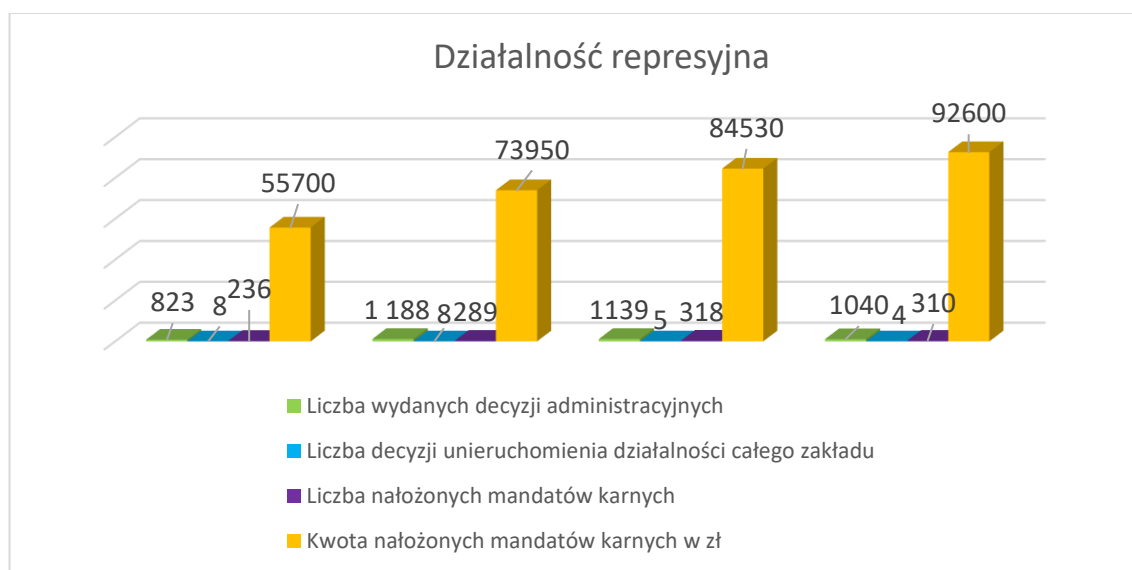
- ❖ do kategorii niskiego ryzyka (N) zakwalifikowano 51,32% (6082 obiekty),
- ❖ do kategorii średniego ryzyka (S) – 41,01% (4860 obiektów),
- ❖ do kategorii wysokiego ryzyka (W) – 7,67% (909 obiektów).

W celu poprawy stanu sanitarnego:

- ❖ wydano **1040** decyzji administracyjnych, w tym 4 decyzje o unieruchomieniu zakładu oraz 1 decyzję zakazującą wprowadzania produktu do obrotu,
- ❖ nałożono **310** mandatów karnych na łączną kwotę 92 600 zł (Tabela nr 1, Wykres nr 1).

Tabela 1. Działalność represyjna

Rodzaj podjętego działania	w 2022 r.	w 2023 r.	w 2024 r.	w 2025 r.
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	823	1188	1139	1040
Liczba decyzji unieruchomienia działalności całego zakładu	8	8	5	4
Liczba nałożonych mandatów karnych	236	289	318	310
Kwota nałożonych mandatów karnych	55 700,00 zł	73 950,00 zł	84 530,00 zł	92 600, 00 zł

Wykres 1. Działalność represyjna

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pobrano do badań laboratoryjnych **2458** próbek, w tym żywności, materiałów do kontaktu z żywnością oraz wymazów sanitarnych. Zakwestionowano **34** próbki.

Kontrole zakładów obejmowały ocenę przestrzegania zasad GHP, GMP oraz systemu HACCP, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentacji służącej ocenie ryzyka zagrożeń dla bezpieczeństwa żywności.

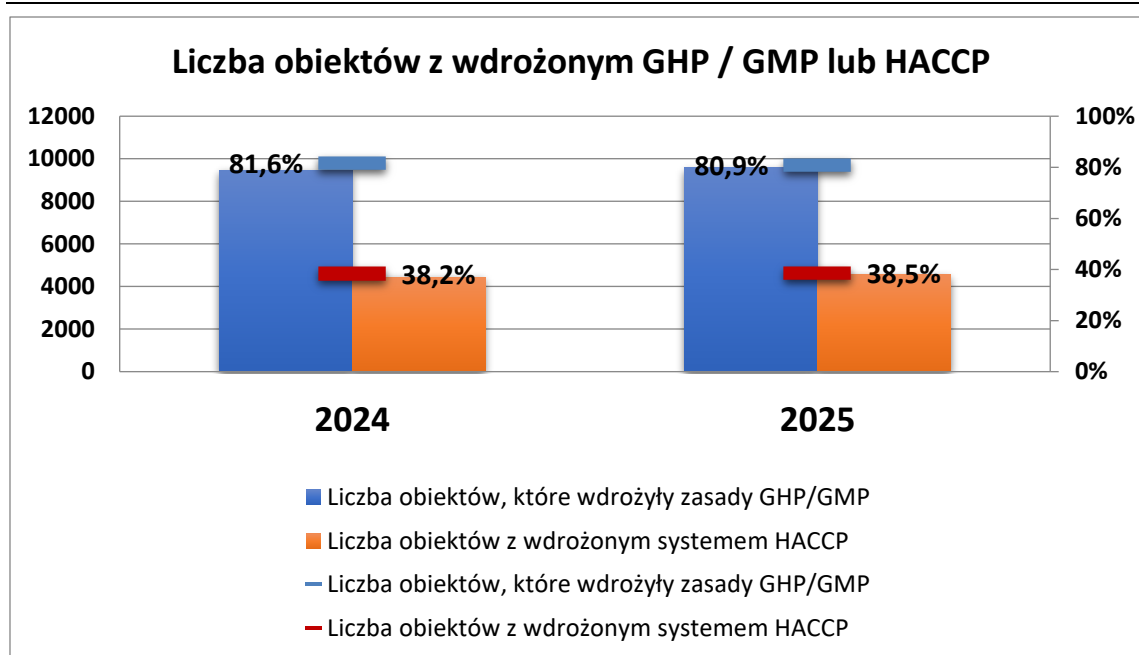
W przypadku części małych przedsiębiorstw, zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej, za wystarczające uznano stosowanie zasad GHP i GMP jako podstawy kontroli zagrożeń.

W 2025 r.:

- ❖ system HACCP posiadało **4557** obiektów (2024 r. – 4435) spośród 11 851 nadzorowanych,
- ❖ zasady GMP i GHP wdrożono w **9586** obiektach (2024 r. – 9458) (Tabela nr 2, Wykres nr 2).

Tabela 2. Zakłady, które wdrożyły zasady GHP/GMP oraz system HACCP w latach 2024-2025

Rok	Liczba nadzorowanych obiektów ogółem	Liczba obiektów, które wdrożyły zasady GHP/GMP		Liczba obiektów z wdrożonym systemem HACCP	
		Ilość obiektów	Stopień wdrożenia (%)	Ilość obiektów	Stopień wdrożenia (%)
2024	11596	9458	81,56%	4435	38,25%
2025	11851	9586	80,89%	4557	38,45%

Wykres 2. Zakłady, które wdrożyły zasady GHP/GMP oraz system HACCP

W WSSE w Opolu funkcjonuje Punkt Kontaktowy (PK) dla woj. opolskiego, pełniący również rolę administratora dla podległych PSSE działających w systemie iRASFF na poziomie lokalnym. PK zapewnia sprawne funkcjonowanie sieci w zakresie przekazywania informacji o zagrożeniach podlegających zgłoszeniu w systemie RASFF oraz zgłoszeń wymagających współpracy administracyjnej (AAC – Administrative Assistance and Cooperation).

W 2025 r. w ramach sieci ACN (obejmującej m.in. systemy RASFF i AAC) prowadzono **159** spraw, w tym:

- ❖ 37 powiadomień alarmowych,
- ❖ 93 powiadomienia informacyjne,
- ❖ 1 powiadomienie o fałszowaniu,
- ❖ 4 powiadomienia o niezgodności (AAC),
- ❖ zgłoszono do RASFF – 23 powiadomienia informacyjne,
- ❖ zgłoszono do AAC – 1 powiadomienie o niezgodności.

Charakterystyka wybranych grup obiektów

W 2025 r. nadzór nad zakładami produkcji żywności wykazał, że większość obiektów funkcjonowała zgodnie z obowiązującymi wymaganiami higieniczno-sanitarnymi. W zdecydowanej większości zakładów wdrożono zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej (GHP/GMP), a w dużej części również system HACCP, stanowiący podstawę zarządzania bezpieczeństwem żywności.

W grupie wytwórni lodów (25 obiektów) skontrolowano 22 zakłady, przeprowadzając łącznie 28 kontroli, w tym jedną interwencyjną. Większość obiektów zakwalifikowano do kategorii wysokiego ryzyka. Wszystkie zakłady wdrożyły zasady GHP/GMP, a zdecydowana większość

także system HACCP. Wydano 2 decyzje administracyjne. Wyniki badań laboratoryjnych **54** próbek nie wykazały nieprawidłowości.

Podobnie w przypadku automatów do lodów (83 obiekty), gdzie skontrolowano **36** urządzeń. Wdrożenie zasad higieny było powszechne, natomiast system HACCP funkcjonował w części obiektów. Stwierdzone uchybienia skutkowały wydaniem 1 decyzji administracyjnej oraz nałożeniem mandatów.

W wytwórniach tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych (**7** zakładów) oraz w przetwórniach owocowo-warzywnych i grzybowych (**14** zakładów) poziom spełnienia wymagań był wysoki. Kontrole nie wykazały istotnych nieprawidłowości, a wyniki badań laboratoryjnych wszystkich próbek były prawidłowe.

W sektorze produkcji piekarniczej i cukierniczej sytuacja była bardziej zróżnicowana. W piekarniach (**151** obiektów) i ciastkarniach (**106** obiektów) pomimo szerokiego wdrożenia GHP/GMP i HACCP stwierdzano uchybienia skutkujące wydaniem decyzji administracyjnych oraz nałożeniem mandatów. Nieprawidłowości dotyczyły głównie organizacji pracy, dokumentacji oraz warunków sanitarnych.

W zakładach przetwórstwa zbożowo-młynarskiego (**12** obiektów) odnotowano pojedynczy przypadek niezgodności – przekroczenie dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w jednej próbce mąki.

Pozostałe grupy zakładów produkcyjnych, takie jak zakłady garmażeryjne, wytwórnie wyrobów cukierniczych, koncentratów spożywczych, chipsów i przekąsek, suplementów diety czy żywności dla określonych grup, charakteryzowały się ogólnie dobrym stanem sanitarnym. Wyniki badań laboratoryjnych w tych grupach były w zdecydowanej większości prawidłowe.

W przypadku wytwórni napojów, browarów, cukrowni oraz wytwórni wód kontrole wykazały pełne wdrożenie systemów jakości i brak nieprawidłowości.

Produkcja pierwotna i działalność lokalna

W grupie producentów pierwotnych, rolniczego handlu detalicznego i dostaw bezpośrednich (**2853** zakłady) dominowały obiekty zakwalifikowane do kategorii niskiego ryzyka. Skontrolowano **91** podmiotów. Nieprawidłowości miały charakter jednostkowy i nie wpływały istotnie na ogólną ocenę bezpieczeństwa żywności.

Podobnie w przypadku producentów żywności w warunkach domowych (**168** obiektów), gdzie mimo pojedynczych uchybień większość zakładów spełniała wymagania sanitarne.

Najczęstsze nieprawidłowości w produkcji

W trakcie kontroli w zakładach produkcyjnych najczęściej stwierdzano:

- ❖ niewłaściwy stan sanitarno–higieniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- ❖ brak lub nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji GHP/GMP i HACCP,
- ❖ niewłaściwe przechowywanie surowców i produktów,
- ❖ stosowanie surowców po upływie terminu przydatności,
- ❖ brak badań sanitarno-epidemiologicznych pracowników,
- ❖ niewłaściwe zabezpieczenie zakładów przed szkodnikami.

Obrót żywnością

Nadzór nad obiektami obrotu żywnością obejmował szeroką grupę podmiotów – od sklepów detalicznych po hurtownie i magazyny.

Największą grupę stanowiły sklepy spożywcze (2637 obiektów), w których przeprowadzono ponad 2000 kontroli. W tej grupie odnotowano największą liczbę decyzji administracyjnych i mandatów, co wynikało z dużej liczby podmiotów oraz częstotliwości kontroli.

W supermarketach i hipermarketach (298 obiektów) poziom wdrożenia systemów jakości był bardzo wysoki. Stwierdzano jednak sporadyczne poważniejsze naruszenia, w tym przypadki obecności szkodników, skutkujące czasowym unieruchomieniem działalności.

W magazynach hurtowych oraz hurtowniach suplementów diety działania kontrolne koncentrowały się m.in. na prawidłowości znakowania, prezentacji i reklamie produktów. W tej grupie podejmowano również działania administracyjne polegające na wycofaniu produktów z obrotu.

W przypadku kiosków, obiektów tymczasowych oraz środków transportu żywności nieprawidłowości dotyczyły głównie podstawowych warunków higienicznych oraz dokumentacji.

Najczęstsze niezgodności w obrocie

- ❖ wprowadzanie do obrotu żywności po terminie przydatności,
- ❖ nieprawidłowe znakowanie produktów,
- ❖ brak identyfikowalności żywności,
- ❖ niewłaściwe warunki przechowywania,
- ❖ nieprzestrzeganie zasad GHP/GMP i HACCP,
- ❖ obecność szkodników lub brak zabezpieczeń przed nimi.

Żywnienie zbiorowe

W 2025 r. nadzór obejmował również zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego. Większość obiektów funkcjonowała zgodnie z wymaganiami, jednak nadal stwierdzano powtarzające się uchybienia.

W pojedynczych przypadkach konieczne było zastosowanie środków nadzorczych o charakterze natychmiastowym, w tym czasowe unieruchomienie działalności części zakładu, np. w związku z niespełnieniem wymagań jakości wody.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości obejmowały:

- ❖ brak lub nieprzestrzeganie procedur HACCP,
- ❖ niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i sprzętu,
- ❖ nieprawidłowe przechowywanie żywności,
- ❖ brak informacji dla konsumentów (np. o alergenach),
- ❖ brak badań pracowników,
- ❖ niewłaściwe warunki higieniczne pracy.

Ocena sposobu żywienia

W ramach nadzoru dokonano również oceny jadłospisów w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego. Spośród 464 analizowanych jadłospisów 26 oceniono jako nieprawidłowe.

Najczęściej powtarzające się uchybienia dotyczyły:

- ❖ zbyt małej ilości warzyw i owoców,
- ❖ niedostatecznej podaży ryb,
- ❖ braku odpowiedniej ilości produktów mlecznych,
- ❖ niewystarczającej różnorodności posiłków,
- ❖ niskiej podaży kasz,
- ❖ nieprecyzyjnego opisu składu posiłków.

Stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością w województwie opolskim w 2025 r. oceniono jako zadowalający.

Stwierdzane nieprawidłowości miały najczęściej charakter powtarzalny i dotyczyły organizacji pracy oraz przestrzegania procedur higienicznych. Jednocześnie wysoki poziom wdrożenia systemów jakości oraz działania kontrolne i edukacyjne przyczyniają się do utrzymania właściwego poziomu bezpieczeństwa żywności oraz jego stopniowej poprawy.

WYNIKI KONTROLI PRZEPROWADZONYCH PRZEZ ORGANY PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W NADZOROWANYCH JEDNOSTKACH SYSTEMU OŚWIATY W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM W ROKU 2025.

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego w 2025 r. kontynuowano wzmożony nadzór nad przestrzeganiem wymagań dotyczących środków spożywczych sprzedawanych oraz stosowanych w żywieniu zbiorowym dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.

Kontrole obejmowały w szczególności weryfikację zgodności z przepisami:

- ❖ ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia,
- ❖ rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań dla żywienia zbiorowego w tych jednostkach.

Zakres kontroli obejmował zarówno ocenę jakości i rodzaju oferowanych produktów, jak i warunki ich przygotowania, przechowywania oraz dystrybucji.

W 2025 r. na terenie województwa opolskiego skontrolowano:

- ❖ **53** sklepiki szkolne,
- ❖ **349** stołówek szkolnych,
- ❖ **439** stołówek w przedszkolach,
- ❖ **11** stołówek w bursach i internatach,
- ❖ **15** stołówek w zakładach specjalnych i wychowawczych.

łącznie przeprowadzono **866** kontroli, w tym 383 kontrole ukierunkowane bezpośrednio na ocenę zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia.

W wyniku przeprowadzonych działań kontrolnych, w związku ze stwierdzonymi naruszeniami wymagań higienicznych i zdrowotnych, wydano łącznie 19 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu higieniczno-sanitarnego zakładów. Ponadto nałożono 6 mandatów karnych na łączną kwotę 1 750 zł.

W trakcie kontroli zidentyfikowano również przypadki poważniejszych naruszeń przepisów. W jednym ze sklepików szkolnych stwierdzono brak decyzji zatwierdzającej zakład, a także wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niezgodnych z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia. W związku z prowadzonym postępowaniem administracyjnym wniosek o ukaranie został przekazany do Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w styczniu 2026 r.

Dodatkowo w jednym urządzeniu dystrybucyjnym zlokalizowanym na terenie szkoły stwierdzono sprzedaż produktów niespełniających wymagań określonych w obowiązujących

przepisach. W tym przypadku, na podstawie złożonego wniosku o nałożenie kary pieniężnej, OPWIS wszczął postępowanie administracyjne.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości

W toku prowadzonych kontroli w jednostkach systemu oświaty najczęściej identyfikowano następujące uchybienia:

- ❖ niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, urządzeń oraz wyposażenia,
- ❖ nieprzestrzeganie procedur GHP/GMP oraz systemu HACCP,
- ❖ brak opracowanych i wdrożonych procedur GHP/GMP i HACCP,
- ❖ brak prowadzenia wymaganej dokumentacji i zapisów wynikających z wdrożonych procedur,
- ❖ nieprawidłowa wentylacja pomieszczeń produkcyjnych lub brak dokumentacji potwierdzającej jej sprawność,
- ❖ występowanie wykwitów pleśni w pomieszczeniach zakładów,
- ❖ brak właściwej segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych i mroźniczych,
- ❖ wykorzystywanie pomieszczeń niezgodnie z ich przeznaczeniem,
- ❖ brak prawidłowych warunków do przechowywania odzieży ochronnej pracowników,
- ❖ brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- ❖ brak odpowiedniego wyposażenia punktów do mycia rąk (środki do mycia i higienicznego osuszania),
- ❖ nieprawidłowe znakowanie posiłków i produktów (m.in. brak dat przydatności, informacji o alergenach, warunkach przechowywania czy składzie),
- ❖ brak dostępu do bieżącej ciepłej wody w zakładzie.

Prowadzony nadzór wykazał, że większość jednostek systemu oświaty funkcjonuje zgodnie z obowiązującymi wymaganiami, jednak nadal występują uchybienia o charakterze powtarzalnym, dotyczące głównie organizacji pracy, dokumentacji oraz warunków higienicznych.

Podejmowane działania kontrolne oraz egzekucyjne mają na celu zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zdrowia dzieci i młodzieży, jako szczególnie wrażliwej grupy konsumentów.

OCENA OBIEKTÓW ŻYWNOSTI I ŻYWIENIA ZLOKALIZOWANYCH NA SZLAKACH TURYSTYCZNYCH

Na terenie województwa opolskiego miejscowości o charakterze turystycznym zlokalizowane są w czterech powiatach: głubczyckim, nyskim, opolskim oraz strzeleckim. Do najważniejszych miejscowości wypoczynkowo-rekreacyjnych należą:

- ❖ Góra Św. Anny i Leśnica (powiat strzelecki),
- ❖ Głucholazy, Jarnołówek, Pokrzywna, Głębinów (Jezioro Nyskie), Otmuchów wraz z gminą (Sarnowice, Ligota Wielka), Paczków, Ścibórz i Frydrychów (powiat nyski),
- ❖ Turawa (powiat opolski),
- ❖ Pietrowice Głubczyckie (powiat głubczycki).

Stan sanitarny zakładów żywności i żywienia zlokalizowanych w tych miejscowościach w 2025 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, nie uległ istotnym zmianom. Odnotowano natomiast zwiększenie liczby przeprowadzonych kontroli. W analizowanym okresie nałożono 22 mandaty karne na łączną kwotę 8 250 zł.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w tej grupie obiektów dotyczyły:

- ❖ niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, urządzeń i wyposażenia,
- ❖ nieprzestrzegania zasad GHP/GMP oraz systemu HACCP,
- ❖ obecności lub wprowadzania do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności,
- ❖ braku segregacji środków spożywczych,
- ❖ braku aktualnych orzeczeń lekarskich pracowników,
- ❖ braku bieżącej ciepłej wody,
- ❖ braku środków do higienicznego mycia i osuszania rąk,
- ❖ niewłaściwego postępowania z odpadami,
- ❖ braku odzieży ochronnej pracowników.

Charakterystyka wybranych miejscowości turystycznych

Góra Św. Anny i Leśnica – powiat strzelecki

Góra Św. Anny oraz Leśnica stanowią ważne ośrodki ruchu pielgrzymkowego i turystycznego. W ewidencji znajdowały się 24 zakłady zlokalizowane na trasie turystycznej, w których przeprowadzono 12 kontroli.

Nieprawidłowości stwierdzono w jednym punkcie małej gastronomii. W związku z uchybieniami nałożono mandat karny w wysokości 500 zł. Dotyczyły one przede wszystkim:

- ❖ złego stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia,
- ❖ braku czystości i porządku,
- ❖ nieprzestrzegania procedur GHP/GMP oraz HACCP.

Głuchołazy – powiat nyski

Głuchołazy, położone w Górach Opawskich, stanowią istotny ośrodek turystyczny regionu. W ewidencji znajdowały się 92 obiekty, w których przeprowadzono 47 kontroli.

W wyniku kontroli wydano 4 decyzje administracyjne oraz nałożono 4 mandaty na łączną kwotę 1 700 zł. W jednym przypadku stwierdzono prowadzenie działalności bez wymaganego zatwierdzenia zakładu, co skutkowało skierowaniem wniosku o ukaranie do OPWIS.

Najczęstsze nieprawidłowości obejmowały:

- ❖ brak przestrzegania procedur GHP/GMP i HACCP,
- ❖ zły stan higieniczny pomieszczeń,
- ❖ nieprawidłowe gospodarowanie odpadami,
- ❖ brak środków do mycia rąk,
- ❖ brak odzieży ochronnej pracowników.

Jarnołówek i Pokrzywna – powiat nyski

Miejscowości te, położone w Górach Opawskich, objęto nadzorem w zakresie 24 obiektów. Przeprowadzono 13 kontroli, wydano 5 decyzji administracyjnych oraz nałożono 2 mandaty na łączną kwotę 800 zł.

Stwierdzane uchybienia dotyczyły głównie:

- ❖ braku czystości w pomieszczeniach,
- ❖ złego stanu technicznego wyposażenia,
- ❖ nieprzestrzegania zasad organizacji pracy i wydzielania stanowisk.

Skorochów i Głębinów (Jezioro Nyskie) – powiat nyski

W rejonie Jeziora Nyskiego nadzorem objęto 367 obiektów, w których przeprowadzono 223 kontrole. Wydano 23 decyzje administracyjne oraz nałożono 7 mandatów na łączną kwotę 2 900 zł.

Najczęstsze nieprawidłowości dotyczyły:

- ❖ braku czystości sprzętu,
- ❖ nieprawidłowego przechowywania żywności,
- ❖ braku segregacji produktów,
- ❖ obecności żywności przeterminowanej,
- ❖ nieprzestrzegania procedur GHP/GMP,
- ❖ braku środków higieny przy umywalkach.

Otmuchów, Sarnowice, Ligota Wielka – powiat nyski

W miejscowościach położonych nad Jeziorem Otmuchowskim nadzorem objęto 56 obiektów, w których przeprowadzono 26 kontroli. Wydano 6 decyzji oraz nałożono 3 mandaty na kwotę 550 zł.

Nieprawidłowości obejmowały m.in.:

- ❖ brak aktualnych badań pracowników,
- ❖ nieprzestrzeganie procedur GHP/GMP i HACCP,
- ❖ zły stan techniczny zakładów,
- ❖ obecność żywności po terminie przydatności.

Paczków, Ścibórz, Frydrychów – powiat nyski

W tej grupie miejscowości skontrolowano 53 obiekty, przeprowadzając 28 kontroli. Wydano 4 decyzje oraz nałożono 3 mandaty na łączną kwotę 1 400 zł.

W jednym przypadku stwierdzono prowadzenie działalności niezgodnie z zakresem zatwierdzenia zakładu – skierowano wniosek o ukaranie do OPWIS.

Najczęstsze uchybienia dotyczyły:

- ❖ braku segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- ❖ braku badań pracowników,
- ❖ braku ciepłej wody,
- ❖ nieprzestrzegania procedur,
- ❖ obecności żywności przeterminowanej.

Turawa – powiat opolski

Turawa jako popularna miejscowość wypoczynkowa nad jeziorem, obejmowała 70 obiektów, w których przeprowadzono 27 kontroli. Wydano 2 decyzje oraz nałożono 2 mandaty na kwotę 400 zł.

Najczęściej stwierdzano:

- ❖ brak czystości sprzętu,
- ❖ nieprzestrzeganie procedur GHP/GMP i HACCP,
- ❖ brak środków do higieny rąk,
- ❖ brak bieżącej wody w części punktów.

Pietrowice Głubczyckie – powiat głubczycki

Na terenie powiatu funkcjonuje ośrodek rekreacyjny (Camping nr 240) oraz pojedyncze obiekty gastronomiczne. W 2025 r. skontrolowano 1 obiekt – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Stan sanitarny obiektów zlokalizowanych w miejscowościach turystycznych województwa opolskiego utrzymuje się na zbliżonym poziomie jak w latach ubiegłych. Najczęściej identyfikowane problemy mają charakter powtarzalny i dotyczą głównie przestrzegania procedur higienicznych, stanu technicznego obiektów oraz organizacji pracy.

Zwiększona liczba kontroli przyczyniła się do skuteczniejszego ujawniania uchybień oraz podejmowania działań naprawczych, co wpływa na poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego turystów i konsumentów korzystających z usług gastronomicznych w regionie.

JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

Pobór próbek żywności na terenie województwa opolskiego w 2025 r. realizowany był zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej”, opracowywanym na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego. Plan dla województwa opolskiego przygotowywany był w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu i stanowił podstawę działań kontrolnych w zakresie bezpieczeństwa żywności.

W analizowanym okresie pobrano łącznie **2458** próbek żywności oraz materiałów związanych z bezpieczeństwem żywności. W ramach urzędowej kontroli i monitoringu Dział Laboratoryjny WSSE w Opolu przeprowadził badania **1846** próbek, w tym **1845** próbek środków spożywczych oraz **1** próbki związanej z podejrzeniem zatrucia pokarmowego.

Dodatkowo:

- ❖ pobrano 36 próbek do badań w kierunku skażeń promieniotwórczych realizowanych na potrzeby Państwowej Agencji Atomistyki,
- ❖ pobrano 11 próbek do badań w kierunku GMO (traceability),
- ❖ przeprowadzono badania 33 próbek tłuszczów smażalniczych pod kątem zawartości związków polarnych,
- ❖ 647 próbek przekazano do badań w innych laboratoriach zgodnie z wytycznymi zawartymi w „Planie...”.

W 2025 r. zakwestionowano 34 próbki, co stanowiło 1,4% wszystkich przebadanych próbek, co wskazuje na stosunkowo niski odsetek niezgodności w kontrolowanym obszarze.

W ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF) zgłoszono 23 powiadomienia. Dotyczyły one próbek, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie m.in.:

- ❖ pozostałości pestycydów,
- ❖ alkaloidów pirolizydynowych i opium,
- ❖ mikotoksyn,

- ❖ metali,
- ❖ obecności bakterii *Escherichia coli* wytwarzającej toksynę Shiga (STEC),
- ❖ substancji dodatkowych,
- ❖ napromieniania żywności,
- ❖ oceny sensorycznej,
- ❖ migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych.

W odniesieniu do pozostałych niezgodności, w szczególności dotyczących analizy sensorycznej, obecności termofilnych bakterii *Campylobacter* oraz nieprawidłowości w znakowaniu środków spożywczych, podejmowano działania administracyjne zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

NADZÓR NAD SUPLEMENTAMI DIETY I INNYMI ŚRODKAMI SPOŻYWCZYMI

W 2025 roku, w ramach nadzoru sanitarnego, przeprowadzono kontrole firm dystrybucyjnych z terenu województwa opolskiego, które zgłosiły Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu zamiar wprowadzenia do obrotu suplementów diety, żywności specjalnego przeznaczenia oraz żywności wzbogaconej. Działania kontrolne obejmowały zarówno kontrole rutynowe, jak i kontrole interwencyjne, podejmowane w odpowiedzi na zgłoszenia oraz sygnały o możliwych nieprawidłowościach.

Na terenie województwa opolskiego funkcjonuje 7 wytwórni oraz 5 hurtowni suplementów diety, podlegających nadzorowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wszystkie te obiekty miały wdrożone zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP) oraz dobrej praktyki produkcyjnej (GMP). System HACCP funkcjonował w 6 zakładach produkcyjnych oraz 2 hurtowniach. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadziły kontrole u 6 wytwórców oraz 4 podmiotów prowadzących obrót hurtowy, realizując łącznie 50 kontroli, w tym 13 kontroli interwencyjnych. Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej przebadaly 59 próbek suplementów diety, z czego 2 próbki zostały zakwestionowane.

W następstwie przeprowadzonych kontroli właściwe organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydały łącznie 20 decyzji administracyjnych w stosunku do podmiotów zajmujących się dystrybucją suplementów diety.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu przeprowadził kontrolę firmy dystrybucyjnej SFD S.A. z Opolu. W przypadku produktu „Allnutrition Berberine HCl – kapsułki” wydano decyzję zakazu wprowadzania do obrotu oraz nakazu jego wycofania z obrotu, w wyniku czego firma zaprzestała jego dystrybucji. W odniesieniu do produktu „Super Enzymes – tabletki” (Now Foods) podmiot dobrowolnie zrezygnował z wprowadzania do obrotu oraz z dalszego postępowania notyfikacyjnego. W przypadku suplementu „Allnutrition Chasteberry Niepokalanek” wydano decyzję wstrzymania wprowadzania do obrotu oraz wycofania produktu do czasu zakończenia postępowania, a przedsiębiorca zrezygnował z jego dalszej dystrybucji. W związku ze stwierdzeniem napromieniania produktu „Allnutrition Valerian Root”, został on zgłoszony

do systemu iRASFF (nr 759309, AA252.976) oraz wycofany z obrotu. W przypadku produktu „Allnutrition Spirulina” stwierdzono nieprawidłowości w zakresie prezentacji i reklamy, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej usunięcie uchybień, decyzji finansowej oraz skierowaniem wniosku o ukaranie do OPWIS, który nałożył administracyjną karę pieniężną. Z kolei w odniesieniu do produktu „Xenofit Mineral Light – napój w proszku” zakwestionowano jego oznakowanie, co skutkowało wszczęciem postępowania administracyjnego i skierowaniem wniosku o ukaranie do OPWIS.

W związku z interwencjami dotyczącymi znakowania środków spożywczych, PPIS w Opolu wszczął postępowania administracyjne wobec licznych produktów, w tym m.in. serii COLLAGEN, VITAMIN COMPLEX SPORT oraz YOU CELLULITE OFF firmy SFD S.A., a także produktów marki Xenofit dystrybuowanych przez firmę Sotima s.c. Postępowania te dotyczyły nieprawidłowego znakowania produktów i zmierzały do nałożenia kar pieniężnych.

PPIS w Kędzierzynie-Koźlu przeprowadził kontrolę w hurtowni suplementów diety MYBESTPHARM S.A. W przypadku produktu „MyBestFerrinaForte+” wydano decyzję czasowego wstrzymania wprowadzania do obrotu, która została utrzymana w mocy przez OPWIS, a produkt ostatecznie wycofano z obrotu. Dodatkowo skierowano wniosek o ukaranie za nieprawidłowe znakowanie, prezentację i reklamę. W odniesieniu do produktu „MyBestNoSTRESS – płyn” kontrola nie wykazała jego obecności w obrocie, ponieważ firma dobrowolnie zrezygnowała z jego wprowadzania.

Do OPWIS skierowano również wnioski o nałożenie kar pieniężnych w odniesieniu do produktów takich jak MyBestCollagen Shot, MyBestComplement, Allnutrition Spirulina oraz wyrobów z serii Allnutrition F**KING DELICIOUS COOKIE. Stwierdzone naruszenia dotyczyły przede wszystkim nieprawidłowego znakowania, niewłaściwego stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych, a także nieprawidłowej reklamy i prezentacji produktów, w tym w Internecie.

Stacje powiatowe województwa opolskiego prowadziły również kontrole interwencyjne w sklepach i hurtowniach, wynikające ze zgłoszeń Głównego Inspektora Sanitarnego oraz interwencji konsumentów. W celu ograniczenia wprowadzania do obrotu produktów zawierających niedozwolone substancje, w okresie od 15 września do 31 grudnia 2025 r. prowadzono monitoring sprzedaży suplementów diety w Internecie. Państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni monitorowali strony internetowe przedsiębiorców oraz analizowali przypadki nielegalnego obrotu suplementami diety online.

W wyniku podjętych działań nie stwierdzono obecności suplementów diety zawierających substancje niedozwolone, w tym objętych przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2024 r. w sprawie substancji wzbogacających dodawanych do żywności, które określa wykaz substancji zakazanych w produkcji środków spożywczych.

Jedyny przypadek nieprawidłowości dotyczył suplementu diety „Liver Refresh”, w którym stwierdzono błędne oznakowanie wynikające z omyłkowego użycia etykiety producenta.

Nieprawidłowość ta nie stanowiła zagrożenia dla zdrowia konsumentów i została opisana w piśmie przekazanym do Głównego Inspektora Sanitarnego.

Nadzór nad suplementami diety w województwie opolskim wykazał wysoki poziom wdrożenia zasad GHP/GMP, przy jednoczesnym występowaniu uchybień głównie w zakresie znakowania, reklamy i prezentacji produktów. Podejmowane działania kontrolne potwierdziły skuteczność organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie eliminowania nieprawidłowości oraz zapewnienia bezpieczeństwa konsumentów.

ZNAKOWANIE ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

W 2025 r. oceniono pod względem znakowania **732** próbki środków spożywczych. Ocena znakowania była prowadzona zarówno podczas czynności urzędowych w zakładach, jak i w trakcie badań laboratoryjnych, gdzie dokonywano porównania wyników analiz z deklaracjami producentów zawartymi na etykietach, a także w wyniku działań interwencyjnych podejmowanych w odpowiedzi na zgłoszenia.

W następstwie przeprowadzonych postępowań administracyjnych w 2025 r. nałożono **5** administracyjnych kar pieniężnych na łączną kwotę 73 000 zł. Sankcje te dotyczyły głównie nieprawidłowego oznakowania, prezentacji oraz reklamy suplementów diety. Podejmowane działania miały na celu wyeliminowanie stwierdzonych niezgodności oraz zapobieganie podobnym naruszeniom w przyszłości.

NADZÓR NAD MATERIAŁAMI I WYROBAMI PRZEZNACZONYMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ.

W 2025 r. w rejestrze znajdowało się **230** zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Skontrolowano **53** zakłady, w których przeprowadzono łącznie **70** kontroli, w tym **20** interwencyjnych. Wydano 5 decyzji administracyjnych oraz nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 1000 zł.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie prowadzenia działalności bez wpisu do rejestru, nieprawidłowego znakowania wyrobów, braku deklaracji zgodności oraz braku wdrożonej dobrej praktyki produkcyjnej (GMP).

Do kategorii niskiego ryzyka zakwalifikowano **229** obiektów, a 1 zakład do kategorii średniego ryzyka. Zasady GHP/GMP wdrożono w **146** zakładach, natomiast system HACCP funkcjonował w **27** obiektach.

Podczas kontroli sprawdzano przede wszystkim warunki przechowywania oraz prawidłowość oznakowania wyrobów, w tym m.in. nazwę produktu, kraj pochodzenia, dane dystrybutora, informacje o bezpiecznym użytkowaniu oraz posiadanie wymaganych deklaracji zgodności.

W 2025 r. pobrano do badań **20** próbek, z czego **1** próbka została zakwestionowana. Dotyczyła ona łyżki do spaghetti (33,5 cm), w której stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych.

KONTROLA GRANICZNA I JAKOŚĆ ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH Z IMPORTU

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego prowadzą graniczne kontrole sanitarne żywności pochodzenia niezwierzęcego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeznaczonych na eksport do państw trzecich. Kontrole te realizowane są na wniosek podmiotu zainteresowanego eksportem, w sytuacjach, gdy państwo docelowe wymaga przedstawienia świadectwa potwierdzającego spełnienie wymagań zdrowotnych przy przywozie towaru.

W 2025 r. na terenie województwa opolskiego przeprowadzono **2178** granicznych kontroli sanitarnych. Na ich podstawie wydano **2265** świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych.

Wszystkie środki spożywcze objęte kontrolą spełniały obowiązujące wymagania przepisów prawa żywnościowego, co potwierdza prawidłowość prowadzonej produkcji oraz przygotowania towarów do eksportu.

INFORMACJA O WSPÓŁPRACY

W 2025 r. Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku kontynuował współpracę z administracją zespoloną województwa opolskiego, a także z Inspekcją Weterynaryjną, w ramach której na bieżąco przekazywano informacje oraz realizowano wspólne zadania wynikające z obowiązujących przepisów.

W ramach porozumienia dotyczącego nadzoru nad produkcją pierwotną prowadzono wspólne kontrole producentów wraz z pracownikami Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Opolu (oddziały terenowe) oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu. Przeprowadzono również kontrolę wspólnie z przedstawicielami Wojskowego Ośrodka Medycyny Prewencyjnej, m.in. w kuchni przy PSP nr 29 w Opolu.

Oddział HŻŻiPU prowadził także **działania edukacyjne i promocyjne**, mające na celu podnoszenie świadomości w zakresie bezpieczeństwa żywności:

- ❖ W dniu 18.03.2025 r. pracownica Oddziału HŻŻiPU uczestniczyła w konferencji „Wino bez tajemnic”, gdzie przedstawiła wykład pt. „Jakość zdrowotna win – działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego i stanowiło odpowiedź na rozwijający się sektor winiarski w regionie. Celem konferencji było m.in. wsparcie producentów w zakresie możliwości uzyskania oznaczeń geograficznych na poziomie Unii Europejskiej.

- ❖ W dniu 27.03.2025 r. kierownik oddziału wystąpił podczas konferencji „Sekrety żywności – w świecie ciągłych wyborów”, która odbyła się w Auli Politechniki Opolskiej. Przedstawiony temat „Urzędowa kontrola żywności – badania i nadzór” skierowany był do studentów oraz uczniów szkół średnich i dotyczył zagadnień z zakresu bezpieczeństwa i jakości żywności.
- ❖ Oddział współpracował z Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego w ramach inicjatywy „Opolskie ze smakiem”, której celem była promocja dziedzictwa kulinarnego regionu oraz edukacja młodzieży szkół gastronomicznych w zakresie zasad bezpiecznej produkcji żywności.
- ❖ Przedstawiciele oddziału uczestniczyli również w pracach jury konkursu „Opolska Marka 2024”, gdzie oceniano m.in. produkty spożywcze pod kątem zgodności z przepisami prawa żywnościowego.

Równolegle pracownicy powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych prowadzili działania edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa żywności:

- ❖ W ramach współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Opolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, przeprowadzono szkolenia dla członków Kół Gospodyń Wiejskich, obejmujące tematykę „Produkcja i sprzedaż żywności – wymagania sanitarno-higieniczne”.
- ❖ Uczestniczono w wydarzeniu „Regionalny Klub Pacjenta”, organizowanym przez Fundację „Z sercem do Pacjenta”, gdzie prowadzono działania edukacyjne i dystrybucję materiałów informacyjnych dotyczących żywienia.
- ❖ Podczas spotkań szkoleniowo-informacyjnych organizowanych we współpracy z ARiMR omawiano podstawowe wymagania sanitarno-higieniczne obowiązujące w produkcji i obrocie żywnością, podkreślając znaczenie przestrzegania zasad GHP/GMP oraz systemu HACCP.

Podjęmowane działania świadczą o aktywnej roli Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru, edukacji oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, mających na celu zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa żywności na terenie województwa opolskiego.

IX. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawują zapobiegawczy nadzór sanitarny na podstawie art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, obejmujący w szczególności:

- ❖ opiniowanie uwarunkowań środowiskowych dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- ❖ uzgadnianie zakresu prognoz oddziaływania na środowisko,
- ❖ opiniowanie strategii, planów i programów (m.in. w obszarach przemysłu, energetyki, transportu, rolnictwa i turystyki),
- ❖ opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów ogólnych gmin,
- ❖ uzgadnianie strategii rozwoju regionalnego, a także kontrolę zgodności obiektów budowlanych z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi oraz udział w ich dopuszczeniu do użytkowania.

Ponadto organy PIS opiniują inwestycje finansowane ze środków Unii Europejskiej, a także wydają opinie do projektów budowlanych oraz zgody na odstępstwa od przepisów techniczno-budowlanych i BHP, w tym również na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe.

W 2025 r. zajęto stanowisko w **6133** sprawach (w 2024 r. – 3858), obejmujących decyzje, postanowienia, opinie oraz uzgodnienia. Wydano także **438** decyzji dotyczących opłat za wykonane czynności. Wzrost liczby spraw wynikał m.in. ze zmian przepisów w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, wprowadzonych w 2023 r.

W ramach dopuszczania obiektów do użytkowania wydano **566** opinii (w 2024 r. – 515). Przeprowadzono **315** kontroli i wizji lokalnych, w tym **2** kontrole obiektów w trakcie budowy. Stwierdzono, że prace budowlane były zasadniczo prowadzone zgodnie z dokumentacją, choć odnotowano przypadki zgłoszenia zakończenia robót przed ich faktycznym ukończeniem. W 2025 r. nie wydano decyzji odmownych dotyczących dopuszczenia obiektów do użytkowania.

Ponadto zajęto **294** stanowiska w trybie tzw. „milczącej zgody” (art. 56 ust. 2 Prawa budowlanego) oraz wydano **27** opinii dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów i statków żeglugi śródlądowej pod względem wymagań sanitarnych.

Ważnym elementem działalności było opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego, których w 2025 r. zaopiniowano **269**. W procesie tym szczególną uwagę zwracano na ochronę zdrowia ludzi i środowiska, w tym m.in. na: poziom zanieczyszczenia powietrza, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne, zaopatrzenie w wodę, gospodarkę odpadami oraz właściwe usytuowanie inwestycji względem terenów zamieszkałych.

W ramach procedur wynikających z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (Dz.U. z 2025 r., poz. 1535) organy PIS wydały **430** opinii dotyczących ocen oddziaływania na środowisko (2024 r. – 403) oraz **478** opinii w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (2024 r. – 393).

W uzgadnianych dokumentacjach projektowych szczególną uwagę zwracano na zapewnienie odpowiednich warunków higienicznych użytkowania pomieszczeń, takich jak oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie oraz właściwe wykończenie. W 2025 r. wydano **32** decyzje dotyczące odstępstw od przepisów (w tym 3 umorzenia), a także **4** stanowiska dotyczące rozwiązań zamiennych. W porozumieniu z Państwową Inspekcją Pracy udzielono **8** zgód na odstępstwa.

Na podstawie przepisów Prawa atomowego uzgodniono **42** projekty dotyczące instalacji aparatów rentgenowskich.

Dodatkowo wydano **3721** stanowisk dotyczących warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (w tym 3 negatywne), w tym **1826** postanowień uzgadniających.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego skutecznie przyczynia się do zapobiegania zagrożeniom zdrowotnym, poprawy standardów sanitarnych inwestycji oraz zapewnienia bezpiecznych i zgodnych z przepisami warunków środowiskowych i użytkowych na terenie województwa opolskiego.

X. Działalność w zakresie promocji zdrowia

W 2025 roku zadania przyjęte do realizacji przez komórki Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa opolskiego wynikały z ustawowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób, a także z założeń Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz aktualnej sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa opolskiego.

W ramach prowadzonej działalności szczególny nacisk położono na działania edukacyjne, profilaktyczne oraz wspieranie kształtowania prozdrowotnych postaw wśród dzieci i młodzieży, realizowane głównie w placówkach systemu oświaty.

W zakresie działalności kontrolnej pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej z 11 powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych przeprowadzili łącznie 464 wizytacje w nadzorowanych jednostkach. Kontrole te objęły 73% wszystkich placówek oświatowych (przedszkoli, szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych), które zostały zgłoszone do realizacji programów koordynowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie województwa opolskiego.

Przeprowadzone wizytacje miały na celu ocenę prawidłowości realizacji programów edukacyjnych i profilaktycznych, a także monitorowanie stopnia zaangażowania placówek w działania z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej. Dzięki temu możliwe było bieżące wspieranie jednostek oświatowych oraz podnoszenie jakości realizowanych działań prozdrowotnych.

I. Interwencje programowe i nieprogramowe koordynowane przez pion Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PIS województwa opolskiego.

1. Programy edukacyjne i profilaktyczne realizowane w placówkach oświatowych w 2025 roku:

1.1. Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!” - program profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci, promujący zbilansowane odżywianie i aktywność fizyczną.

Program odznaczony godłem „Teraz Polska”, adresowany do uczniów szkół podstawowych klas V–VIII, ma na celu zwiększenie świadomości wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie, a także kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród dzieci i ich rodzin.

Program promuje aktywny styl życia oraz zbilansowaną dietę, opierając się na zasadzie indywidualnej odpowiedzialności i świadomych wyborów zdrowotnych.

W roku szkolnym 2024/2025 realizowano XVIII edycję programu, do której przystąpiły **152 szkoły**. W działaniach edukacyjnych uczestniczyło **16 855 uczniów oraz 7 040 rodziców**, co potwierdza duży zasięg programu oraz jego istotną rolę w edukacji zdrowotnej młodego pokolenia.

1.2. Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie”.

Celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie szkodliwości palenia papierosów oraz e-papierosów, a także kształtowanie postaw sprzyjających podejmowaniu świadomych decyzji zdrowotnych.

Adresatami programu są uczniowie klas IV szkół podstawowych oraz ich rodzice, co pozwala na równoległe oddziaływanie edukacyjne zarówno na dzieci, jak i środowisko rodzinne.

W roku szkolnym 2024/2025 edukacją objęto **2761 uczniów oraz 2459 rodziców z 123 szkół**, co stanowi 33% wszystkich szkół podstawowych w województwie opolskim i potwierdza istotny zasięg oraz znaczenie programu w profilaktyce antytytoniowej.

1.3. „Podstępne WZW” – program profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV dla uczniów szkół ponadpodstawowych (program wojewódzki).

Celem głównym programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C oraz wzmocnienie poczucia odpowiedzialności za własne zachowania zdrowotne. Głównym organizatorem programu jest Fundacja „Gwiazda Nadziei”. W roku szkolnym 2024/2025

w programie **uczestniczyło 4576 uczniów z 53 szkół**.

1.4. „Znamie! Znam je?” – program profilaktyki nowotworów skóry dla uczniów szkół ponadpodstawowych (program wojewódzki).

Celem głównym programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka oraz czynników ryzyka zachorowania na ten typ nowotworu. W roku szkolnym 2024/2025 program realizowany był **w 55 szkołach**, w których edukacją **objęto 5892 uczniów**. Nauczyciele korzystali z poradnika metodycznego ze scenariuszami zajęć oraz filmów edukacyjnych i prezentacji przygotowanych przez Fundację „Gwiazda Nadziei”. Program został dobrze oceniony zarówno przez uczniów, jak i nauczycieli, którzy wyrazili chęć jego kontynuacji.

1.5. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest kształtowanie umiejętności, kompetencji i postaw pomocnych w unikaniu używania substancji psychoaktywnych przez młodych ludzi wchodzących w dorosłe życie. W XII edycji programu, w roku szkolnym 2024/2025, uczestniczyło **1755 uczniów i 382 rodziców, z 31 szkół**.

1.6. Program „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy” – program dla najstarszych grup przedszkolnych (program wojewódzki).

Program wojewódzki opracowany przez Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej WSSE w Opolu i w całości sfinansowany przez Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W roku 2024/2025 odbyła się jego III edycja. Głównym celem programu jest kształtowanie wśród dzieci prawidłowych nawyków higienicznych, promowanie zasad aktywnego stylu życia, właściwej diety i szczepień ochronnych. W roku szkolnym 2024/2025 program realizowano

w 179 przedszkolach (40% przedszkoli), w których edukacją objęto 3934 dzieci. Program cieszy się dużym zainteresowaniem i został wysoko oceniony przez koordynatorów. Większość placówek deklaruje chęć kontynuacji programu w kolejnych latach.

1.7. Ogólnopolski Program Edukacyjny dla Przedszkoli „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Program opracowany został i wdrożony do realizacji w roku 2018 przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Celem głównym tego przedsięwzięcia jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

W roku szkolnym 2024/2025 program realizowany był **w 142 przedszkolach**, w których edukacją objęto 4333 dzieci 5 i 6-letnich oraz 2784 rodziców.

1.7. Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas”.

Celem głównym programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Program promuje spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu. Adresatami programu są dzieci 5 i 6-letnie, ich rodzice i opiekunowie. W roku szkolnym 2024/2025 program realizowany był w **110 placówkach. Edukacją objęto 3930 dzieci oraz 2192 rodziców.**

2. Interwencje nieprogramowe - kampanie, akcje, imprezy, lokalne przedsięwzięcia edukacyjno-informacyjne.

2.1. Profilaktyka palenia tytoniu (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Celem organizacji Światowego Dnia bez Tytoniu (31 maja) oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia (21 listopada) było ograniczenie liczby zachorowań i zgonów związanych z używaniem tytoniu i papierosów elektronicznych, poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy – zarówno w formie aktywnego, jak i biernego palenia.

W ramach Światowego Dnia bez Tytoniu pracownicy Oddziału Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej WSSE w Opolu uczestniczyli w ogólnopolskiej imprezie plenerowej „ChiCamp” o charakterze szkoleniowo-edukacyjnym, gdzie przygotowano stoisko informacyjne skierowane do lekarzy, pielęgniarek, ratowników medycznych oraz studentów kierunków medycznych. W wydarzeniu udział wzięli m.in. Główny Inspektor Sanitarny, Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny oraz Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, co podkreśla rangę przedsięwzięcia.

W ramach obchodów ww. dni stacje sanitarno-epidemiologiczne zorganizowały na terenie województwa:

- ❖ **59** spotkań edukacyjnych dla ponad 3300 osób (dzieci, młodzieży i dorosłych),
- ❖ **18** lokalnych imprez plenerowych,
- ❖ **10** wystaw tematycznych.

Działania informacyjne prowadzono również w przestrzeni internetowej – opublikowano **22 artykuły** na stronach internetowych **oraz 160 postów** w mediach społecznościowych, które dotarły do **ponad 22 500 odbiorców**, znacząco zwiększając zasięg kampanii antytytoniowych.

Wojewódzki Konkurs Fotograficzny „Sam nie palę i innym odradzam”.

W okresie od lutego do kwietnia przeprowadzona została XVI edycja konkursu fotograficznego zainicjowanego przez Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Adresatami konkursu byli uczniowie klas VI – VIII szkół podstawowych. Na konkurs wpłynęło **121 prac fotograficznych** wykonanych przez **72 uczniów z 27 szkół**. Współorganizatorem konkursu oraz gali finałowej i wystawy zorganizowanej w ramach obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, był Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu.

Monitoring używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w roku 2025 przeprowadzili **4947 kontroli** w nadzorowanych obiektach w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

2.2. Wojewódzka kampania zdrowotna „Bezpieczne wakacje”.

(WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Kampania „Bezpieczne wakacje” skierowana jest do dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów, przebywających na koloniach, półkoloniach i obozach – czyli w placówkach objętych stałym nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Inicjatywa ta jest realizowana od 2008 roku z inicjatywy Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Celem kampanii jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży podczas letniego wypoczynku poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

W okresie od czerwca do września prowadzone były szeroko zakrojone działania edukacyjne, obejmujące różne aspekty zdrowia oraz zasady bezpiecznego spędzania czasu wolnego poza domem. Pracownicy powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych przeprowadzili liczne spotkania edukacyjne dla uczestników wypoczynku, przedszkolaków, wychowawców, opiekunów oraz ogółu społeczeństwa.

Łącznie edukacją bezpośrednią objęto **6545 osób**, w tym **ponad 4800 dzieci i młodzieży**, co podkreśla duży zasięg działań.

Równolegle prowadzono intensywną kampanię informacyjną w Internecie – na stronach PIS oraz w mediach społecznościowych pod hasłem **#bezpiecznewakacje**. Publikacje dotyczyły m.in.:

- ❖ bezpiecznego opalania,
- ❖ higieny osobistej,
- ❖ racjonalnego żywienia i zapobiegania zatruciom pokarmowym,
- ❖ pierwszej pomocy przedmedycznej,
- ❖ bezpiecznego korzystania z kąpielisk,

- ❖ profilaktyki HIV/AIDS,
- ❖ przeciwdziałania uzależnieniom,
- ❖ bezpiecznego korzystania z Internetu i smartfonów.

W ramach kampanii opublikowano **440 postów**, które dotarły do **około 24 680 odbiorców**, znacząco zwiększając świadomość społeczną w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa podczas wakacji.

2.3. Profilaktyka HIV/AIDS (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Państwowa i Państwowa Inspekcja Sanitarna kontynuowała realizację „Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na lata 2022–2026”, którego koordynatorem na poziomie krajowym jest Krajowe Centrum ds. AIDS.

Celem podejmowanych działań było zwiększenie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki zakażeń HIV oraz leczenia AIDS, a także promowanie odpowiedzialnych postaw, ograniczanie ryzykownych zachowań oraz zachęcanie do wykonywania badań w kierunku HIV.

W ramach działań edukacyjno-informacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców, pracownicy promocji zdrowia zorganizowali i przeprowadzili:

- ❖ **23** spotkania edukacyjne dla **909** osób,
- ❖ warsztaty dla młodzieży prowadzone przez specjalistów,
- ❖ stoiska informacyjne,
- ❖ konkursy wiedzy oraz konkurs plastyczny.

Działania prowadzono również w mediach społecznościowych – opublikowano **71 postów**, które dotarły do **6775 odbiorców**, zwiększając zasięg przekazu i skuteczność kampanii profilaktycznej.

2.4. Promocja zdrowego odżywiania oraz bezpiecznej żywności.

(WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Konkurs wojewódzki pt. „Opolskie śniadanie ze smakiem - Kanapka na 100 sposobów”.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu zorganizowała II edycję konkursu kulinarnego pt. „Opolskie śniadanie ze smakiem – Kanapka na 100 sposobów”, objętego honorowym patronatem Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Marszałka Województwa Opolskiego.

Adresatami konkursu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych o profilu gastronomicznym, co sprzyjało rozwijaniu ich kompetencji praktycznych oraz świadomości żywieniowej.

Wiodącym celem przedsięwzięcia było promowanie zdrowych nawyków żywieniowych, w szczególności spożywania drugiego śniadania przygotowanego samodzielnie w domu, zgodnie z zasadami bezpieczeństwa żywności oraz z wykorzystaniem lokalnych, wysokiej jakości produktów.

Zadaniem uczestników było opracowanie autorskiego przepisu oraz przygotowanie krótkiego filmu prezentującego etapy przygotowania zdrowej i wartościowej kanapki, możliwej do bezpiecznego transportu i spożycia w warunkach szkolnych.

Gala finałowa konkursu odbyła się w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego, co podkreśliło rangę wydarzenia. Partnerem projektu był Departament Rozwoju Wsi i Rolnictwa UMWO.

Ze względu na duże zainteresowanie i wartość edukacyjną inicjatywy, kolejna edycja konkursu planowana jest w roku szkolnym 2026/2027.

Wystawa grzybów (28-29 października).

Wystawę zorganizowaną w siedzibie Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu odwiedzili uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, dzieci z opolskich przedszkoli oraz mieszkańcy regionu.

Grzyboznawcy z Działu Laboratoryjnego WSSE w Opolu przygotowali ekspozycję świeżych grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących występujących w opolskich lasach, co stanowiło cenne źródło wiedzy praktycznej.

Zainteresowane grupy miały możliwość uczestniczenia w warsztatach edukacyjnych oraz skorzystania z indywidualnych porad specjalistów, co znacząco zwiększało świadomość w zakresie bezpiecznego zbierania i spożywania grzybów.

Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem – **wystawę odwiedziło ponad 400 osób**, co potwierdza rosnącą potrzebę edukacji zdrowotnej wśród mieszkańców regionu.

Kampanie informacyjne #Safe2EatEU i #PlantHealth4Life.

Kampanie ogólnopolskie, realizowane były we współpracy z Europejskim Urzędem ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA). Głównym celem kampanii było zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej oraz zachęcenie

do podejmowania świadomych wyborów żywieniowych.

Tematyka kampanii koncentrowała się na kluczowych zagadnieniach, takich jak:

- ❖ higiena żywności i choroby przenoszone przez żywność,
- ❖ prawidłowe znakowanie produktów spożywczych,
- ❖ zagrożenia związane z nadużywaniem suplementów diety,
- ❖ zdrowie roślin i ochrona upraw.

Pracownicy pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej stacji sanitarno-epidemiologicznych zorganizowali **29 spotkań edukacyjnych**, w których uczestniczyły **2342 osoby**, co świadczy o dużym zainteresowaniu tematyką bezpieczeństwa żywności.

Działania informacyjne prowadzono również w mediach społecznościowych – opublikowano **158 materiałów**, które dotarły do **ponad 14 000 odbiorców**, znacząco zwiększając zasięg kampanii i poziom świadomości społecznej.

2.5. Promowanie szczepień ochronnych (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Europejski Tydzień Szczepień.

Europejski Tydzień Szczepień, będący inicjatywą Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), realizowany jest zarówno na poziomie krajowym, jak i lokalnym.

Celem prowadzonych działań było zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w zapobieganiu chorobom zakaźnym, a także budowanie zaufania do szczepień jako skutecznej metody ochrony zdrowia.

Pracownicy ds. promocji zdrowia, przy wsparciu specjalistów ds. epidemiologii, organizowali stoiska informacyjne oraz spotkania edukacyjne, z których skorzystało **ponad 2000 osób**, co świadczy o dużym zainteresowaniu tematyką profilaktyki szczepiennej.

Równolegle prowadzono działania informacyjne w przestrzeni internetowej – w mediach społecznościowych opublikowano **62 posty**, które przyczyniły się do poszerzenia zasięgu kampanii i dotarcia do szerokiego grona odbiorców.

Kampania informacyjno-edukacyjna „Jesień bez infekcji”.

Celem ogólnopolskiej kampanii, zainicjowanej przez Główny Inspektorat Sanitarny, była promocja szczepień ochronnych przeciwko chorobom infekcyjnym nasilającym się w sezonie jesienno-zimowym. Działania informacyjne skierowane zostały przede wszystkim do grup

szczególnie narażonych, tzn. seniorów, kobiet w ciąży oraz pracowników i pracodawców. W spotkaniach edukacyjnych i lokalnych imprezach plenerowych udział wzięło **ponad 250 osób**. W mediach społecznościowych opublikowano **93 posty**.

2.6. Profilaktyka chorób nowotworowych (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Najważniejsze przedsięwzięcia edukacyjne przeprowadzone zostały na terenie całego województwa w ramach ogólnopolskich akcji pn.: Październik Miesiącem Profilaktyki Raka Piersi oraz MOVEMBER. W mediach społecznościowych opublikowano **32 posty**, natomiast z edukacji bezpośredniej, połączonej z nauką samobadania piersi i jader na fantomach, skorzystało **prawie 2000 osób**.

Kampania „Profilaktyka raka jąder”. Cykl **3 spotkań warsztatowych** połączonych z nauką samobadania jąder na fantomach dla 40 pracowników zakładów pracy, zorganizowanych we współpracy ze Stowarzyszeniem „Masz Jaja - Idź na Badania” (PSSE Opole).

Kampania profilaktyczna „Badamy się - Marzec miesiącem Dnia Kobiet”. Zorganizowano **10 spotkań edukacyjnych** z nauką samobadania piersi na fantomach, skierowanych do **168 kobiet** z 9 zakładów pracy, co stanowi istotny element działań w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych.

Przedsięwzięcie zostało zrealizowane we współpracy z Opolskim Centrum Onkologii (PSSE Opole), zapewniając uczestniczkom praktyczną wiedzę i umiejętności w zakresie wczesnego wykrywania zmian nowotworowych.

2.7. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Działania edukacyjne związane z Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach i Światowym Tygodniem Wiedzy o Antybiotykach miały na celu zwrócenie uwagi na narastanie oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia u ludzi. Kampanie zachęcały do prowadzenia działań zwiększających świadomość ogółu społeczeństwa na temat ww. zjawiska oraz przekazywania wiedzy o jego konsekwencjach. Na terenie województwa przeprowadzono m.in. wykłady i zajęcia edukacyjne dla **ponad 420** uczniów oraz osób dorosłych, zorganizowano wystawy tematyczne dla **900 odbiorców**, lokalne imprezy plenerowe, w których udział wzięło **150 osób**. Działania informacyjne prowadzone były również w mediach społecznościowych (39 postów, 6516 odbiorców) oraz na stronach internetowych stacji sanitarno-epidemiologicznych.

2.8. Światowy Dzień Zdrowia (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia zorganizowano Dni Otwarte Państwowej Inspekcji Sanitarnej (7–12 kwietnia).

Pracownicy stacji sanitarno-epidemiologicznych przygotowali stoiska informacyjne, prezentacje dla uczniów i seniorów, pokazy, ćwiczenia oraz konkursy, obejmujące różnorodne obszary działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W spotkaniach ze specjalistami z zakresu nauk o zdrowiu uczestniczyło **ponad 1000 mieszkańców** województwa opolskiego, co świadczy o dużym zainteresowaniu tematyką zdrowia publicznego.

Równie dużym zainteresowaniem cieszyły się działania w przestrzeni internetowej – publikacje w mediach społecznościowych dotarły do blisko **23 000 odbiorców**, znacząco zwiększając zasięg działań edukacyjnych.

2.9. Profilaktyka uzależnień (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

W ciągu całego roku realizowano działania edukacyjne dotyczące zagrożeń związanych z używaniem alkoholu, napojów energetyzujących oraz substancji psychoaktywnych, w tym tzw. nowych narkotyków, mające na celu zwiększenie świadomości oraz ograniczenie ryzykownych zachowań wśród młodzieży.

We współpracy z Komendantem Miejskiej Policji w Opolu, Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej WSSE w Opolu przeprowadził debaty profilaktyczne w **2 szkołach** ponadpodstawowych, w których uczestniczyło **około 100 uczniów**.

Na poziomie powiatowym pracownicy ds. promocji zdrowia zorganizowali **18** spotkań edukacyjnych dla **648 osób** oraz **7** stoisk informacyjno-edukacyjnych (PSSE Brzeg, PSSE Kluczbork), co znacząco przyczyniło się do poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i zdrowego stylu życia.

2.10. Akcja „Bezpieczne ferie” (PSSE wszystkie).

Na terenie województwa, w okresie zimowym, realizowana była akcja edukacyjna „Bezpieczne Ferie”, skierowana do dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym, kadry pedagogicznej, rodziców oraz ogółu społeczeństwa.

Celem działań było zapewnienie bezpiecznego i zdrowego wypoczynku podczas ferii zimowych, poprzez zwiększenie świadomości w zakresie zagrożeń oraz zasad bezpiecznego zachowania.

W ramach akcji przeprowadzono **38 spotkań edukacyjnych**, w których uczestniczyło **1371 osób**, co potwierdza duże zaangażowanie i zasięg działań.

Równolegle prowadzono działania informacyjne w mediach społecznościowych – opublikowano **28 postów**, które dotarły do **1927 odbiorców**, wspierając edukację zdrowotną także w przestrzeni internetowej.

2.11. Przedsięwzięcia informacyjno-edukacyjne o zasięgu powiatowym i lokalnym (wybrane).

Akcja profilaktyczna „Mały EKOLOG” (PSSE Olesno).

Akcja była skierowana do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz ich opiekunów. Jej celem było kształtowanie postaw proekologicznych, a także zwiększenie świadomości w zakresie ochrony środowiska, segregacji odpadów oraz oszczędzania wody i energii.

Pogadanki edukacyjne połączono z ćwiczeniami praktycznymi dotyczącymi codziennych nawyków proekologicznych, co sprzyjało utrwalaniu zdobytej wiedzy. Dodatkowo przeprowadzono zajęcia aktywizujące z wykorzystaniem gry planszowej, angażujące dzieci w atrakcyjnej formie nauki. W działaniach uczestniczyło **110 osób**, co potwierdza zainteresowanie tematyką ekologii wśród najmłodszych.

Działania edukacyjne „Niepozorny zabójca” (PSSE Olesno).

Działania skierowane do ogółu społeczeństwa powiatu oleskiego oraz młodzieży szkolnej, których celem było informowanie na temat szkodliwości palenia tytoniu oraz skutecznych metod zerwania z nałogiem. W ramach działań przygotowano: prelekcję z autorską prezentacją multimedialną „Niepozorny zabójca” na temat składu dymu tytoniowego i e-papierosów, stoisko informacyjno-edukacyjne, badanie pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu. **Ilość uczestników – 1000 osób.**

XI Gminny Ekologiczny Przegląd dla Przedszkoli „Skaczemy, biegamy – o zdrowie i planetę razem dbamy” (PSSE Strzelce Opolskie).

We współpracy z Zespołem Placówek Oświatowych w Dziewkowicach - Przedszkolem Publicznym w Dziewkowicach oraz Zespołem Placówek Oświatowych w Błotnicy Strzeleckiej - Przedszkolem Publicznym w Błotnicy Strzeleckiej, pracownik ds. promocji zdrowia zorganizował XI Gminny Przegląd Ekologiczny Przedszkolaków „Skaczemy, biegamy – o zdrowie i planetę razem dbamy”. W imprezie, która odbyła się w sali widowiskowej Strzeleckiego Ośrodka Kultury w Strzelcach Opolskich, **udział wzięło 231 dzieci z 11 placówek** przedszkolnych Gminy Strzelce Opolskie.

Akcja „Profilaktyczne Mikołajki” (PSSE Głubczyce).

W czasie akcji przeprowadzono cykl zajęć promujących zdrowy styl życia, w tym quiz wiedzy, koło fortuny, krzyżówki oraz kolorowanki dla dzieci, zabawy z talerzem zdrowia, ćwiczenia z użyciem alkohogli oraz rozgrywki sportowe. **Liczba uczestników - 300 osób.** Współorganizatorem tego przedsięwzięcia było Stowarzyszenie Mieszkańców Ziemi Głubczyckiej oraz Zespół Szkół Ogólnokształcących w Głubczycach.

Inne działania lokalne:

- ❖ Promocja zdrowego stylu życia, w tym aktywności fizycznej i zbilansowanej diety
- ❖ Edukacja w zakresie higieny rąk
- ❖ Profilaktyka zakażeń wirusem HPV
- ❖ Profilaktyka chorób przenoszonych drogą płciową
- ❖ Profilaktyka grypy
- ❖ Profilaktyka wszawicy
- ❖ Profilaktyka wad postawy
- ❖ Profilaktyka zatruc grzybami.

W odpowiedzi na aktualną sytuację zdrowotną oraz potrzeby mieszkańców, pracownicy stacji sanitarno-epidemiologicznych inicjowali liczne działania profilaktyczne skierowane do różnych grup odbiorców, obejmujące m.in.:

- ❖ edukację w zakresie higieny osobistej w przedszkolach,
- ❖ profilaktykę uzależnień w szkołach ponadpodstawowych,
- ❖ promowanie szczepień ochronnych wśród uczniów i ich rodziców,
- ❖ profilaktykę chorób nowotworowych wśród pracowników,
- ❖ promocję zdrowego stylu życia wśród seniorów.

Łącznie w 2025 roku **edukacją bezpośrednią objęto aż 108 000 osób**, co potwierdza bardzo szeroki zasięg działań w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób (dla porównania w 2024 r. – 109 000 osób).

XI. Higiena radiacyjna

W 2025 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa opolskiego sprawowała nadzór nad warunkami pracy oraz ochroną zdrowia pracowników zatrudnionych w zakładach wykorzystujących medyczne aparaty rentgenowskie oraz źródła pól elektromagnetycznych, a także nad ochroną ludności i środowiska przed zbędnym napromieniowaniem i skażeniami promieniotwórczymi.

Zadania z zakresu higieny radiacyjnej realizowano poprzez:

- ❖ kontrole medycznych pracowni rentgenowskich oraz użytkowników źródeł pól elektromagnetycznych w zakresie spełniania wymagań higieny radiacyjnej,
- ❖ wykonywanie pomiarów dozymetrycznych wokół aparatów rentgenowskich oraz (w uzasadnionych przypadkach) pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych, wraz z oceną poziomu narażenia,
- ❖ przeprowadzanie testów kontroli fizycznych parametrów urządzeń radiologicznych w ramach systemu kontroli jakości w rentgenodiagnostyce,
- ❖ badania skażeń promieniotwórczych żywności oraz elementów środowiska naturalnego,
- ❖ prowadzenie postępowań administracyjnych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości,
- ❖ opiniowanie projektów nowych oraz modernizowanych obiektów, w których stosowane są źródła promieniowania jonizującego,
- ❖ kontrolę dokumentacji oraz wydawanie zezwoleń na uruchomienie i stosowanie aparatów rentgenowskich oraz pracowni rentgenowskich.

W zakresie ochrony radiologicznej w pracowniach rentgenowskich w 2025 r. na terenie województwa opolskiego w ewidencji znajdowało się **267** jednostek stosujących promieniowanie jonizujące, w których funkcjonowało **450** medycznych pracowni rentgenowskich. Ponadto w **23** jednostkach aparaty rentgenowskie stosowano poza pracowniami rentgenowskimi, a także wykorzystywano **2** aparaty rentgenowskie w ambulanсах.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono łącznie **157 kontroli**, w tym:

- ❖ **117** kontroli w zakresie bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej,
- ❖ **40** kontroli w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi.

Prowadzone działania miały na celu zapewnienie bezpieczeństwa pracowników oraz pacjentów, a także ograniczenie negatywnego wpływu promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych na zdrowie ludzi i środowisko.

Tabela 1. Liczba osób pracująca w narażeniu

	Rok 2024	Rok 2025
Liczba medycznych pracowni rentgenowskich objętych nadzorem	416	450
Liczba osób zatrudnionych w narażeniu	1377	1367
Liczba kontroli związanych z uzyskiwaniem zezwoleń z art.4 ust.10 i 11 oraz art. 33 q ustawy Prawo atomowe	47	46
Liczba zakładów stosujących źródła pól elektromagnetycznego objętych nadzorem	137	131
Liczba osób zatrudnionych w narażeniu	2439	2496

W 2025 roku przeprowadzono **46 kontroli** związanych z ubieganiem się jednostek o uzyskanie zezwoleń i zgód w zakresie działalności z wykorzystaniem promieniowania jonizującego, w tym na:

- ❖ uruchomienie pracowni rentgenowskiej oraz stosowanie aparatów rentgenowskich,
- ❖ prowadzenie działalności medycznej z wykorzystaniem promieniowania jonizującego (m.in. badania rentgenodiagnostyczne, diagnostyka i leczenie chorób, radiologia zabiegowa).

Kontrole prowadzono zarówno w jednostkach instalujących aparaty po raz pierwszy, jak i modernizujących aparaturę. W ich trakcie wykonywano pomiary dozymetryczne w miejscach pracy i za osłonami stałymi oraz realizowano kontrole planowe zgodnie z harmonogramem.

W 2025 roku przy aparatach rentgenowskich zatrudnionych było **1367** osób narażonych zawodowo, objętych kontrolą dawek indywidualnych. Nadzór obejmował **587** aparatów RTG funkcjonujących w 450 pracowniach, w których przeprowadzono **111** kontroli, wykonując m.in.:

- ❖ pomiary dozymetryczne wokół 62 aparatów,
- ❖ testy kontroli jakości dla 4 aparatów stomatologicznych,
- ❖ kontrole wynikające z art. 23 ustawy – Prawo atomowe.

W wyniku nadzoru wydano **191 decyzji administracyjnych**, w tym **186** dotyczących promieniowania jonizującego, obejmujących m.in.:

- ❖ 55 zezwoleń na uruchomienie pracowni RTG,
- ❖ 73 zezwolenia na stosowanie aparatury,
- ❖ 14 zgód na prowadzenie działalności,
- ❖ 43 decyzje formalne (zmiany, wygaszenia, umorzenia).

W 2025 roku nie stwierdzono przekroczeń dawki granicznej (20 mSv/rok) ani chorób zawodowych związanych z promieniowaniem. Większość pracowników otrzymała dawki ≤ 1 mSv rocznie, co potwierdza wysoki poziom ochrony radiologicznej. Nie odnotowano zdarzeń radiacyjnych ani nieprawidłowości technicznych urządzeń.

W zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi (0 Hz – 300 GHz) nadzorowano **131 zakładów pracy i 653 urządzenia**, przy których zatrudnionych było **2496 osób**. Najwyższe wartości pól występowały przy urządzeniach takich jak: diatermie, magnetroniki, MRI i instalacje radiofoniczne.

Przeprowadzono **40 kontroli w 39 zakładach**, posiadających 130 urządzeń. Nieprawidłowości stwierdzono u 4 użytkowników:

- ❖ w 1 przypadku wydano decyzję administracyjną,
- ❖ w 3 przypadkach uchybienia usunięto w ciągu 7 dni.

Łącznie wydano **5 decyzji administracyjnych**.

W zakresie skażeń promieniotwórczych należy podkreślić, że teren województwa opolskiego pozostaje pod wpływem skutków awarii w Czarnobylu (1986 r.), co znajduje odzwierciedlenie w wynikach badań środowiska i żywności.

Badania prowadzono zgodnie z harmonogramem zatwierdzonym przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki i obejmowały:

- ❖ żywność,
- ❖ wodę powierzchniową i wodociągową,
- ❖ monitoring w ramach programu „Bezpieczeństwo Zdrowotne Żywności”,
- ❖ pomiary promieniowania gamma w powietrzu.

Oznaczano aktywność:

- ❖ **Cs-137** – głównego sztucznego izotopu,
- ❖ **K-40** – naturalnego izotopu występującego w środowisku.

W 2025 roku przebadano **39 próbek**, w tym 5 w ramach programu „Bezpieczeństwo Zdrowotne Żywności”, wykorzystując metodę pomiaru promieniowania gamma z detektorem scyntylacyjnym.

Tabela 2. Wyniki pomiarów aktywności promieniotwórczej izotopów Cs-137 i K-40 w wodzie i produktach spożywczych w 2025 r.

l.p.	Rodzaj próbki	Zakres aktywności [Bq/kg; Bq/l; Bq/dm ³]	
		Cez Cs-137	Potas K-40
1.	Mleko spożywcze 2%	poniżej 1,0	49,7 ± 8,3 ÷ 55,6 ± 8,8
2.	Mięso wołowe	poniżej 1,0 ÷ 10,7 ± 0,5	105,6 ± 13,7 ÷ 135,0 ± 17,8
3.	Mięso wieprzowe	poniżej 1,0	134,7 ± 17,7
4.	Drób (kurczak świeży)	poniżej 1,0	99,0 ± 13,8 ÷ 115,4 ± 15,3
5.	Jaja	poniżej 1,0	44,7 ± 7,4 ÷ 47,5 ± 8,1
6.	Zboże – pszenica	poniżej 1,0	118,2 ± 17,4
7.	Warzywa -ziemniaki	poniżej 1,0	153,5 ± 20,5
8.	Warzywa - ogórek	poniżej 1,0	91,1 ± 13,4
9.	Warzywa - pomidor	poniżej 1,0	68,9 ± 10,2
10.	Warzywa - marchew	poniżej 1,0	151,8 ± 20,0
11.	Owoce –jabłka	poniżej 1,0	31,9 ± 7,5
12.	Grzyby- podgrzybki	400,6±14,9	97,5± 13,8
13.	Grzyby - kanie	poniżej 1,0	140,99 ± 18,35
14.	Ryby - karp	poniżej 0,2	91,3 ± 21,1 ÷ 112,2 ± 14,8
15.	Ryby - amur	poniżej 1,0	123,7 ± 16,9
16.	Woda wodociągowa	poniżej 1,0	poniżej MDA (0,8 Bq/dm ³)
17.	Woda powierzchniowa	poniżej 1,0	poniżej MDA (4,0 Bq/dm ³) ÷ 4,07
18.	Pasza surowa	poniżej 1,0	637,6± 96,8

W 2025 r. sytuacja radiacyjna na terenie województwa opolskiego uległa poprawie w porównaniu do roku 2024, co przejawiało się spadkiem poziomu skażeń promieniotwórczych w badanych produktach spożywczych.

Mierzalne wartości izotopu Cs-137 (cez-137) odnotowano jedynie w wybranych próbkach, tj. w mięsie wołowym oraz grzybach leśnych (podgrzybki), pochodzących z niektórych rejonów województwa opolskiego, w szczególności z okolic Jeziora Turawskiego, Olesna oraz Szumiradu.

W pozostałych badanych produktach i komponentach środowiska, takich jak: woda wodociągowa i powierzchniowa, warzywa, owoce, jaja, ziemniaki, pasze oraz zboża, poziom aktywności Cs-137 był poniżej progu oznaczalności metody pomiarowej ($< 1,0 \text{ Bq/l}$ lub $< 1,0 \text{ Bq/kg}$), co wskazuje na brak istotnego skażenia w tych grupach produktów.

Zgodnie z obowiązującymi w Polsce normami dopuszczalne poziomy skażenia izotopami cezu wynoszą:

- ❖ 370 Bq/kg – dla mleka, jego przetworów oraz żywności przeznaczonej dla niemowląt,
- ❖ 600 Bq/kg – dla pozostałych środków spożywczych.

Uzyskane w 2025 r. wyniki badań były znacząco niższe od obowiązujących limitów, co potwierdza bezpieczeństwo zdrowotne żywności w regionie.

Moc dawki promieniowania gamma w powietrzu utrzymywała się na poziomie zbliżonym do wartości sprzed awarii w Czarnobylu i wynosiła średnio $0,6 \text{ pA/kg}$ w punkcie pomiarowym Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu.

Należy podkreślić, że naturalne promieniowanie pochodzące od izotopu potasu K-40, powszechnie występującego w środowisku i żywności, powoduje roczne narażenie na poziomie ok. $0,25 \text{ mSv}$, co jest ponad dwukrotnie wyższą wartością niż narażenie wynikające z obecności sztucznego izotopu Cs-137.

Poziom skażeń promieniotwórczych środowiska oraz żywności w 2025 roku nie stanowił istotnego źródła narażenia ludności na promieniowanie jonizujące, a sytuację radiacyjną w województwie opolskim należy ocenić jako stabilną.

XII. Działalność laboratoryjna

Na terenie województwa opolskiego badania laboratoryjne wykonywane są w ramach zintegrowanego systemu badań i pomiarów **w trzech laboratoriach** Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wchodzących w skład Działu Laboratoryjnego.

Dział Laboratoryjny WSSE w Opolu obejmuje:

- ❖ Oddział Laboratoryjny w Opolu,
- ❖ Oddział Laboratoryjny w Kędzierzynie-Koźlu,
- ❖ Oddział Laboratoryjny w Kluczborku.

Wszystkie laboratoria Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu mają wdrożony i stale doskonalony system zarządzania, zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”, który od 2004 roku potwierdzony jest Certyfikatem Akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji (PCA) nr AB 519.

Akredytacja laboratorium dowodzi wiarygodności wyników badań, zapewnia rzetelne wykonywanie analiz oraz świadczy o wysokiej jakości usług i kompetencjach personelu.

Laboratoria WSSE w Opolu w swojej działalności stosują metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych instytutów naukowo-badawczych oraz własne, udokumentowane procedury badawcze.

Laboratoria stale potwierdzają wysoką jakość wykonywanych badań, uczestnicząc w wielu krajowych i międzynarodowych badaniach biegłości. W 2025 r. laboratoria potwierdziły swoje kompetencje w zakresie wykonywanych badań poprzez udział w corocznej ocenie laboratoriów przeprowadzanej przez Polskie Centrum Akredytacji oraz uczestnictwo w 52 programach badań biegłości zorganizowanych przez kompetentnych organizatorów. Wszystkie badania biegłości, w których uczestniczyły laboratoria, **zakończyły się uzyskaniem pozytywnej oceny**, co potwierdza zarówno słuszność wyboru właściwych metod badawczych, jak i wiedzę oraz umiejętności personelu wykonującego badania.

Dział Laboratoryjny WSSE w Opolu, oprócz stałego zakresu badań, posiada również elastyczny zakres akredytacji, obejmujący badania pozostałości pestycydów, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, barwników, mykotoksyn i metali w żywności, badania stężenia pestycydów i metali w wodzie oraz analizę sensoryczną produktów żywnościowych. Posiadanie elastycznego zakresu badań pozwala na szybsze reagowanie na potrzeby klientów, wdrażanie do zakresu akredytacji dodatkowych metod i procedur badawczych, nowych matryc oraz zmianę zakresu badawczego.

W 2025 roku uzyskano akredytację PCA dla metody chromatografii jonowej – oznaczania stężenia chlorynów, chloranów i bromianów w wodzie oraz w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

1. Badania epidemiologiczne

Laboratoria Badań Klinicznych w Oddziale Laboratoryjnym w Opolu i w Kluczborku, zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, wykonują badania bakteriologiczne, głównie w kierunku nosicielstwa pałeczek *Salmonella* i *Shigella* oraz wykrywania innych patogenów bakteryjnych powodujących zakażenia układu pokarmowego. Oprócz badań bakteriologicznych wykonywane są również badania parazytologiczne.

Laboratorium Badań Klinicznych w Opolu jako jedyne laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie opolskim, wykonuje badania wirusologiczne i serologiczne.

Pracownia Wirusologii w 2025 roku, podobnie jak w latach poprzednich, brała udział w krajowym programie SENTINEL – zintegrowanym systemie nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego nad grypą dla województwa opolskiego. Program ten zakłada monitorowanie wirusów grypy typu A i B, wirusa SARS-CoV-2, wirusa RSV, bokawirusa, metapneumowirusa i adenowirusa pod kątem epidemiologicznym oraz wirusologicznym. W ramach programu przebadano **176 próbek** z zastosowaniem metody molekularnej Real Time PCR.

W 2025 roku laboratorium wprowadziło badania próbek kału metodą Real Time PCR w kierunku wirusowego zapalenia wątroby typu A (HAV) oraz zestaw testów do diagnostyki 23 patogenów odpowiedzialnych za najczęściej występujące zakażenia przewodu pokarmowego, w tym 5 wirusów (adenowirus, astrowirus, norowirus GI/GII, rotawirus, sapowirus), 14 bakterii (*C. difficile* toksyna A, *C. difficile* toksyna B, *Campylobacter spp.*, Enteroagregacyjne *E. coli* (EAEC), Enteropatogenne *E. coli* (EPEC), Enterotoksynogenne *E. coli* (ETEC), *Shigella spp.*/Enteroinwazyjne *E. coli* (EIEC), *E. coli* produkujące toksynę Shiga, *Salmonella spp.*, *Plesiomonas shigelloides*, *Vibrio cholerae*, *Vibrio parahaemolyticus*, *Vibrio vulnificus*, *Yersinia enterocolitica*) i 4 pasożytów (*Cryptosporidium spp.*, *Cyclospora cayetanensis*, *Entamoeba histolytica*, *Giardia lamblia*).

Laboratorium Badań Klinicznych wyposażone jest w nowoczesną aparaturę pomiarowo-badawczą, monitorowaną zgodnie z najwyższymi standardami.

W laboratoriach WSSE w Opolu w ramach nadzoru epidemiologicznego w 2025 roku wykonano **6576 badań oraz 7091 oznaczeń**.

2. Badania żywności

Badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu wykonywane są we wszystkich laboratoriach Działu Laboratoryjnego WSSE w Opolu, zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej”, zatwierdzonym przez Głównego Inspektora Sanitarnego. Badania te mają na celu prowadzenie ciągłej kontroli jakości zdrowotnej żywności i wykonywane są nie tylko na potrzeby województwa opolskiego, ale również dla innych województw.

Laboratoria Badań Żywności wykonują również badania próbek pobranych w związku z interwencjami konsumentów oraz próbek pobieranych w wyniku podejrzenia wystąpienia zatrucia pokarmowego. Badania, w zależności od oznaczanego parametru, wykonywane są różnymi technikami – od metod klasycznych po bardzo zaawansowane, wymagające użycia specjalistycznej aparatury analitycznej.

W ramach ogólnokrajowego planu urzędowej kontroli i monitoringu wykonywane badania żywności obejmują:

- ❖ zanieczyszczenia mikrobiologiczne,
- ❖ pozostałości pestycydów,
- ❖ mykotoksyny,
- ❖ substancje dodatkowe,
- ❖ parametry czystości substancji dodatkowych,
- ❖ kofeinę,
- ❖ metale ciężkie,
- ❖ składniki mineralne,
- ❖ azotyny i azotany,
- ❖ parametry jełczenia tłuszczu,
- ❖ jod w soli kuchennej,
- ❖ skażenia promieniotwórczym cezem,
- ❖ analizę sensoryczną,
- ❖ ocenę znakowania.

Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu, jako jedno z sześciu laboratoriów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Polsce wykonujących oznaczanie pozostałości pestycydów w próbkach żywności, w 2025 roku przeprowadziło badanie **817 próbek żywności pochodzenia roślinnego, w których wykonano 265560 oznaczeń**. Próbki do badań pobierane były przez powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne województwa opolskiego oraz przez powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne z pozostałych województw.

W 2025 roku w Dziale Laboratoryjnym WSSE w Opolu, **w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem żywności**, wykonano **4879 badań oraz 276008 oznaczeń, w tym 268223 oznaczenia chemiczne, 133 oznaczenia fizyczne i 7652 oznaczenia mikrobiologiczne**.

W Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu, podobnie jak w latach ubiegłych, również w 2025 roku **prowadzone było bezpłatne poradnictwo grzybowe dla zainteresowanych mieszkańców województwa opolskiego**. Pracownicy posiadający uprawnienia grzyboznawców prowadzili konsultacje w zakresie gatunkowej oceny przydatności do spożycia zebranych surowych grzybów leśnych. **Udzielono 57 porad dla indywidualnych grzybiarzy.**

3. Badania wody

Laboratoria Badań Wody WSSE w Opolu, w oparciu o aktualne akty prawne, prowadzą stałą kontrolę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody pochodzącej z kąpielisk i miejsc przeznaczonych do kąpieli, wody powierzchniowej wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności, wody z basenów kąpielowych, wody konfekcjonowanej oraz wody ciepłej użytkowej w kierunku oznaczania bakterii Legionella w obiektach użyteczności publicznej.

Laboratoria wykonują badania wody w pełnym zakresie, obejmującym oznaczenia mikrobiologiczne i fizykochemiczne, zarówno w ramach nadzoru sanitarnego, jak i dla klientów zewnętrznych. Celem tych badań jest ograniczenie ryzyka zdrowotnego oraz zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańcom województwa opolskiego.

Badania mikrobiologiczne obejmują analizę próbek w kierunku obecności bakterii wskaźnikowych, takich jak bakterie grupy coli, Escherichia coli oraz enterokoki.

Badania fizykochemiczne prowadzone są z wykorzystaniem m.in. metod konduktometrycznych, potencjometrycznych, spektrofotometrycznych i chromatograficznych, w tym technik GC, HPLC oraz IC.

W 2025 roku wykonano 6618 badań oraz 29828 oznaczeń, w tym 19555 fizykochemicznych i 10273 mikrobiologicznych.

4. Badania i pomiary w środowisku pracy

Badania czynników szkodliwych pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego stanowią istotny element profilaktyki chorób zawodowych oraz przyczyniają się do poprawy stanu sanitarnego zakładów pracy. Na terenie województwa opolskiego realizowane są przez Laboratorium Badań Środowiska Pracy w Oddziale Laboratoryjnym w Opolu.

Laboratorium prowadzi pomiary i badania na stanowiskach pracy w celu oznaczania stężenia i natężenia czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia ludzi.

W 2025 roku przeprowadzono badania 82 próbek, wykonując 12 oznaczeń chemicznych oraz 136 oznaczeń fizycznych.

5. Badania skażeń promieniotwórczych

Badaniem skażeń promieniotwórczych wody i żywności zajmuje się Laboratorium Badań Skażeń Promieniotwórczych w Opolu. Wykonywane są oznaczenia radionuklidów, w tym Cs-137 i K-40, metodą spektrometrii gamma.

Laboratorium Badań Skażeń Promieniotwórczych corocznie uczestniczy w badaniach biegłości dotyczących stężenia aktywności radionuklidu cezu Cs-137, których organizatorem decyzją Państwowej Agencji Atomistyki było Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej w Warszawie, uzyskując pozytywne wyniki, potwierdzające kompetencje personelu.

W 2025 roku wykonano **39 oznaczeń fizycznych próbek żywności i wody.**

Laboratoria WSSE w Opolu sukcesywnie aktualizują zakres akredytowanych badań, dostosowując metody do obowiązujących przepisów i sytuacji epidemiologicznej oraz wdrażając nowe techniki badawcze. Są systematycznie wyposażane w wysokospecjalistyczny sprzęt, co pozwala na uzyskiwanie wiarygodnych wyników w możliwie najkrótszym czasie i szybkie identyfikowanie zagrożeń.

Laboratoria WSSE w Opolu w ramach nadzoru sanitarnego w 2025 roku łącznie wykonały 18 179 badań oraz 313 114 oznaczeń, w tym 279205 chemicznych, 8893 fizycznych i 25016 mikrobiologicznych.

XIII. Podsumowanie

Rok 2025 był okresem **stabilnej i skutecznej realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie opolskim**, w którym szczególny nacisk położono na bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców, rozwój działań profilaktycznych oraz nowoczesne podejście do nadzoru sanitarnego.

Sytuacja epidemiologiczna została oceniona jako dobra, co jest efektem systematycznego monitoringu chorób zakaźnych oraz szybkiego reagowania na zagrożenia. Wzmocniono również działania w zakresie kontroli zakażeń związanych z opieką zdrowotną oraz wsparcia zespołów szpitalnych, co znacząco ogranicza ryzyko transmisji patogenów.

Istotnym osiągnięciem jest **poprawa jakości wody przeznaczonej do spożycia**, zmniejszenie liczby wodociągów niespełniających wymagań oraz spadek odsetka mieszkańców korzystających z wody o niewłaściwych parametrach. Jednocześnie utrzymano **wysoką jakość wody w kąpieliskach**, co bezpośrednio wpływa na bezpieczeństwo wypoczynku mieszkańców i turystów.

W obszarze nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej utrzymano **wysoki poziom sanitarno-higieniczny**, przy jednoczesnym spadku liczby obiektów kwestionowanych. Wzrost świadomości właścicieli oraz skuteczna działalność edukacyjna przyczyniły się do poprawy standardów, szczególnie w branży usługowej i hotelarskiej.

Skutecznie realizowane zadania, skoncentrowane na zapewnieniu właściwego stanu sanitarnego szkół, dostosowaniu ich do obowiązujących wymogów prawnych oraz wzmacnianiu działań edukacyjnych w środowisku szkolnym, przyczyniają się do **poprawy warunków** w nadzorowanym środowisku **nauczania i wychowania**. Sukcesywnie podnoszone standardy wyposażenia i utrzymania obiektów, a także warunków nauki i pobytu dzieci i młodzieży w placówkach wpływają na ich zdrowie i bezpieczeństwo.

W sektorze ochrony zdrowia obserwuje się **postępującą modernizację infrastruktury oraz poprawę warunków sanitarnych**, choć nadal identyfikowane są obszary wymagające dalszego dostosowania, zwłaszcza w zakresie gospodarki odpadami medycznymi.

W środowisku pracy utrzymuje się stabilna struktura narażeń, a prowadzone działania profilaktyczne – szczególnie w zakresie hałasu – skutkują **niską liczbą chorób zawodowych**. Jednocześnie zidentyfikowano potrzebę dalszej edukacji pracodawców w zakresie nowych regulacji dotyczących czynników reprotoksycznych.

Działania w obszarze chemikaliów potwierdzają, że **bezpieczeństwo produktów na rynku jest stale monitorowane i skutecznie egzekwowane**, a rozwój działań edukacyjnych zwiększa świadomość zarówno przedsiębiorców, jak i konsumentów.

Szczególnie istotną rolę odegrał **zapobiegawczy nadzór sanitarny**, który skutecznie wspiera proces inwestycyjny, zapewniając wysoki standard nowych i modernizowanych obiektów oraz właściwe warunki życia mieszkańców regionu.

Na szczególne podkreślenie zasługuje również obszar **higieny żywności i żywienia**, w którym prowadzono szeroko zakrojony nadzór nad zakładami produkcji i obrotu żywnością oraz żywniem zbiorowym. Realizowane kontrole, badania laboratoryjne oraz działania administracyjne przyczyniły się do **utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności**, czego potwierdzeniem jest niski odsetek próbek zakwestionowanych oraz skuteczne eliminowanie nieprawidłowości. Szczególną uwagę zwracano na jakość żywienia dzieci i młodzieży, prawidłowe znakowanie środków spożywczych oraz bezpieczeństwo suplementów diety, co miało bezpośredni wpływ na ochronę zdrowia konsumentów.

Rok 2025 to także **intensyfikacja działań w zakresie promocji zdrowia**, obejmujących ponad **108 tysięcy osób**, co świadczy o dużym zasięgu i znaczeniu działań edukacyjnych w kształtowaniu prozdrowotnych postaw społeczeństwa.

Na szczególne podkreślenie zasługuje działalność laboratoriów, które poprzez **wysoki poziom kompetencji, rozwój metod badawczych oraz pozytywne wyniki badań biegłości** gwarantują wiarygodność i jakość prowadzonych analiz.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2025 roku przyczyniły się do **realnej poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców województwa opolskiego** oraz wzrostu standardów sanitarnych. Utrzymanie tego kierunku oraz dalsze wzmacnianie działań nadzorczych i edukacyjnych stanowi solidną podstawę dla kolejnych lat.